col.(r) GHEORGHE COTOMAN

DOSARELE SECURITĂȚII

Dezvăluirile unui anchetator de la Direcția VI a D.S.S.

Editura OBIECTIV CRAIOVA '99

CONFIDENȚIAL

col.(r) GHEORGHE COTOMAN

DOSARELE SECURITĂŢII
Dezvăluirile unui anchetator de la Direcţia VI a D.S.S.

Editura OBIECTIV CRAIOVA '99

CUVÂNTUL EDITORULUI

În anii 70-'80, când auzeau de Procuratură/Securitate şi, mai ales, de anchetatorii de la Secu, 99% dintre români n-aveau deloc „o *senzaţie de catifea*". Indiferent cât de curajoşi si disidenţi ne-am da acum, trebuie să recunoaştem că ATUNCI, o simplă aluzie sau impresie că am fi intrat în atenţia respectivelor *„organe*" erau suficiente pentru a ne creşte pulsul la 200 şi a simţi fiori reci, concomitent cu instaurarea unei ciudate stări de vinovăţie acceptată: „*Dacă au aflat că... ?*"

Amintirea crimelor comise de Securitatea consilierilor sovietici şi membrilor ei alogeni de până la jumătatea anilor '60 era încă vie, chiar dacă puţini cunoşteam cazuri concrete. La aceasta, se adăuga, fioroasă, **eficienţa legendară** a „***băieţilor cu ochi albaştri".*** Foarte mulţi au avut surpriza să fie atenţionaţi „prieteneşte" de securistul întreprinderii chiar a doua zi după o discuţie particulară, considerată de maximă... securitate. Nici subsemnatul n-a fost scutit de o asemenea „plăcere". Î**n perioada martie 1985 - ianuarie 1991, am lucrat ca economist principal la Direcţia de Export a C.I.E.** Nu vă grăbiţi, nu este vorba de... Centrala de Informaţii Externe, ci de **Centrala Industriei Electrotehnice** – Craiova, cu 24 de întreprinderi, având ca bază Uzina „Electroputere". O Centrală industrială extrem de importantă în care, firesc, personalul era supravegheat cu mare atenţie. Bineînţeles, **şi subsemnatul, ca absolvent de comerţ exterior, fără carnet roşu dar cu câteva sarcini de serviciu importante** (inclusiv livrări pentru obiectivele complexe din străinătate şi asigurarea perfecţionării colegilor din Direcţie).

Într-o zi de **aprilie** a anului **1987,** ca semn al ieşirii din hibernare, am mers, pentru prima oară în acel an, la o bere cu un coleg de serviciu. Am făcut greşeala

să alegem restaurantul ***„Jiul"*** (Craiova) şi să ne aşezăm la o masă alăturată unui stâlp. Am discutat diverse, în special despre tâmpeniile din domeniu: raportări inutile şi, mai ales, mincinoase (între exporturile raportate de Centrală şi ICE-uri erau mereu diferenţe de 2-3 milioane dolari), planuri de export aberante etc. Ca o paranteză: un program de export pe luna care urma a plecat de la noi la nivel de 2,5 milioane dolari, a fost „ridicat" de ministru la 4, dublat la 8 de premierul C.Dăscălescu şi „bătut în cuie" la 16 de Ceauşescu, deşi comenzile până la sfârşitul anului erau de numai 13 milioane dolari!...

În concluzie, a doua zi, doi ofiţeri de Securitate băntuiau deja pe la rude şi prin vecini, dându-mi de înţeles că... vorbesc *„necorespunzător"* şi unde nu trebuie...

Fireşte că o asemenea dovadă de eficienţă şi promptitudine îţi tăia, apoi, cheful de orice complot! Îţi puneai, totodată, întrebarea: *„Câţi sunt, dom'le, dacă au timp să se ocupe de fiecare??!"* N-aveam de unde să ştiu, pe atunci, că **Securitatea nu era chiar atât de omniprezentă şi că, prin astfei de cazuri, doar îşi perpetua legenda şi îşi asigura liniştea din partea marei mase de cetăţeni, pentru a se putea ocupa cum se cuvine de cazurile cu adevărat grave**.

Cu timpul, prin natura profesiei, aveam să mă asigur că *„băieţii cu ochi albaştri"* nu erau chiar *„canibalii"* pe care ne obişnuiserăm să-i ştim. Mulţi dintre ei erau, ca şi ceilalţi români, tracasaţi de o serie de ordine şi indicaţii aberante. Nu de puţine ori, am fost rugat să nu le mai pun atâtea probleme, că au treburi mai importante decât să raporteze că vorbesc prea multe şi mă pun de-a curmezişul unor sarcini (e drept, adeseori aberante).

Şedinţele de analiză, de la MIEt, privind exporturile pentru obiectivele complexe din străinătate, le produceau cele mai multe bătăi de cap. Folosind numele lui Ceauşescu drept scut, securiştii „exportatori" ne luau „la 11 m" că nu livrăm cât, cum şi când trebuie. Şi atunci apărea un pletos de la Craiova care le-o tăia scurt: *„Celelalte livrări le-aţi plătit? Să vă spun eu ce datorie aveţi la întreprinderile noastre!* (le citeam). *Noi din ce plătim salariile? Sau doriţi să nu le mai plătim şi să avem evenimente?"*

Această situaţie a neîncasărilor, pe care am introdus-o în premieră în cadrul ministerului, devenise o obsesie pentru respectivii.

De obicei, adjunctul ministrului, **Alexandru Stănescu**, încerca să se prezinte... În faţa microfoanelor ascunse din sală drept un dur conducător dornic să transpună în viaţă indicaţiile venite de „sus". Până într-o zi, când, ieşit pe culoar după o astfel de şedinţă, m-a bătut pe umăr, mulţumit, s-a uitat semnificativ spre tavan şi mi-a zis: „*Bine că ai ridicat tu problema plăţilor!"* Adică,

n-o putea face el, pentru că erau destule „urechi" acolo... Interesant este, însă, că, în 1998, venit la Craiova cu ex-premierul N.Văcăroiu, la o Plenară a PDSR Dolj, m-a abordat la prima ocazie: „Ce *mai e pe la Electroputere?"* Semn că, deşi nu ne mai văzusem din 1989, nu putuse încă uita acea şedinţă, ce pusese bazele unei colaborări corecte MIEt-ICE-uri...

Acestea n-au fost, însă, singurele „ciocniri" cu purtătorii de „ochi albaştri". La un moment dat, la minister venise un nou responsabil cu „livrările complexe". Bazându-se pe faptul că tatăl şi socrul erau colonei iar unchiul său un important general de MI, m-a abordat foarte arogant. I-am închis telefonul, după ce l-am informat că e „în afara problemei". Câteva zile mai târziu, eram abordat (tot telefonic) de un căpitan de Securitate din Uzină, pretinzând (total eronat) că s-a depăşit termenul contractual la o livrare (neefectuată încă) şi sfătuindu-mă... să merg la reciclare! Am văzut roşu în faţa ochilor: *„Dom'le, dumneata ori eşti prost... informat, ori rău intenţionat! Cât despre meserie, vino încoace să mai înveţi câte ceva!...* " Mă aşteptam să închidă telefonul şi... pe mine. A avut, însă, răbdare să-mi asculte argumentele, după care, lămurit, m-a avertizat, într-adevăr prieteneşte: *„Cu mine aţi avut noroc. Vă sfătuiesc, însă, să fiţi mai atent, că alţii pot să nu aibă aceeaşi răbdare!"*

Bănuiţi că, aproape două săptămâni după aceea, eram pregătit sufleteşte pentru o „convocare"...

Câteva luni mai târziu plecam la Târgul Internaţional de la Damasc, fără să am nici-un fel de probleme cu viza internă, deşi nu eram membru PCR. Cei de acolo au judecat situaţia la rece, faptul că la Plovdiv (cu un an înainte, 1988) determinasem încheierea unui contract de 100 milioane dolari (Kuweit) precumpănind. Şi n-au greşit, pentru că la Damasc am pus bazele primului contract (500.000 dolari) de export în Orientul Apropiat de lustre cu ventilator fabricate la Sf. Gheorghe...

Cei care au crezut că, după două „ieşiri", mă voi "potoli", s-au înşelat iarăşi. Începuse „revoluţia europeană" iar eu discutam despre pluripartidism şi afirmam candid: „*Parcă revoluţiile se făceau într-o vreme de la est la vest! Acum, văd că vântul revoluţiei bate de la vest...*" Motiv pentru colegi de a ieşi din birou, unul câte unul...

Altă dată, fiind ofiţer de serviciu, am mutat microfonul dintr-unul din telefoanele noastre în biroul directoarei de export de la uzină, punând pe jar toată Securitatea Uzinei...

Ei bine, n-am scris toate acestea pentru a-mi crea vreun statut de disident (pentru că n-am fost mult mai disident decât toţi cei din jur), ci, pur şi simplu, pentru a arăta că ***„dracul nu era chiar asa de negru"****...* Securiştii nu erau nici

ei izolaţi de populaţie, nu erau o castă aparte. Fiecare dintre ei avea nemulţumirile sale vizavi de sistem, avea rude şi vecini care trăiau în acea realitate a absurdului creat de oportunismul unor activişti sau colegi. Toată lumea simţea, aproape în acelaşi fel, acea nebunie ce prevestea decesul sistemului. Numai că pe unii îi mânca limba iar pe alţii nu... E adevărat, uneori, „sistemul" se dovedea extrem de aberant. Ca în 1976, când, depunând dosarul (pe atunci, ca şi la Drept, se intra pe bază de dosar) pentru a da concurs la Facultatea de Relaţii Economice Internaţionale (REI), am auzit de la vecini că doi securişti se interesau inclusiv cu ce lame mă bărbieream *(„Sputnik"* sau *„Gillette"?)...*

Nu ştiu dacă datorită dosarului sau din motive obiective, cert este, însă, că, în final, facultatea noastră s-a arătat a fi una de elită. Iar nume precum Viorel Cataramă, Viorel Pană (senator PD), ori Varujan Vosganian nu sunt decât vârfuri ale unui mare aisberg, condus, printre alţii, şi de un fost asistent al profesorului Bogza, pe nume Radu Vasile...

Mulţi poate, vor pune imediat anatema: *„SECURIŞTI!"*

Un asemenea mod de gândire era similar cu cel avut de noi, toţi românii, în anii '80, referitor la **omniprezenţa Securităţii.** O gândire ce a luat forme aberante şi după '89. S-a spus, şi se mai spune şi acum, că Securitatea avea aproape un sfert din populaţia ţării drept informatori şi că se pregătea să „asculte" 10 milioanele cetăţeni!

Aceste zvonuri nu sunt decât o dovadă de perfecţiune a manipulării: Direcţia Securităţii Statului avea, în 1989, doar 15.312 de lucrători, din care 2.426 în spionaj, comparativ cu cei 95.000 de ofiţeri şi 100.000 de informatori ai STASI la o populaţie de 17 milioane...

Este clar că Securitatea nu putea supraveghea întreaga populaţie, iar pentru a nu se înregistra „evenimente", singura cale era cea a creării, picătură cu picătură, a legendei omniprezenţei băieţilor de la *„Cooperativa Ochiul si Timpanul*". În 1990, Mircea Dinescu afirma, în CFSN, că aceştia ar fi fost... *„pomul şi omul"* iar Nae Lăzărescu era la fel de convins că securiştii n-au ce căuta în mine, ci pe taxiuri, că dacă eşti beat şi nu mai ştii adresa noii taximetrişti te duc direct acasă!...

Chiar dacă a fost cotată, în decembrie 1989, pe locul trei în lume (după KGB şi Mossad şi... înaintea CIA!), chiar dacă a reuşit... să înregistreze convorbirile de la Malta (!!), Securitatea nu era chiar atât de atotputernică precum credeau toţi. **Fapt dovedit de cei 10 (zece) ani în care s-a lucrat (cu spor!) la demolarea, cărămidă cu cărămidă, a statului naţional-unitar român...** Fapt dovedit, după ***„Secretele lui Pavel Coruţ"*** şi ***„CIA contra KGB"****,* şi de lucrarea de faţă. Ca să nu mai vorbesc de neruşinarea cu care trădători de Neam,

agenţi plătiţi ai KGB, GRU, CIA, Mossad, AVO (unguresc), BND (german), DGSE (francez) etc etc au ieşit în faţă şi ies cu tot mai mare neruşinare ca să ne înveţe că a trăda este „democratic" iar nimeni nu pare a dori şi reuşi să-i ducă unde le este locul...

Faptul că Naţia română a putut ieşi în decembrie '89 să-şi exprime nemulţumirile este doar parţial o dovadă de slăbiciune. În completare, ea este o dovadă de înţelepciune a Securităţii! Nu vă miraţi, este, cred, purul adevăr, pe care l-am mai dezvăluit **în revista „OBIECTIV MAGAZIN"** şi pe care membrii fostului D.S.S. nu-l vor recunoaşte prea curând. **Securitatea a ştiut din timp toate planurile „clocite" pe firul roşu Moscova-Washington (ulterior, ruşii ieşind păcăliţi), şi-a creat proprii disidenţi şi a dat peste cap planul loviturii de stat, scoţându-i pe români în stradă şi reuşind să deturneze multe dintre planurile serviciilor secrete străine. De ce aşa şi nu astfel? Pentru că României i se programase un conflict Armată-MI şi peste 60.000 de morţi, că doar nu eram Panama, să avem doar 20.000 de morţi! Ce reprezintă cifra respectivă? Simplu: SUA au pierdut în războiul din Vietnam exact 60.000 de soldaţi şi o pierdere asemănătoare în România, în numai câteva zile, ar fi bagatelizat *„sindromul Vietnam"...***

*De altfel, din „*Marele eşec – Naşterea şi moartea comunismului în secolul XX”, *a lui **Zbigniew Brzezinski** (unul din membrii de frunte ai Guvernului Mondial), terminată în **august 1988**, aflăm că „***revoluţia europeană" *era programată a avea loc chiar în acel an şi nu în 1989**, la 200 de ani de la revoluţia Masoneriei franceze:* „Dată fiind rapiditatea accelerată a dezintegrării istorice a comunismului, este probabil ca evenimente importante ulterioare să se petreacă înainte ca această carte să ajungă la cititorii ei".

În aceste condiţii, fireşte, putem judeca astfel, cu alţi ochi, toate acţiunile membrilor D.S.S. din anii '88-'89. Inclusiv ale agenţilor serviciilor de spionaj străine. Inclusiv faptul că unii dintre ei n-au fost condamnaţi la moarte sau executaţi, în această perioadă.

Foarte interesante apar, în acest context, „răbdarea şi înţelegerea" pe care le-a avut Ceauşescu faţă de Radu Nicolae, Mircea Răceanu sau autorii *„Scrisorii celor* 6", alături de alţi complotişti dovediţi.

Cartea de faţă, obligându-ne să privim şi cu alţi ochi, din interiorul Direcţiei a VI-a (de anchete penale), activitatea D.S.S., ne ajută să înţelegem mai bine, mai obiectiv, o realitate pe care n-am cunoscut-o mai deloc până în '90 şi, deseori, ne-a fost prezentată denaturat după '90: lumea secretă a Securităţii române.

O realitate pe care Editura „OBIECTIV" - Craiova şi-a propus s-o prezinte

cititorilor, pentru analiză, din mai multe unghiuri: cel a ofiţerului de contrainformaţii (*„Secretele lui Pavel Coruţ")*, cel al ofiţerului antitero **Teodor Filip,** lt.col.(r) la USLA, cel al ofiţerului de elită al informaţiilor militare **(col. (r) Florian Gârz)** şi, acum, cel al anchetatorului din Direcţia Cercetări Penale a D.S.S., **col. (r) Gheorghe Cotoman.**

Scriam, în prezentarea volumului anterior*, „***CIA contra KGB – Secretele serviciilor secrete",** că „într-o perioadă de haos generalizat şi de război total împotriva Neamului românesc, în care nu cunoaştem mare lucru, nici măcar din prezent şi trecutul apropiat, iar istoricii sunt trecuţi pe stand-by de legile în vigoare*",* nimeni nu poate „descâlci mai bine iţele plasei diversioniste întinse deasupra Carpaţilor decât «greii» informaţiilor române..."

Să sperăm că acest nou volum va contribui din plin la realizarea acestui obiectiv. Cu atât mai mult cu cât, în plină nebunie a „dosarelor Securităţii", din câte ştim, **acest volum reprezintă o premieră naţională: prezentarea activităţii Direcţiei VI a D.S.S. din interiorul acesteia, prin vocea autorizată a unui ofiţer superior, prezent aproape în toate anchetele importante, din anii '70-'80, ale Securităţii, ulterior adjunct al şefului Direcţiei Juridice a SRI (până la pensionarea, pe caz de boală, din 1996). Deci, un profesionist de prim rang**.

Pentru cei care se miră cum de apar atâţia „securişti" în Editura „OBIECTIV" - Craiova şi se pregătesc deja pentru zvonuri... *„din surse sigure"* precizez că pe dl. Teodor Filip l-am cunoscut în perioada în care colaboram amândoi la *„Crişana"* (Oradea), dl. Florian Gârz este o veche cunoştinţă a dlui Pavel Coruţ iar dl. Gheorghe Cotoman a fost coleg de şcoală primară şi de şcoală militară cu acelaşi celebru contraspion şi scriitor Pavel Coruţ...

În ce-l priveşte pe autorul volumului de faţă, col.(r) Gheorghe Cotoman, recunosc că am fost foarte curios şi dornic să-l cunosc. Moment de surpriză extremă pentru subsemnatul, alimentat, ca tot românul, cu poveşti despre *„fioroşii anchetatori ai Securităţii".* Gheorghe Cotoman este o persoană despre care nimeni, în necunoştinţă de cauză, nu poate spune că a fost anchetator al Securităţii! Cultivat, de un calm de-a dreptul enervant şi de o sensibilitate ce pare de-a dreptul ciudată pentru profesia sa, fostul anchetator Gheorghe Cotoman mi-a ridicat, din primele secunde, o groază de semne de exclamare privitor la modul în care a făcut să vorbească, o serie de „clienţi" extrem de experimentaţi. Pentru ca, după aproape o oră de discuţii absolut paşnice şi protocolare, calmul său incredibil şi stilul „picătură chinezească" să-mi dea un răspuns definitiv...

... **Prin apariţia acestui volum, Editura „OBIECTIV"- Craiova realizează o frecvenţă apropiată de cea obişnuită celebrului scriitor**

Pavel Corut: 5 cărţi în 10 luni, adică o carte la două luni. Nu este o concurenţă, ci un model demn de urmat. **O realizare excelentă pentru o editură care a pornit la drum în 29 septembrie 1995** (data apariţiei primei ediţii a revistei „OBIECTIV MAGAZIN"), **cu „fabuloasa" sumă de... 200.000 lei!** Un „amănunt" care dovedeşte, încă o dată, că *„dacă vrei cu adevărat, poţi"* (vorba reclamei)...

Sper că acest lucru să fie un imbold şi pentru alţi români, care ar avea multe de spus şi de făcut, alături de patriotismul şi credinţa în reuşită, absolut necesare.

Eugen **DELCEA**

NOTĂ*:* Sfătuiesc pe această cale, pe toţi cei care folosesc sigla „OBIECTIV" („Obiectiv de Gorj", „Obiectiv Magazin" de Dâmboviţa etc) fără să-si fi pus întrebarea dacă au acest drept, să ceară relaţii la OSIM (pentru a se convinge că o fac ilegal) si să-si schimbe sigla publicaţiilor si editurilor până nu vor hotărî instanţele. Fireşte, cu despăgubirile legale de rigoare...

DE CE AM SCRIS ACEASTĂ CARTE?

„Auditar et altera pars"! Această celebră expresie, aparţinând filosofului şi scriitorului Seneca – şi care m-a călăuzit permanent în cei 20 de ani cât am activat ca anchetator în Direcţia Cercetări Penale a fostului Departament al Securităţii Statului, a ajuns să mă obsedeze după 22 decembrie 1989, dar sub aspectul semnificaţiei judiciare ce i se atribuie. **Pentru că, imediat după Revoluţie, s-a scris şi s-a vorbit enorm, în mass-media, despre fostele organe ale Securităţii statului român, cărora, fără excepţie în prima perioadă, li s-au adus cele mai grave acuze cu putinţă,** ce au egalat aproape pe cele cu care au fost incriminaţi *„împuşcaţii"* (Dacă exagerez, îmi cer scuze).

Să ne reaminitim cum **foştii securisti erau etichetati, în bloc, drept terorişti, torţionari, odioşi, sinistri etc.,** iar pentru justificarea acestor atribute, pe cât de grave pe atât de neadevărate, nimeni nu catadicsea să aducă cea mai mică dovadă si, cu atât mai puţin, să asculte şi „cealaltă parte". Apoi, mi-a fost şi îmi va fi cu neputinţă să uit cum, în acea conjunctură de furie oarbă, mai exact, **în ianuarie 1990, o înaltă persoană politică... postrevoluţionară striga unei imense mulţimi: *„Moarte securistilorl".* Şi cine era**

personalitatea respectivă? Nimeni altcineva decât cel care, în vara anului 1967 – când am început cursurile Şcolii militare de ofiţeri activi de securitate Băneasa – deţinea încă funcţia de şef al acestei instituţii militare de învăţământ superior, având gradul de maior. De Securitate, bineînţeles!

Mi s-ar putea replica: *„Dar acea perioadă a trecut".* Iar eu aş răspunde că, într-adevăr, perioada respectivă a trecut, lumea nu mai vede cu aceiaşi ochi fostele cadre de securitate, dar această schimbare de opinie mi se pare insuficientă. Pentru că lumea – din ţară sau din afară – trebuie să ştie nu doar că s-a exagerat din neştiinţă sau pentru a se vinde „gras" diverse publicaţii, ori că s-a minţit deliberat; **lumea trebuie să afle ADEVĂRUL despre menirea şi activitatea ex-Securităţii.**

Iată, aşadar, primele motivaţii care au stat la baza scrierii prezentei cărţi...

Apoi, am considerat şi apreciez ca fiind aberante şi menite a induce, iarăşi, în eroare opinia publică acele susţineri conform cărora Securitatea română a fost exclusiv sau, mă rog, în cea mai mare parte, poliţie politică. **Unii nu ştiu, uită ori se prefac a nu şti sau a fi uitat că, în fostul Departament al Securităţii Statului, funcţionau direcţii de contraspionaj, de antiterorism, de contra-informaţii economice şi în domeniul comerţului exterior, de contrainformaţii militare, ca să nu mai vorbim de unităţile de informaţii externe, existente în toate statele – fie mai mult sau mai puţin democrate, fie mai mult sau mai puţin totalitare –, unităţi care se ocupau, exclusiv, de prevenirea, descoperirea şi neutralizarea acţiunilor de trădare, spionaj, divulgări ale secretului de stat, a actelor teroriste, de diversiune, sabotaj şi de subminare a economiei naţionale.** Acţiuni care, de altfel, s-au aflat în sfera de preocupări şi a fostei Siguranţe a Statului, ba, mai mult, sunt date în competenţă, prin lege, şi Serviciului Român de Informaţii.

Iar cele menţionate mai sus voi încerca şi eu să le demonstrez, chiar dacă într-o modestă măsură, prin cazurile prezentate în această carte. Cazuri în care am fost implicat nemijlocit; cu alte cuvinte, în descrierea cărora fabulaţia sau exagerarea lipsesc cu desăvârsire.

Prin urmare, **mi-am propus, implicit, să aduc la cunoştinţa opiniei publice câteva segmente reale din activitatea Direcţiei Cercetări Penale a fostului Departament al Securităţii Statului, unitate pe cât de temută înainte de decembrie 1989, pe atât de acuzată după Revoluţie.** (Să ne reamintim, doar, de acele *„catacombe ale groazei"* cum erau etichetate spaţiile de arest ale fostei Direcţii a VI-a, etichete care s-au dovedit total false). Istoria va demonstra dacă asemenea imagini au fost juste sau nedrepte, eu limitându-mă

doar, cum am mai arătat, la prezentarea veridică a unor cazuri, ce va exclude, sper, orice intenţie de a pleda „pro domo". Aici fac numai precizarea că, în această unitate, au fost anchetate, reţinute şi – exclusiv pe baza mandatului emis de procuror – arestate doar persoane despre care se obţineau date, indicii sau probe temeinice că au comis fapte infracţionale date prin lege în competenţa organelor de cercetare penală ale fostei Securităţi. Desigur, am în vedere perioada 1970 - 1989, când am activat în unitatea respectivă. Şi o paranteză, fiindcă m-am referit la *„catacombe”* dintre toate imobilele în care funcţionau unităţile centrale de Securitate, numai cel deţinut de fosta Direcţie a VI-a beneficia de căldură suficientă în timpul iernii. De ce? Simplu: fiindcă doar respectiva clădire cuprindea şi spaţii de arest...

Relev, de asemenea, că anumite capitole ale cărţii se doresc a fi şi o replică la o mai nouă idee – pe care o consider total lipsită de temei, nu doar juridic, ci şi moral – potrivit căreia persoanele care au fost condamnate pentru săvârşirea infracţiunii de trădare înainte de revoluţie ar trebui amnistiate, fiindcă, vezi Doamne!, nu şi-ar fi trădat ţara, ci l-ar fi trădat exclusiv pe Ceauşescu !! Iar această aberantă idee nu am (aţi) auzit-o pe stradă, rostită în glumă, de către un om oarecare, ci a fost emisă, cu toată seriozitatea, de anumite persoane deloc neînsemnate, aparţinând unei părţi a clasei noastre politice, aflată în plin proces de... anemică dezvoltare.

În sfârşit, simt nevoia să mărturisesc că am scris prezenta carte însoţit şi de gândul (a se citi convingerea) că, **după 22 decembrie 1989, anumite forţe – din interior, dar, mai cu seamă, din afară – au urmărit cu tenacitate distrugerea acestei deosebit de performante instituţii a statului român – Securitatea.** Instituţie care, de pildă, a reuşit să ridiculizeze unele dintre cele mai puternice servicii de spionaj din lume, depistându-le şi anihilându-le agenţi de primă clasă!

AUTORUL

Capitolul I
DIRECŢIA A VI-a A SECURITĂŢII
(Câteva date preliminare necesare)

Existenţa şi funcţionarea acestei unităţi centrale de securitate – care a avut şi alte indicative numerice în perioada de după 1970, în funcţie de schimbările intervenite în organismele fostului Consiliu al Securităţii Statului şi, apoi, ale fostului D.S.S. – **erau obligatorii din punct de vedere legal,**

întrucât, potrivit prevederilor de atunci ale Codului de procedură penală, **pentru anumite categorii de infracţiuni, prezentând un grad ridicat de pericol social, urmărirea penală era dată în competenţa organelor de cercetare ale Securităţii.**

Prin urmare, principala atribuţie a fostei Direcţii a VI-a consta în instrumentarea cauzelor penale având ca obiect săvârşirea oricăror infracţiuni din cele prevăzute de Codul penal în Titlul *"Infracţiuni contra securităţii statului*" (trădarea, acţiunile duşmănoase contra statului, spionajul, atentatul, subminarea puterii de stat, actele de diversiune, sabotajul, subminarea economiei naţionale, propaganda împotriva orânduirii socialiste, complotul, compromiterea unor interese de stat, divulgarea secretului care periclitează securitatea statului, nedenunţarea şi unele infracţiuni contra reprezentantului unui stat străin), precum şi a altor câtorva infracţiuni "de drept comun" (divulgarea unor secrete privind interesele obşteşti, neglijenţa în păstrarea secretului de stat, refuzul înapoierii în ţară, divulgarea secretului economic, contrabanda având ca obiect arme, muniţii sau materii explozive ori radioactive şi anumite infracţiuni prevăzute în Codul aerian).

Se poate, deci, lesne observa, chiar şi de către nespecialişti, că **singurele infracţiuni cu caracter pur politic,** dintre cele enumerate mai sus, **erau propaganda împotriva orânduirii socialiste şi complotul raportat la asemenea fapte,** ceea ce cred că este de natură a confirma cu prisosinţă afirmaţiile pe care le-am făcut în capitolul introductiv, referitoare la aşa-numita "*poliţie politică".* Desigur, în această categorie ar putea fi inclusă şi infracţiunea de **subminare a puterii de stat,** dar cu precizarea că, în cei 20 de ani la care mă refer (1970-1990), în unitatea unde am lucrat **nu a fost începută urmărirea penală în nici o cauză de acest gen** şi nu am cunoştinţă ca anterior, începând cu data intrării în vigoare a Codului penal actual (1 ianuarie 1969), să se fi produs un asemenea... eveniment. Astfel încât, **autorităţile judiciare postrevoluţionare se pot „mândri" cu o premieră absolută în domeniu: cazul Miron Cozma.** (Voi, reveni, chiar dacă prezenta carte este una din memorii).

Fără îndoială, instrumentarea cauzelor date în competenţa Direcţiei presupunea începerea urmăririi penale şi efectuarea acesteia – cu tot ceea ce presupune activitatea respectivă -, **reţinerea pe numai 24 de ore a făptuitorului,** înaintarea de propuneri la fosta Direcţie a Procuraturilor Militare pentru arestarea învinuitului, punerea în mişcare a acţiunii penale şi arestatea inculpatului, precum şi, unde se impunea, pentru trimiterea în judecată ori, după caz, pentru scoaterea de sub urmărirea penală sau încetarea acesteia.

În plus, potrivit prevederilor Codului de procedură penală, **fosta Direcţie a VI-a efectua şi acte premergătoare, în vederea începerii urmăririi penale pentru infracţiunile ce îi erau date în competenţă,** acte urmate fie de luarea acestei măsuri, fie de înaintarea de propuneri la organele de procuratură militară pentru neînceperea urmăririi penale.

În contextul competenţelor menţionate mai sus, **unitatea participa, în colaborare cu organele de procuratură, de miliţie, de pompieri etc., la cercetarea locului faptei şi la efectuarea altor verificări complexe de producere a unor evenimente suspecte de acte de diversiune, prin explozii, incendii sau prin alte asemenea mijloace deosebit de periculoase**.

De regulă, – una din excepţii constituind-o evenimentele menţionate în alineatul precedent – activităţile enumerate în prezentul capitol erau întreprinse pe baza datelor şi indiciilor reieşite din dosarele de la unităţile informativ-operative, astfel încât, **fosta Direcţie Cercetări Penale acţiona şi ca un „filtru" al rezultatelor obţinute în urma măsurilor realizate în secret de respectivele unităţi,** reţinând spre instrumentare doar cazurile în care se contura săvârşirea vreunei infracţiuni ce îi era dată, prin lege, în competenţă.

Se asigura, în acest fel, şi prevenirea interpretării şi evaluării subiective a unor fapte, doar de către unităţile care deţineau informaţiile, pe care noi, anchetatorii, nefiind implicaţi în obţinerea lor, le analizam „la rece", sub aspectul atât al puterii probatorii a acestora (respectiv, al posibilităţilor de a fi... transformate în probe), cât, mai ales, al încadrării în Codul penal a anumitor activităţi depistate informativ. Din acest punct de vedere, **beneficiam de independenţă în a ne exprima şi susţine juridic opiniile şi propunerile pe care le înaintam pe cale ierarhică şi, când se impunea, organelor de procuratură**, ceea ce implica, însă, în mod evident, şi o mare responsabilitate din partea fiecărui anchetator.

Am scris cele de mai sus (ca şi cele ce vor urma) nu doar pentru a informa, succint, pe cititori asupra principalelor activităţi pe care le-a desfăşurat fosta Direcţie Cercetări Penale a Securităţii, dar şi pentru motivul că, după Revoluţie, (mi) s-au pus nu de puţine ori, fie din neştiinţă, fie pe un ton tendenţios-retoric, întrebări de genul: *„A reprezentat Direcţia a VI-a instrumentul de represiune al fostei Securităţi?"; „Această unitate era compusă din torţionari?".*

Nu-mi propun să formulez răspunsuri tranşante la asemenea întrebări, pentru a nu fi acuzat de subiectivism, ci doar prezint **şi alte situaţii reale, ce pot fi oricând verificate.**

În primul rând, unitatea unde am lucrat reţinea – în scopul efectuării de verificări şi cercetări – numai dosarele informative din care rezultau date şi indicii privind săvârşirea sau pregătirea comiterii de infracţiuni ce îi erau date în competenţă (Codul penal sancţionează şi tentativa la infracţiunile contra siguranţei statului, iar la majoritatea dintre acestea sunt asimilate tentativei şi actele pregătitoare – aviz „amatorilor”!). Celelalte dosare erau restituite unităţilor informative, pentru întreprinderea unor măsuri specifice de prevenire sau pentru clasare.

Apoi, **nu se trecea direct la începerea urmăririi penale,** ci, în marea majoritate a cazurilor, erau efectuate acte premergătoare, care presupuneau, printre altele, şi audierea persoanei suspecte, dar cu excluderea oricărei puneri sub învinuire sau reţineri. **Percheziţiile domiciliare erau efectuate numai pe baza autorizaţiei procurorului sau a consimţământului scris al celui în cauză.**

În al treilea rând, **doar într-un număr restrâns de cazuri se dispunea începerea urmăririi penale iar, în cea mai mare parte a acestora, cercetările erau efectuate în stare de libertate. Au existat ani în care nu s-a dispus nici o arestare preventivă, ori în care măsurile de acest gen se cifrau la două-trei**. (Cunosc datele respective, pe întreaga unitate, întrucât, ani de-a rândul, am lucrat şi pe probleme de analiză-sinteză).

Mai mult, **doar o parte din cauzele penale instrumentate în cadrul Direcţiei erau finalizate prin trimitere în judecată şi condamnare, iar cazurile de propagandă împotriva orânduirii socialiste soluţionate astfel au devenit excepţii** după ce, la Conferinţa Naţională a fostului P.C.R. din 1977 (dacă reţin bine), Nicolae Ceauşescu a comunicat că, în România, au dispărut infracţiunile politice, deci, implicit, deţinuţii politici (voi reveni).

Pentru a respecta, însă, până la capăt adevărul, trebuie să precizez că, **spre sfârşitul anilor '80, cu precădere în 1989, a crescut într-o foarte mare măsură numărul cazurilor având ca obiect acţiuni şi manifestări anticeauşiste, cu care au fost sesizate organele de cercetare ale Securităţii.** De altfel, anul 1989 a debutat... spectaculos din acest punct de vedere, prin cazurile referitoare la temerarele acţiuni întreprinse de grupul condus de domnul **Petre Mihai Băcanu** şi de către acela care a realizat şi difuzat ***„Scrisoarea celor* 6”**. (Nu voi prezenta în acest volum cazurile respective, întrucât nu am fost implicat în cercetarea lor, în acea perioadă subsemnatul efectuând urmărirea penală în cauza privind pe Mircea Răceanu). Dar şi în aceşti ani de sfârşit al deceniului IX, cazurile de trimitere în judecată pentru propagandă împotriva orânduirii socialiste reprezentau tot excepţii.

Şi încă o precizare: pentru un criminolog sau analist politic (şi nu numai) ce ar fi fost sesizat cu escaladarea fără precedent, în cursul anului 1989, a manifestărilor şi acţiunilor anticeauşiste, acest fenomen trebuia să dea serios de gândit. De altfel, în vara anului 1989, discutând pe această temă cu ofiţerul ce asigura conducerea fostei Securităţi a Municipiului Bucureşti (un remarcabil specialist în munca de informaţii şi în cea de anchetă), acesta mi-a spus cam aşa: *„Gică, este nevoie doar de o scânteie şi s-a dus totul de râpă!”.*

Mă opresc aici, gândind că alte date despre Direcţia Cercetări Penale din fostul Departament al Securităţii Statului vor rezulta, implicit, din cele ce urmează.

Capitolul II
PRIMELE ANCHETE

Mai întâi, însă...

Hotărârea de a urma cursurile Şcolii militare de ofiţeri de securitate – şi, concomitent, Facultatea de Drept – a contrariat pe mai mulţi profesori de la Liceul „Emil Racoviţă” din Iaşi, pe care îl urmam, la secţia reală. Mă pasionau fizica (în clasa a X-a reuşisem la faza republicană a Olimpiadei la această materie), matematica şi chimia, astfel că nici nu se punea problema să nu reuşesc la oricare dintre facultăţile Politehnicii ieşene.

Dar, visul meu era altul: să devin ofiţer de Securitate, fiind convins – din cele aflate în literatura şi filmele poliţiste – că Securitatea avea ca obiect de activitate exclusiv descoperirea şi prinderea spionilor. Ca urmare, **în vara anului 1967, am dat examen şi am reuşit la respectiva şcoală de ofiţeri.**

Şi, abia în cursul anului I, am început să aud despre legionari, partide istorice, munca de securitate în mediul rural etc., realităţi care aproape m-au şocat. Şansa mi-a surâs, însă, întrucât **în anul II am fost repartizat într-o clasă cu profil de contraspionaj,** pe care l-am urmat până la absolvirea şcolii, inclusiv în timpul perioadelor de practică efectuate la Inspectoratul Judeţean Iaşi. Astfel încât, până în ultima clipă, am fost sigur că voi urca şi voi coborî zilnic, ca mare contraspion ce eram să ajung, Dealul Copoului.

Dar nu a fost să fie aşa! În ziua hotărâtoare pentru destinele absolvenţilor, au fost anunţate, pe rând, repartiţiile la unităţile centrale informativ-operative (inclusiv la Direcţia de contraspionaj), apoi la cele judeţene, fără ca numele meu să fie rostit. **Şi doar în final am aflat că sunt repartizat la Direcţia Cercetări Penale! Unitate de a cărei existenţă nici măcar nu aveam cunoştinţă!!**

Poate părea curioasă această ignoranţă, care se explica însă prin faptul că, în acea perioadă, care a durat puţin după anul 1970, erau abilitaţi (atestaţi) să efectueze urmărirea penală şi ofiţerii din unităţile informativ-operative, deci, să instrumenteze un caz de la început până la capăt.

Prin urmare, sediul visat din dealul Copoului s-a "mutat" în Calea Rahovei nr.39...

Trădarea.. prin fugă

Primele cauze care mi-au fost încredinţate pentru a efectua urmărirea penală au avut ca obiect o infracţiune pe cât de „fioroasă” prin întâiul cuvânt al denumirii, pe atât de banală în ceea ce priveşte gradul de dificultate pe care îl presupunea cercetarea: **trădarea prin refuzul înapoierii în ţară.**

Reamintindu-mi de acele cercetări, simt nevoia, să mărturisesc că **nu am înţeles niciodată pentru care raţiuni, între 1970 şi 1973, simplul refuz de a reveni în ţară al unei persoane trimise în interes de serviciu în străinătate constituia, fără excepţii, una din infracţiunile de trădare, deci, o faptă contra securităţii statului. După cum, iarăşi, nu am înţeles motivele pentru care, după 1973, când respectiva infracţiune a redevenit una de serviciu, a prevăzut în continuare ca pedeapsă complementară, confiscarea parţială a averii şi a rămas, totuşi, în competenţa de instrumentare a organelor de cercetare penală ale Securităţii**.

De aceea, cercetările efectuate în cauzele de acest gen **mi-au lăsat un gust amar,** mai ales în situaţiile în care învinuiţii erau oameni simpli, de pildă, muncitori trimişi la lucrări în străinătate, în pregătirea cărora statul investise foarte puţin, şi care rămâneau peste hotare doar din cauza unor serioase greutăţi materiale. Şi este uşor de imaginat ce simţea anchetatorul care, în asemenea cazuri, era obligat de lege să pună sechestru asigurator pe bunurile aparţinând învinuitului! Desigur, în vederea garantării executării pedepsei confiscării averii, la care m-am referit mai sus. Fără îndoială, cu totul altfel vedeam situaţia când învinuiţii erau deţinători ai unor importante secrete de stat ori specialişti de valoare deosebită, cu o bună situaţie materială şi profesională în ţară. (Mă refer la ceea ce gândeam atunci).

Când mă gândesc la acele prime anchete, îmi revine în minte singura şedinţă de bilanţ a activităţii anuale a Direcţiei la care am luat cuvântul, eveniment (mă refer la şedinţă) petrecut **în 1972 sau 1973** şi la care a participat însuşi ministrul de Interne de atunci, Emil Bobu! Fireşte că, dată fiind această participare, bilanţul a fost pregătit cu toată minuţiozitatea, inclusiv prin

întocmirea şi verificarea prealabilă a luărilor de cuvânt. Totul a decurs normal, până când şeful unităţii a propus sistarea discuţiilor (aprobată de ministru) şi a întrebat, formal, dacă mai are cineva de raportat probleme deosebite. Spre stupefacţia generală, m-am ridicat şi mi s-a
aprobat să iau cuvântul.

Am raportat scurt, dar cu îndrăzneala... revoluţionară caracteristică vârstei, că nu înţeleg pentru care motive orice muncitor rămas ilegal în străinătate este trimis fără probleme în judecată, în timp ce fiul tovarăşului... nora tovarăşului etc., etc. fac excepţie. (Da, rămâneau în străinătate şi rude ale V.I.P.-urilor de atunci). Firește, nu am omis să invoc "*strălucitele indicaţii ale comandantului suprem",* potrivit cărora (citez din memorie) „*nici o persoană care a comis o infracţiune să nu rămână nepedepsită şi nimeni să nu fie sancţionat pe nedrept".* Fac precizarea că orice propunere înaintată de către Direcţie organelor de procuratură – inclusiv, de trimitere în judecată – era supusă, în prealabil, aprobării conducerii ministerului. (În acea vreme nu fusese încă înfiinţat Departamentul Securităţii Statului, ca structură cvasiindependentă în cadrul Ministerului de Interne). În sală s-a aşternut o tăcere mormântală. La fel şi la prezidiu, întrucât ministrul nu a replicat nimic la cele pe care le raportasem.

Ulterior, însă, am fost convocaţi într-o şedinţă fulger de către un adjunct al ministrului, prilej cu care s-a dat citire unui material conţinând toate propunerile formulate de vorbitori la bilanţ, precum şi, pentru fiecare în parte, răspunsurile conducerii ministerului. Iar la problema pe care o ridicasem, s-a replicat, sec: „*Legea este egală pentru toţii".* Am jubilat, în sinea mea, desigur, dar numai pentru două-trei secunde. Pentru că, apoi, am împietrit în poziţie de drepţi, ascultând vorbele tărăgănate şi mai mult decât dojenitoare ale adjunctului ministrului: „*Tovarăşe locotenent, aici nu puteam scrie altfel, dar îţi atrag atenţia că nu ai dovedit discernământ politic şi juridic(!?) necesar..."* **No comment!** – vorba românului eliberat de... teroarea lingvistică a odiosului regim comunist.

Până la urmă, totuşi, legea a fost aplicată şi în cazurile la care m-am referit mai sus. Şi asta datorită nu unui locotenent căruia îi lipsea... discernământul politic şi juridic, ci şefului Direcţiei care, prin competenţă, respect faţă de lege şi verticalitate, a reuşit întotdeauna (din câte cunosc) să-şi impună punctele de vedere faţă de persoanele situate pe poziţii ierarhic superioare. (Nu mi-a plăcut niciodată să aduc cuiva laude gratuite şi sper că aceasta va rezulta din cel puţin un caz pe care îl voi prezenta în cuprinsul cărţii).

„Mi-e dor de... anchetator"!

A venit şi rândul primelor adevărate anchete, în care cercetarea penală era efectuată nu în lipsă, ci faţă în faţă cu învinuitul sau inculpatul.

Era vorba de un grup de inculpaţi cercetaţi în stare de arest pentru săvârşirea infracţiunii de complot, mie fiindu-mi încredinţaţi pentru anchetă doi dintre aceştia. Cred că trebuie să menţionez că, prin complot, în sensul Codului penal, nu se înţelege o acţiune colectivă ce are ca obiectiv doar înlăturarea unei anumite puteri statale (cum se mai foloseşte termenul, în limbaj curent), ci un act de iniţiere sau constituire a unei asociaţii ori grupări, în scopul săvârşirii vreuneia dintre infracţiunile contra statului, enumerate în precedentul capitol.

Iar gruparea la care mă refer, **relativ bine organizată** – cu denumire, conducere, carnete de membru, nume conspirative etc. -, îşi fixase deja ca obiective, până a fi depistată, **întreprinderea de acţiuni cu caracter fascist şi a unor acte de diversiune, precum şi procurarea de armament şi muniţie,** prin atacarea şi dezarmarea câtorva cadre de poliţie sau prin sustrageri de la o unitate militară (în acest ultim scop, se trecuse la racolarea unui militar în termen).

Pentru echipa de anchetatori, probarea faptelor infracţionale nu a ridicat probleme deosebite, ştiut fiind că aceasta se analizează, de regulă, cu atât mai uşor, cu cât în cauză sunt implicaţi mai mulţi coautori, instigatori sau complici. Cu toţii, însă, ne-am pus serioase probleme în ceea ce priveşte soarta inculpaţilor, având în vedere că **toţi erau tineri,** iar teribilismul şi spiritul de aventură predominau ca elemente cauzale ale comiterii faptei.

Astfel încât, de comun acord, pe tot parcursul anchetei, am insistat pe relevarea în declaraţii a respectivelor elemente care au fost preluate şi în referatul de terminare a urmăririi penale. Ca urmare, pe bună dreptate, instanţa de judecată le-a avut în vedere ca **circumstanţe atenuante,** aplicând **pedepse mai uşoare,** oricum, toate situate sub minimul special prevăzut de Codul penal pentru infracţiunea în cauză.

Cazul prezentat mai sus mi-a rămas adânc întipărit în memorie şi asta nu neapărat pentru că a constituit o premieră în activitatea mea de anchetator, ci, în principal, dintr-un cu totul alt motiv.

Cu unul din cei doi inculpaţi am stat de vorbă, pe parcursul cercetărilor, cu mult peste timpul necesar şedinţelor de anchetă.

Era cel mai tânăr component al grupului, părea extrem de speriat şi îl chinuia teribil... dorul de casă. Iar eu, „bătrân” anchetator (aveam 22 de ani!), am încercat să-l încurajez, atât cât mă pricepeam şi cât credeam că mi se permite, ceea ce l-a determinat, probabil, pe unul dintre colegii cu care lucram, mult mai în

vârstă decât mine, să mă atentioneze cam asa: *„Ai grijă, locotenente, anchetatorii lăudaţi de arestaţi nu sunt apreciaţi prea bine de conducere!”* Nu am ştiut niciodată cât adevăr conţinea acest principiu, dacă poate fi numit astfel dar ştiu cu certitudine că, timp de 20 de ani, nu l-am luat niciodată în seamă.

Spre sfârşitul anchetei, inculpatul m-a rugat să-i permit a lua în camera de arest hârtie de scris şi un creion, iar eu i-am dat voie, gândind că intenţionează să-mi destăinuie anumite aspecte pe care nu le mai declarase în timpul cercetărilor. Iar a doua zi am constatat, surprins, că tânărul scrisese o... poezie, care se încheia aşa: *„Mi-e dor de mama, /Mi- e dor de tata/Şi de anchetatorul* meu”... Am păstrat multă vreme această mai mult confesiune decât încercare literară, ce mi s-a părut tulburătoare prin naivitatea şi sinceritatea ei.

De ce am prezentat acest caz, în sine nereprezentativ pentru activitatea mea ulterioară şi lipsit, cred, de elemente spectaculoase? Şi de ce am destăinuit episodul din final? Pentru că atunci am gândit întâia oară că **munca de anchetă are trebuie să aibă, anumite reguli deontologice nescrise, dincolo de cele cuprinse în literatura de specialitate.** Reguli pe care am început, apoi, să le descopăr, ori să mi le făuresc singur şi să le respect, fără excepţie, în orice împrejurare. După cum am început să înţeleg că **dacă un anchetator reuşeşte să pătrundă în gândurile şi în sufletul anchetatului, orice eventuale acte de constrângere fizică sau psihică nu numai că devin inutile dar îi produc, pur şi simplu (anchetatorului, desigur), repulsie.**

Am reuşit în acest demers? Cred că da...

*

NOTĂ. Cazurile ce urmează nu vor fi prezentate în ordine cronologică, întrucât pe unele dintre ele, chiar dacă le reţin în amănunt, nu reuşesc să le plasez în timp cu exactitate. Şi cred că se mai impune o precizare: **în realizarea acestei cărţi, nu m-am folosit de nici un document,** fie şi pentru faptul că, plecând cu enorm regret din Serviciul Român de Informaţii, nu am luat cu mine decât amintirile. Amintiri care, vorba genialului Dostoievski, „*fie ele dulci, fie dureroase, sunt întotdeauna chinuitoare”...*

Capitolul III
MARTIE 1977 – ANCHETE... CUTREMURĂTOARE

Multă vreme, am fost convins că implicarea unor cadre din Direcţia a VI-a în cercetările efectuate după devastatorul cutremur din 4 martie 1977 nu avea justficare legală, considerând că eventualele vinovăţii **(se înţelege că nu sunt legate de producerea seismului!)** nu aveau tangenţă cu securitatea statului. **De aceea, nu intenţionam să mă refer în această carte, fie şi foarte succint, la cercetările respective. Dar, două motive m-au determinat să-mi schimb convingerea şi intenţia menţionate.**

În primul rând, am avut în vedere că, potrivit Legii nr. 51/1991, în sfera noţiunii de siguranţă naţională a fost inclusă şi asigurarea „*climatului de exercitare neîngrădită a drepturilor, libertăţilor şi îndatoririlor fundamentale ale cetăţenilor*" iar Constituţia României stipulează că „*Dreptul la viaţă, precum şi dreptul la integritate fizică şi psihică ale persoanei sunt garantate*".

Iar al doilea motiv, legat de primul, va fi prezentat în finalul capitolului, întrucât atunci **locuiam într-un bloc nou, cu două camere, confort doi... nesporit, în Prelungirea Ferentari,** imobil ce nu a fost afectat. (Apropo şi de convingerea foarte multor persoane că foştii securişti beneficiau de condiţii excelente de viaţă).

Nemaifuncţionând telefonul, mi-am lăsat imediat familia înspăimântată în faţa blocului şi am plecat, pe jos, la unitate, deoarece, **în caz de calamităţi sau alte evenimente excepţionale, nu mai aşteptam să fim chemaţi prin sistemul obişnuit de alarmare.** Acolo am aflat, printre altele – nu reţin dacă în acea noapte sau în dimineaţa care a urmat –, că **unii dintre cei aflaţi la conducerea statului în lipsa lui Ceauşescu ar fi ordonat folosirea excavatoarelor, a buldozerelor şi a altor utilaje de acest gen, pentru ca, la venirea „tovarăşului", totul să fie „curat", fără a se avea în vedere că, sub dărâmături, se pot afla supravieţuitori**! Dar, măsura nu a mai fost pusă în practică, întrucât, cum se cunoaşte, Nicolae Ceauşescu, întrerupându-şi turneul în străinătate şi revenind imediat la Bucureşti, a dat un cu totul alt ordin, asistând personal la executarea lui: **salvarea persoanelor aflate încă în viaţă**!

Nu după mult timp de la producerea tragicului eveniment, **am fost inclus într-un grup de ofiţeri destinat să participe la o misiune specială.** Ca urmare, ne-am prezentat la sediul Procuraturii Generale (în carte, voi folosi denumirile vechi, chiar fără a repeta, de fiecare dată, cuvântul „fost"), unde ne-am întâlnit cu mai mulţi procurori din respectiva instituţie, cu anchetatorii din Direcţia Cerecetări Penale a Miliţiei şi cu ofiţeri de Securitate din unităţi informativ-operative centrale.

Şedinţa s-a desfăşurat cu participarea lui **Ion Stănescu,** – fost preşedinte al Consiliului Securităţii Statului, pe atunci (din câte reţin) secretar al C.C. al

P.C.R.-, şi a Procuraturii Generale. Cu acel prilej, s-a risipit nedumerirea ce se citea în privirile mai tuturor participanţilor: **La nivelul cel mai înalt, se hotărâse constituirea a circa treizeci de comisii de anchetă** – fiecare formată dintr-un procuror de la Procuratura Generală, un anchetator de Securitate sau de Miliţie şi un ofiţer informativ-operativ – **cu misiunea de a efectua cercetările ce se impuneau pentru stabilirea cauzelor care au condus la prăbuşirea unor mari imobile din Capitală (fireşte, în afara celei naturale) şi a eventualelor persoane vinovate.** Dacă îmi amintesc bine, era vorba de **27 de blocuri vechi din centrul oraşului,** de **două scări** ale unor blocuri mai nou construite, din Lizeanu şi Militari, precum şi de **clădirea unui institut aparţinând Ministerului Transporturilor.**

În mod firesc, echipele erau conduse de procurori, care, de astfel, au şi dispus începerea urmăririi penale ***„in rem“.*** (în cauză nu existau învinuiţi cunoscuţi).

La prima vedere, cercetările păreau relativ mai uşoare pentru comisiile „repartizate” la clădirile noi, dacă puteau fi numite aşa, şi mult mai dificile pentru cele care au... luat în primire rămăşiţele blocurilor construite înainte de cutremurul din 1940. Şi nu fac această afirmaţie pentru faptul că **am fost inclus într-o echipă din a doua categorie, respectiv, la fostul bloc de locuinţe din strada Brezoianu, construit prin 1938-1939.**

Cercetările au debutat cu o activitate extrem de anevoioasă, constând în procurarea documentaţiilor legate de proiectarea şi construirea imobilului, precum şi de modificările ulterioare aduse acestuia, în special cele de natură a-i fi slăbit structura de rezistenţă.

Desigur, până la urmă am reuşit să identificăm, din documentaţiile respective, persoanele şi firmele care au proiectat şi construit blocul, dar acestea nu ne-au fost de mare utilitate, întrucât, aşa cum ne şi aşteptam, cei implicaţi în aceste activităţi erau decedaţi. Însă, am reuşit să stabilim – atât noi, cât şi celelalte comisii – că, **înainte de 1940, imobilele din Bucureşti au fost construite în condiţiile în care România nu era considerată o zonă cu seismicitate ridicată, astfel încât, la unele proiectări şi execuţii, nu s-au luat în calcul eventualitatea producerii de cutremure cu magnitudinile celor din noiembrie 1940 şi martie 1977**.

De asemenea, a rezultat că, **după seismul din 1940, deşi specialiştii au atras serios atenţia** (voi reveni în final), **doar în puţine situaţii s-au luat măsuri de consolidare corespunzătoare a blocurilor avariate, iar în alte cazuri aceste consolidări au fost superficiale.** Iar cauza principală a constat în aceea că o consolidare reală nu putea fi executată decât cu evacuarea

temporară a locatarilor. Or, nici chiriaşii nu doreau să-şi părăsească locuinţele, nici proprietarilor nu le surâdeau să îi evacueze, pierzând astfel, importante sume de bani pe care le obţineau din chirii.

Şi investigările pentru stabilirea modificărilor ulterioare aduse imobilelor prăbuşite s-au dovedit dificile, mai ales fiindcă nu exista întotdeauna garanţia că documentaţiile privind aceste modificări au fost respectate întocmai de executant. De pildă, la blocul din Brezoianu, s-au stabilit condiţiile în care, la parter, a fost amenajat un local, dar a trebuit să audiem multe persoane pentru a concluziona dacă, la modificare, a fost sau nu tăiat un stâlp de rezistenţă. Nu fusese tăiat, dar specialiştii au ajuns la concluzia că, **la blocurile vechi, chiar şi pereţii consideraţi la proiectare ca fiind neimportanţi au preluat, odată cu scurgerea timpului, o parte din „sarcinile" structurii de rezistenţă.** Or, la parterul blocului din Brezoianu, ca şi la altele, fuseseră eliminaţi astfel de pereţi.

În blocul respectiv au murit, cred, cei mai mulţi oameni. Era o clădire foarte înaltă (de pe străzile înguste care o flancau nu se putea observa că avea circa **15 etaje,** ultimele retrase), iar **la proporţiile dezastrului a contribuit şi incendiul izbucnit în timpul cutremurului.** Culmea minunilor, însă, o femeie surprinsă de seism pe o terasă situată pe la etajele 10-12 a... aterizat, pur şi simplu, nevătămată, odată cu placa de beton armat pe care era montată terasa.

Nu ştiu cât din viaţă mi-au scurtat alte anchete dar cred că la cea care m-am referit mai sus am făcut-o cu prisosinţă. Pentru că, stresat de toată lumea, cum mai puteam dormi noaptea, după ce, zile la rând, purtam lungi discuţii cu persoanele supravieţuitoare, care simţeau nevoia să-mi relateze, în cele mai mici detalii, tragedia prin care trecuseră?!

Apropiindu-mă de final, ţin să menţionez că, pe parcursul cercetărilor, **am reuşit să identificăm o carte pe nedrept uitată**. Scrisă, după cutremurul din 1940, de către unul din cei mai de seamă ingineri constructori ai vremii, cartea se bazează pe verificările făcute de autor asupra blocurilor avariate ca urmare a seismului respectiv şi prezintă o premoniţie înfricoşătoare: enumerarea imobilelor care, la următorul cutremur de o intensitate similară, se vor prăbuşi, în caz de neconsolidare! Şi lista cuprinde mai toate clădirile care au dispărut în noaptea de 4 martie 1977!!

M-am referit la această carte nu doar pentru a putea ajunge la cel de-al doilea motiv al scrierii capitolului de faţă, ci în primul rând, pentru a trage un semnal de alarmă!

După cum se cunoaşte, **a fost publicată recent în presă o listă cu aproximativ 90 de clădiri din Bucureşti, ameninţate cu prăbuşirea în cazul producerii unui seism cu magnitudinea celor din 1940 şi 1977.** Este

drept, însă, împreună cu măsurile luate sau preconizate de autorităţi: expertizarea imobilelor respective şi întocmirea proiectelor de consolidare pe banii statului, urmând ca preţul lucrărilor de execuţie să fie plătit de proprietari – adică de locatari, în cea mai mare parte a cazurilor.

Da, este deosebit de generoasă formularea consacrată în Constituţia României: *„Dreptul la viaţă, precum şi dreptul la integritate fizică şi psihică sunt garantate”.* De către cine?! mă întreb, cu naivitate, fiindcă nu se scrie *„sunt autogarantate”...*

Capitolul IV
VALEA JIULUI - AUGUST 1977

Nici la vremea respectivă, nici în anii care au urmat şi nici acum, când scriu aceste rânduri, **nu am realizat şi nu înţeleg foarte limpede** – desigur, la nivelul meu de percepţie a fenomenului – **motivele pentru care, în august 1977, conducerea fostului Departament al Securităţii Statului a decis trimiterea în misiune la Petroşani a câtorva ofiţeri din Direcţia a VI-a,** pentru a efectua cercetări în cazul teribilelor evenimente care s-au derulat atunci în Valea Jiului. Mai ales că noi, anchetatorii, am fost implicaţi abia după ce evenimentele depăşiseră cu mult punctul culminant, mai exact, erau în faza de stingere.

Poate şi pentru faptul că am legat şi încă leg senzaţia relevată mai sus de o alta, pe care am avut-o în toată perioada – aproape o lună – cât m-am aflat în Vale: **inutilitatea acestor cercetări!** Văzută, repet, la nivelul meu de simplu executant.

Subliniez, **„foarte *limpede”*** pentru că anumite raţiuni puteau fi întrezărite sau bănuite: potenţialul pericol pe care îl reprezentau acţiunile respective pentru securitatea statului, aşa cum era văzută la... cel mai înalt nivel, doar prin prisma identificării iniţiatorilor şi conducătorilor acestor explozive mişcări sociale; intenţia de intimidare (descurajare) a acţiunilor în cauză; stabilirea dacă, în spatele lor, nu există cumva anumite forţe externe etc.

Ca o paranteză, menţionez că, mai în toată perioada cât am activat în fostul Departament al Securităţii Statului, am sesizat în foarte multe situaţii manifestarea acestei... obsesii din partea unor persoane din conducerea respectivului Departament, obsesii care îşi aveau sorgintea, sunt convins, în „indicaţiile” date Securităţii de fostul comandant suprem, în sensul că cele mai importante acţiuni aflate în competenţa acesteia erau rezultatul instigărilor sau complicităţii externe. Atunci tratam superficial (doar în sinea mea, desigur)

asemenea idei, dar evenimentele din 16-21 decembrie 1989 mi-au schimbat fundamental opinia.

În drum spre Petroşani, am încercat să găsesc răspuns la o întrebare care nu-mi dădea pace: **cum se explica acest nemaiîntâlnit curaj al acestor oameni – minerii – de a înfrunta cu atâta îndârjire Puterea?** Iar întrebarea mi-o puneam atât ca simplu cetăţean, cât şi, mai cu seamă, ca anchetator, întrucât, din a doua perspectivă, răspunsul prezenta o evidentă importanţă pentru tactica pe care urma să o adopt în cercetările ce mă aşteptau.

Să nu uităm că, în august 1977, minerii au avut curajul greu de imaginat atunci dar şi mai târziu, de a-l sechestra pe Ilie Verdeţ, nimeni altul decât primul ministru al României din acea perioadă, de a-l sili să vorbească la telefon cu Ceauşescu şi de a-l forţa practic pe acesta din urmă să vină în Valea Jiului şi să negocieze (Ceauşescu!!), în faţa unei imense mulţimi, revendicările prezentate de liderul Dobre. Iar mai târziu, la Petroşani, aveam să aflu, printre multele altele, că, la mitingul respectiv, minerii înlăturaseră cadrele de Securitate ce asigurau culoarul cu greu format prin mulţime, pe care urma să treacă maşina prezidenţială, protejând ei înşişi această cale de acces. Dar, respectivul culoar devenise în final atât de îngust, încât Nicolae Ceauşescu a fost nevoit să coboare din maşină şi să treacă pe jos prin mulţimea revoltată, până la tribună.

Se pare, însă, că acele evenimente se cam dau uitării în zilele noastre, după cum, foarte probabil, vor fi ignorate sau răstălmăcite cele de la Lupeni, din 1929...

La faţa locului am găsit, poate, anumite răspunsuri la întrebarea care mă frământase în tren: minerii iubeau, la fel ca ceilalţi oameni, viaţa, libertatea, sănătatea, familia. Dar ei, spre deosebire de alţii, **plecau zilnic la muncă având în faţă spectrele morţii, al accidentelor ce puteau în orice moment să-i schilodească şi să-i transforme, astfel, în neoameni, al silicozei şi al altor nemiloase boli, în general, al condiţiilor aproape inumane în care trudeau.** Însă, iarăşi spre deosebire de alţi oameni, minerii nu aveau de ales. Alte locuri de muncă nu existau, soţiile le erau casnice, neavând unde să lucreze.

Situaţii care au rămas neschimbate şi după decembrie 1989. Desigur, nu mi-ar fi deloc dificil să-mi exprim punctul de vedere asupra modului cum au înţeles (sau nu au înţeles) politicienii noştri post-revoluţionari condiţiile de muncă şi de viaţă ale minerilor, în funcţie de care să poată stabili cauzele reale ale anumitor mişcări sociale ale acestora şi să acţioneze în consecinţă (dar nu pompieristic, nu prin sofisticate şi penibil trâmbiţate stratageme militare şi, în nici un caz, prin artificii juridice uşor demolabile şi incompatibile cu statul de drept). Dar, nu doresc să mă abat de la caracterul memorialistic al cărţii (eventualele excepţii nu fac decât să confirme regula). Deci, să revin...

La Petroşani, pe toată durata misiunii, am fost cazaţi într-un cămin studenţesc, al Institutului de Mine, în largul nostru, aş putea spune, fiindcă, exceptând câţiva studenţi arabi, cei autohtoni erau plecaţi în vacanţă. Iar masa am luat-o la o cantină a... minerilor, în zilele când reuşeam să ne încadrăm în orarul acesteia.

Pe ansamblu, acţiunile organelor de Securitate erau nemijlocit conduse de generalul-maior Emil Macri (Dumnezeu să-l odihnească!), şef al fostei Direcţii de Contrainformaţii Economice, căruia, în misiunea la care mă refer, i se subordona – cu o relativă doză de independenţă – şi mica echipă de anchetatori.

Nu ştiu ce gândeau colegii mei, dar eu, tânăr (încă) locotenent-major, care participam pentru prima oară la o acţiune de această natură, simţeam că plutesc într-o adevărată nebuloasă, chinuindu-mă să descifrez, de multe ori fără succes, motivele şi scopurile concrete şi neechivoce ale acţiunilor la care eram angrenat.

Ca să fiu mai bine înţeles, precizez că, în acea misiune, nu mi se mai repartiza un anume caz, cu mai mult sau mai puţine date ori indicii privind pregătirea sau comiterea unei infracţiuni de competenţa organelor de cercetare penală ale Securităţii, caz pe care să-l instrumentez de la început până la capăt şi în care să propun măsurile de finalizare corespunzătoare, potrivit legii.

În acele împrejurări, aşteptam cu înfrigurare şedinţele de analiză la nivelul conducerii, după terminarea cărora mi se putea ordona scurt, la orice oră din zi sau din noapte: „*Anchetează-l pe «X». Vezi ce ştie despre*...” Iar acest „despre” putea să se refere la anumite persoane, la o anume întâlnire între mineri, la intenţia de a se mai declanşa o mişcare grevistă la o mină sau alta etc. Iar eu, fără să deţin alte elemente, îl anchetam pe „X”, obţineam câte ceva de la el (de multe ori, nu obţineam nimic, în afara unor priviri încărcate de ură), îi luam o declaraţie pe care o prezentam şefilor, după care, din punctul de vedere al anchetei, „cazul” era încheiat.

Sau **primeam o autorizaţie de percheziţie şi trebuia să descind imediat – nu singur, fireşte – la domiciliul persoanei al cărui nume apărea pe hârtie şi să efectuez respectiva activitate autorizată de procuror, fără să ştiu ce i se impută cetăţeanului în cauză şi ce anume trebuie să caut în locuinţa sa**. În asemenea situaţii, nu puteam fi ajutat decât de experienţă şi de fler, pentru a nu greşi. Nu pot uita un caz în care, sunând în toiul nopţii la o persoană, s-au deschis, aproape odată cu uşa acesteia, şi celelalte trei de pe palier. Atunci am simţit, pentru prima dată în activitatea de anchetator, ce însemna frica! (Şi nu îmi este ruşine să afirm asta).

Cum nu pot uita un alt caz: într-una din zile, am fost convocaţi toţi

anchetatorii la conducere, comunicându-ni-se că mai multe persoane s-au deplasat la un spital de boli neuro-psihiatrice (ori sanatoriu) situat în afara oraşului, unde s-au întâlnit cu un miner internat acolo. Urma ca, peste puţin timp, persoanele respective să fie aduse la anchetă, noi trebuind să stabilim ce s-a discutat la spital (exista suspiciunea că s-a pus la cale declanşarea unei noi greve).

Din pură întâmplare, participasem cu circa o săptămână înainte la perchiziţionarea locuinţei minerului internat în spital, prilej cu care acesta si soţia sa au avut fată de noi o atitudine deosebit de amabilă. De astfel, la percheziţie nu s-a găsit nimic relevant. Mi-am amintit de numele acestor persoane (nu ştiam că minerul respectiv se internase ulterior în spital), astfel încât, am cerut să discut eu cu soţia, componentă a grupului ce urma să fie adus la anchetă, mizând pe amabilitatea acesteia. Mi-am făcut-o, cum se spune, cu propria mână!

Fiindcă, în momentul când am dat ochii cu ea, femeia şi-a pierdut, parcă minţile! A început să urle la mine ca o disperată, aruncându-mi invective de inimaginat, pe motiv că eu am fost acela care i-am internat soţul în spital! Eu, care nu ştiusem nimic despre respectiva internare! Am reuşit cu foarte mare dificultate să o liniştesc şi tocmai atunci a apărut generalul Macri, care, fără îndoială, auzise ţipetele femeii. Şi-a prezentat numele şi gradul... şi a fost de ajuns! Ţipetele soţiei minerului s-au amplificat, iar acuzele au fost transferate de la mine, la general (de astă dată cu siguranţa deplină că el este vinovatul). Rezultatul anchetei mele: ZERO! Dar, personal, am tratat cu înţelegere acest incident, ca şi altele de acest gen cu care m-am confruntat în Valea Jiului, fiindcă ajunsesem să-i cunosc şi să-i înţeleg destul de bine pe mineri.

Nu vreau să insist asupra cercetărilor efectuate la Petroşani, ci doresc să mai precizez doar că **anchetatorii de Securitate nu au început în nici un caz urmărirea penală, nu au dispus măsuri de reţinere şi nu au propus arestarea vreunei persoane**.

Recent, un fost coleg dintr-o unitate cu caracter administrativ (având pregătire economică, nu juridică) m-a întrebat dacă în 1977, pentru producerea evenimentelor din Valea Jiului, putea fi tras de cineva la răspundere penală pentru o infracţiune contra securităţii statului, aşa cum s-a procedat, în 1999, cu Miron Cozma .

După un moment de gândire, i-am răspuns cam aşa: *„Teoretic, da! Întrucât, pentru pagubele mari produse prin respectivele mişcări greviste (nerealizări la extracţia de cărbune) îi putea veni cuiva ideea să-i trimită în judecată pe iniţiatorii şi organizatorii acestora, pentru instigare la infracţiunea de subminare a economiei naţionale".* (Împiedicarea activităţii normale a unei organizaţii de stat,

dacă fapta a fost de natură să submineze economia naţională ori dacă a produs pagube importante acesteia – art. 165 din Codul penal). Şi eventual, se producea încă de pe atunci **premiera,** în materie de infracţiuni contra siguranţei statului, **denumită participaţie improprie** şi tradusă, mai pe înţelesul tuturor, prin aceea că numai iniţiatorii ar fi urmărit subminarea economiei naţionale, în timp ce masa de mineri era convinsă doar că statul a acordat tuturor ortacilor un concediu prelungit!

Dar, Nicolae Ceauşescu a fost prea odios iar fosta Securitate prea... sinistră, pentru a-şi putea permite să recurgă la astfel de încadrări juridice, urmate, se înţelege, de condamnări pe măsură!

Şi i-am mai precizat fostului coleg că **orice asemănare între ipoteza pe care i-am prezentat-o şi cazul Miron Cozma nu este deloc întâmplătoare.** Pentru că mulţimea care a atacat clădirea din Piaţa Victoriei, în septembrie 1991, nici nu era drogată, nici nu dorea să pătrundă în respectivul imobil doar pentru a adresa felicitări primului minstru şi celorlalţi membri ai Guvernului, în vreme ce un singur om urmărea dărâmarea acestuia şi, astfel, subminarea puterii de stat. Fiindcă, atunci, într-adevăr, se putea vorbi de participaţie improprie!

Capitolul V
ACTUL TERORIST DIN SFÂNTU-GHEORGHE

Era o zi obişnuită: **4 iunie 1984.** Programul de lucru se „terminase”, pentru a peste două ore. Iar eu, înainte de a pleca la masă, am făcut imprudenţa să trec pe la cabinetul conducerii unităţii. Acolo, am dat ochii cu unul din şefi, care, vizibil agitat, mi-a ordonat: *„Plecăm imediat la elicopter!”.* Pe moment, am avut bănuiala că este vorba de un accident aviatic, în Bucureşti, şi trebuie să participăm la cercetarea locului faptei. Aşa încât, eram liniştit în privinţa... dotării materiale de care „dispuneam”: absolut nici un obiect de toaletă sau de schimb, iar în buzunar 100 de lei.

Am plecat în trombă, împreună cu şeful şi cu un alt coleg (îmi pare sincer rău că nu-mi pot permite a da nume) spre Băneasa. Pe drum, ceea ce se întâmpla mi-a apărut nu doar neobişnuit, ci de-a dreptul neliniştitor: **ne depăşeau cam multe maşini cu girofaruri asurzitoare!** Ajungând la Băneasa, am intrat într-o zonă cunoscută mie. Un elicopter nu era deloc prăbuşit ori accidentat, ci **gata să decoleze.** Iar **comandantul acestuia nu mai prididea să prezinte raportul personalităţilor militare.** Experienţa m-a învăţat să gândesc imediat: ***„Un caz de excepţie! Şi deja cunoscut de... Tovarăşul!”.***

Am intrat în elicopter şi ne-am aşezat pe două banchete laterale. Fără

„discriminare” **generali, colonei, maiori, căpitani,** (eu având acest din urmă menţionat grad). Aparatul – imposibil, atunci, să fie un... „Bell“ - a decolat. Iar atunci, recunosc, nu ştiam că **se împlineau, în acea zi de 4 iunie, un număr de ani de la semnarea Tratatului de la Trianon,** care a stabilit, printre altele, şi graniţa actuală dintre România şi un alt stat.

După câteva ore, ne aflam la sediul Inspectoratului Judeţean Covasna al Ministerului de Interne. Acolo, atmosfera era deosebit de tensionată. Iar, la scurt timp, mi s-a confirmat convingerea că urma să ne confruntăm cu un caz deosebit de grav: **o încărcătură explozivă fusese amplasată la monumentalul grup statuar MIHAI VITEAZUL, în scopul aruncării lui în aer!! Monument situat în piaţa centrală a municipiului**.

Deflagraţia se produsese în jurul orei 13, clipă tragică până la care, aproape o jumătate de zi, dispozitivul exploziv, fixat la *„coada calului”* (era una din expresiile folosite atunci)**, a fost văzut de nu puţini oameni, fără a părea cuiva suspect.** Nu intenţionez ca, prin cuvintele anterioare, să aduc cuiva vreun reproş. Pentru că trecătorii, grăbiţi spre treburile lor, aruncau câte o privire fugară şi gândeau; **„Se *repară statuia”; ”*se *face o filmare”; „este un aparat meteorologic”*** etc. Poate că cele scrise mai sus nu ar fi fost necesare dar, **în momentele actuale, când fenomenul terorist tinde a lua proporţii de nebănuit, cred că este bine să fim mai atenţi la ce se întâmplă în jurul nostru!**

Dar, să continui. Cei nou sosiţi am mers în Piaţă, unde se continua cercetarea locului faptei. **Imaginea era dezolantă,** ca să folosesc un termen mai blând! Pentru cei care nu o cunosc, fac precizarea că Piaţa, flancată de blocuri cu magazine la parter, este **de o mărime impresionantă** (poate aprecierea este puţin exagerată dar asta este imaginea pe care o am, după 14 ani). Şi, totuşi, **vitrinele magazinelor erau, mai toate, sparte!** Ceea ce demonstra, fără putinţă de îndoială, **puterea deosebită a exploziei.**

Dacă este insuficientă dovada că folosirea expresiei de ***acţiune iresponsabilă*** este întemeiată, îmi cer scuze. Dar, eu rămân la convingerea că făptuitorul nu trebuia să aibă prea multă minte pentru a realiza că **pune în pericol viaţa multor oameni ce s-ar fi putut afla în acest principal loc public din oraş, în momentul producerii exploziei. Oameni, care ar fi fost, efectiv, spulberaţi!** Fac menţiunea că nu folosesc termenul de *„iresponsabil”* în sensul prevăzut de Codul penal.

Din fericire, la acea oră, Piaţa era pustie. Din nefericire, **unui copil de 10 ani i s-a curmat viaţa!** Doar pentru că, din curiozitate, ca orice copil, a luat de sub statuie dispozitivul exploziv şi deflagraţia s-a produs! Eram de 14 ani

anchetator dar, când am aflat că **un picior al nevinovatului copil a fost găsit departe, pe unul din blocuri,** m-am cutremurat! Mai este nevoie de o altă dovadă a **iresponsabilităţii?**

Cercetările continuau... Doar statuia lui Mihai Viteazul domina impasibil Piaţa, parcă încercând să demonstreze că nu poate fi „ucisă", aşa cum, tot mişeleşte, a fost ucis EROUL pe care îl reprezintă.

Mă opresc aici cu acest prim episod, nu înainte de a repeta, ca un **avertisment:** acest act terorist nu a fost comis în perioada actuală, a democraţiei noastre în plină dezvoltare (?), ci în timpul lui Nicolae Ceauşescu!

Ancheta cea mai grea

Sperând să conving cititorul că, în tot ceea ce scriu, vreau să fiu întru-totul sincer, afirm cu aceeaşi sinceritate că intenţionam ca acest serial să se oprească la... primul episod. Pentru că, scriind despre această criminală acţiune, nu mi-am propus şi nu doresc, sub nici o formă, să contribui la tensionarea anumitor relaţii inter-etnice. Dar, recent, am citit în presă un fragment din declaraţia unui parlamentar, care m-a pus pe gânduri (ca să nu spun mai mult): *„ameninţările repetate la adresa maghiarilor şi a liderilor U.D.M.R. din partea partidelor naţionalist-extremiste s-au amplificat, ajungând la afirmarea intenţiei de a crea unităţi paramilitare, ameninţând chiar cu moartea liderii Uniunii. Declaraţiile care îndeamnă la nimicirea minorităţii maghiare rămân nepedepsite, otrăvind opinia publică românească".* (Cotidianul „Libertatea" nr. 2529 din 27 noiembrie 1998, pag.3).

Parcurgând aceste rânduri, mi-am zis că, pe lângă asemenea „ameninţări" şi *„îndemnuri la nimicire***", actul terorist din 4 iunie 1984, prin care s-a pus efectiv în pericol viaţa a sute de oameni,** a fost un eveniment total lipsit de importanţă (??), astfel încât am hotărât să... continui serialul. Măcar cu acest al doilea episod. Nu înainte, însă, de a menţiona că incriminarea privind crearea de unităţi paramilitare am mai citit-o, parcă (?), în anii anteriori, cu „banala" deosebire că aceasta era formulată exact invers, în sensul că se adresa actualilor acuzatori!...

Aşadar, după terminarea operaţiunii de cercetare a locului faptei, ne-am înapoiat la Inspectorat... Şi, a urmat cea mai îndelungată şi mai istovitoare – sub toate aspectele – misiune la care am fost angrenat în cei **20 de ani, cât am activat în Direcţia Cercetări Penale a fostei Securităţi** (în „clasament" plasându-se, pe locul doi, cazul Mircea Răceanu).

Se lucra sub o tensiune imposibil de imaginat pentru cineva care nu

a trăit-o! Mereu telefoane de „sus", neîncetat termene ultimative pentru identificarea şi prinderea teroristului, care nu depăşeau niciodată o săptămână sau zece zile! Desigur, o asemenea teribilă presiune îşi avea anumite justificări: în primul rând, ne confruntăm cu prima acţiune, intenţionată, de maximă gravitate pentru viaţa multor oameni, după venirea la putere a lui Nicolae Ceauşescu (devastatorul incendiu de la „Autocamioane" Braşov, de pildă, din 1974, a fost provocat în timpul nopţii, când hala respectivă era pustie); în al doilea rând, era luată în calcul şi posibilitatea ca teroristul (teroriştii) să declanşeze şi alte asemenea acte criminale; şi, nu în ultimul rând, era vorba de **o acţiune ce releva radicalizarea fără precedent a ideilor şi manifestărilor iredentiste!**

Iar pentru noi, componenţii echipei de anchetatori, responsabilitatea şi curajul opiniei, în acea vâltoare, erau uriaşe! (Nu hiperbolizez gratuit). Fiindcă trebuia nu doar să... transformăm în materiale cu valoare probatorie (deci, în probe) informaţiile pe care le primeam de la colegii din unităţile şi compartimentele informativ-operative dar şi să dovedim falsitatea unora dintre aceste informaţii. Informaţii nereale care ne erau... oferite, de regulă, în scop de răzbunare împotriva persoanei incriminate sau, de ce nu? pentru a ne induce, deliberat, în eroare.

Nu-mi permit să dau exemple, pentru că, prin relatarea lor, aş risca să deconspir anumite surse secrete de informaţii, ceea ce ar putea conduce la vendete de o gravitate extrem de greu a fi anticipate. Dar, citând din vorbele unui geniu literar, cer şi eu: *„Aveţi puţintică răbdare!".* Căci viitoarea lege „Ticu Dumitrescu" va rezolva în modul cel mai „fericit" şi această problemă!...

Prin urmare, noi, anchetatorii, întocmeam atât dosare voluminoase, cuprinzând probe acuzatoare, cât şi altele, de dimensiuni asemănătoare, prin care să demonstrăm, fără putinţă de tăgadă, nevinovăţia unor oameni. Şi **nu avea nici o relevanţă, pentru noi, că aceştia erau de etnie maghiară.** Erau cetăţeni români dar, mai presus de toate, erau OAMENI!

Nu voi intra în amănuntele investigaţiilor şi ale anchetei dar relev, totuşi, că **au fost minuţios verificate o serie de informaţii obtinute anterior actului terorist, din care rezulta nemultumirea anumitor persoane în legătură cu intenţia (la acea vreme) de a se amplasa în piaţa centrală din Sfântu-Gheorghe grupul statuar Mihai Viteazul**. Cu aberanta motivaţie că, vezi, Doamne, eroul care a înfăptuit pentru prima dată unirea românilor nu ar fi trecut prin respectiva localitate!!

Nefiind istoric, mă voi mărgini să citez, pentru aceia care au crezut şi/sau cred încă în asemenea idei absurde – cu alte cuvinte, lipsite de cel mai elementar

temei -, dintr-un tratat scris de două inconfundabile personalităţi în domeniu, ale căror valoare şi probitate ştiinţifice cred că nu pot fi puse, sub nici o formă, la îndoială (mă refer la Constantin C. Giurescu şi Dinu C. Giurescu): „***Nobilii ungurii se închinară*** (lui Mihai Viteazul, după intrarea triumfală în Alba Iulia, la 1 noiembrie 1599 -n.n.)***;*** **orasele si cetăţile... făcură la fel: tara recunoştea cârmuirea voievodului român**".

Fie dacă luăm în consideraţie numai citatul prezentat mai sus, putem trage cu uşurinţă concluzia că statuia lui Mihai Viteazul trebuie să existe nu doar în municipiul Sfântu-Gheorghe, dar şi în toate celelalte mari localităţi din Transilvania, ca, de altfel, din întreaga România.

Şi, lăsând la o parte respectivul citat, dar raportându-mă doar la **actul terorist din 4 iunie 1984**, nutresc convingerea că actuala aşa-zisă clasă politică – şi nu numai – ar trebui să reflecteze în modul cel mai serios asupra învăţămintelor pentru care Istoria ni le oferă cu generozitate. Fiindcă, **dacă pe timpul regimului lui Nicolae Ceauşescu a fost posibilă comiterea unui act terorist de o gravitate extremă, astăzi orice este posibil! Iar cine nu este convins încă de faptul că, de pildă, acceptarea unei anume universităţi reprezintă un mic dar sigur pas spre realizarea scopului urmărit de unii încă imediat după 4 iunie 1920, gândeşte, pur şi simplu, pueril...**

Să să nu uităm că, până la împlinirea a 80 de ani de la semnarea Tratatului de la Trianon, mai trebuie să treacă mai puţin de un an. Când unii vor fi integraţi deja într-o anumită... structură, iar noi nu vom fi!

Terorism... fără teroriști

Pentru a fi corect înţeles asupra unor aspecte la care mă voi referi în continuare, consider că se impun, mai întâi, câteva precizări de ordin penal şi procesual penal.

În cazul pe care îl prezint în acest capitol, **organele de cercetare ale fostei Securităţi nu au dispus începerea urmăririi penale,** verificările fiind efectuate în cadrul actelor premergătoare. De altfel, potrivit competenţelor ce ne erau date prin prevederile legale de atunci, puteau fi avute, eventual, în vedere pentru începerea urmăririi penale cel mult infracţiunea de atentat contra unei colectivităţi sau de tentativă la acte de diversiune, dacă se proba una din cerinţele esenţiale pretinse de lege pentru asemenea fapte infracţionale. (După cum se cunoaşte, **nici până în prezent nu s-a reuşit a fi introduse în Codul penal actele teroriste, ca infracţiune de sine stătătoare).**

Certă, însă, în acest caz, a fost săvârsirea infracţiunii de omor

calificat (prin mijloace care pun în pericol viaţa mai multor persoane), pentru care începerea urmăririi penale, efectuarea acesteia şi dispunerea sau, după caz, propunerea măsurilor de finalizare erau date în competenţa obligatorie a procuraturii judeţene (în prezent, a Parchetului de pe lângă Tribunalul judeţean).

Dar, să continui, plecând, însă, de la... prezent.

Recent, am aflat că, într-o emisiune difuzată de un post de televiziune, părinţii copilului care a căzut victimă actului terorist din 4 iunie 1984 şi-au manifestat intenţia să solicite redeschiderea dosarului în cauză, avansându-se ideea că, la vremea respectivă, fosta Securitate ar fi primit ordin să stopeze cercetările.

Cu tot respectul pe care îl am pentru imensa durere a părinţilor copilului, trebuie să arăt, în deplină cunoştinţă de cauză, că fostele organe de Securitate şi de Miliţie au făcut tot ceea ce era omeneşte posibil pentru depistarea autorului acelei abominabile acţiuni, iar un ordin de oprire a cercetărilor nu a existat! Şi nici nu putea exista, din moment ce – după cum am menţionat mai sus - organele de procuratură erau singurele competente a decide în acest sens.

Fiindcă cele relevate în paginile anterioare ar putea părea insuficient de convingătoare, voi insista asupra lor şi voi încerca să prezint şi alte elemente legate de eforturile depuse pentru elucidarea acestui caz.

În primul rând, aşa cum am mai menţionat, de **evoluţia cercetărilor era interesat în cel mai mare grad însuşi Nicolae Ceauşescu,** care cerea imperativ şi în repetate rânduri identificarea autorului faptei şi tragerea lui la răspundere penală. De astfel, la scurt timp după eveniment, au fost schimbaţi din funcţii şeful Inspectoratului Judeţean Covasna al Ministerului de Interne, şefii Securităţii şi Miliţiei Judeţene, precum şi alte cadre cu funcţii de conducere din subordinea acestora.

Totodată, **la Sfântu-Gheorghe s-au deplasat imediat impresionante** (nu cred că exagerez) **forţe de Securitate şi Miliţie din unităţile centrale,** activitatea acestora fiind direct şi permanent coordonată de şeful Departamentului General al Miliţiei. Acolo s-au aflat, în permanenţă, şefii sau locţiitorii şefilor Direcţiei de Informaţii Interne, Direcţiei de Contrainformaţii Economice, Direcţiei de Contrainformaţii Militare, Unităţii Speciale de Luptă Antiteroristă, Direcţiei Cercetări Penale etc. (de la Securitate), prim-adjunctul şefului Inspectoratului General al Miliţiei, şefii sau locţiitorii şefilor Direcţiei Judiciare, Institutului de Criminalistică, Direcţiei Cercetări Penale etc (de la Miliţie). Cât despre şefii de servicii şi cadrele de execuţie, cred că este suficient dacă precizez că **mai mult de jumătate din Hotelul „Bodoc" era ocupată de**

ofiţeri veniţi de la Bucureşti...

Pe parcursul cercetărilor, au fost obţinute şi verificate, cu maximă operativitate şi minuţiozitate sute de informaţii, sesizări, date şi indicii legate de eveniment, aproape pentru fiecare întocmindu-se dosare consistente. Pe lângă anchetarea efectivă a suspecţilor – unii dintre ei arestaţi pentru săvârşirea altor infracţiuni -, s-a procedat la audierea a numeroase persoane ce puteau da relaţii despre fapta comisă, la efectuarea unui număr deosebit de mare de percheziţii domiciliare, confruntări, reconstituiri, de verificări în unităţi militare şi în întreprinderi ce foloseau muniţii şi substanţe explozive, de experimente pirotehnice, la executarea de portrete-robot, la folosirea detectorului de minciuni etc., etc. (Mă refer doar la activităţile cu caracter deschis, oficial, efectuate de către ofiţerii de cercetare penală ori la care aceştia au participat, nu şi la acţiunile cu caracter secret, informativ-operative).

Desigur, dacă, în prima perioadă, volumul şi importanţa informaţiilor, pe baza cărora s-au efectuat amintitele verificări şi cercetări, au fost, efectiv, consistente - datorită şi atitudinii reprobatoare cvasiunanime a populaţiei faţă de teribilul eveniment -, acestea au scăzut treptat-treptat, odată cu trecerea timpului şi, implicit, cu instalarea uitării sau a indiferenţei (nu din partea noastră, se înţelege), dar şi din motive pur obiective.

De la fosta Direcţie a VI-a, s-au aflat permanent la Sfântu-Gheorghe, până în decembrie 1984, locţiitorul şefului unităţii şi doi ofiţeri specialişti (eu fiind unul dintre aceştia), iar plecarea noastră nu a fost cauzată de vreun ordin de oprire a cercetărilor, ci a fost determinată de simplu fapt că **nu mai aveam ce informaţii să verificăm** (pentru că acestea ne erau atribuţiile, anchetatorii nefiind abilitaţi să desfăşoare activităţi informativ-operative). Fireşte, la faţa locului a continuat să acţioneze ofiţerul de cercetare penală aflat în subordinea nemijlocită a şefului Securităţii Judeţene Covasna. Totodată, precizez că unităţile şi compartimentele informativ-operative şi-au continuat cu aceeaşi intensitate activităţile specifice, noi implicându-ne imdiat ce apăreau alte informaţii relevante pentru cauză.

De astfel, menţionez că **acest caz a fost reanalizat periodic, în cele mai mici amănunte, şi ulterior anului 1984,** inclusiv după numirea noilor şefi la Direcţia de Informaţii Interne şi la Securitatea Judeţeană Covasna (acesta studiind toate dosarele cu „ochiul” specialistului care lucrase peste 20 de ani în Direcţia Cercetări Penale a fostei Securităţi). Am participat şi eu, ca şi colegii mei, la asemenea analize, nimănui nici măcar trecându-i prin minte că cercetările în caz sunt încheiate.

De pildă, în prima parte a anului 1985, am fost trimis la Penitenciarul Aiud,

pentru verificarea unei noi informaţii, referitoare la un suspect aflat acolo în executarea pedepsei (fusese condamnat pentru sustragerea de materiale explozive). Informaţia nu s-a confirmat dar am verificat-o „la sânge”, cum se spune, prin anchetarea a zeci de deţinuţi, mai toţi aflaţi în executarea unor mari pedepse şi, ca atare, dispuşi să declare oricând tot ceea ce ştiau, în speranţa că li se va uşura situaţia.

Repet, nu-mi pot permite să dau şi alte amănunte în legătură cu tot ceea ce s-a realizat în atâtea luni de cercetări, pentru că, aş risca să deconspir anumite mijloace şi metode secrete şi, mai ales, să pun pe cineva în gardă. De asemenea, nu cunosc amănunte legate de evoluţia activităţilor informativ-operative ce s-au întreprins în toată perioada care a urmat.

Pot însă scrie că, **personal, mi-am format două convingeri legate de acest caz** (poate că mă înşel). **Prima: dacă explozia s-ar fi soldat cu aruncarea în aer a statuii şi nu ar fi fost urmată de moartea copilului, teroristul ar fi fost relativ repede identificat,** inclusiv, foarte probabil, prin a „pieri” pe „propria limbă", întrucât nu ar fi rezistat ispitei de a se lăuda, iar Securitatea şi Miliţia aveau peste tot întinse „antene". **A doua: dat fiind, însă, acest tragic deznodământ** – tragic, deoarece o statuie se mai poate reface, dar viaţa unui om... -, **autorul faptei a părăsit cât mai repede teritoriul României, stabilindu-se în străinătate.** (Nu-mi pot permite să avansez şi ipoteza că ar fi venit din afară şi s-ar fi reîntors imediat după amplasarea încărcăturii explozive).

Deocamdată, atât despre actul terorist de la Sfântu-Gheorghe, din 4 iunie 1984...

Capitolul VI
„ATENTAT" CU... CIOBURI DE STICLĂ

Încep, iarăşi, cu formula: *„O zi obişnuită".* De fapt, o zi **aparent obişnuită.** *„Aparent”*, fiindcă plecam dimineaţa la serviciu şi nu ştiam la ce mă pot aştepta, în orice clipă. Dar asta era – şi sunt sigur că este şi în prezent – viaţa de anchetator! Fie că este procuror, fie că este poliţist, fie că este SRI-ist (Iertată să-mi fie „greşeala" din final, intenţionat făcută, întrucât potrivit legii, Serviciul Român de Informaţii nu este abilitat să desfăşoare activităţi de cercetare penală. Am făcut-o, deoarece, în legătură cu această... neabilitare, sper să-mi pot exprima opinia cu un alt prilej).

În mod, să spunem, firesc, ni se repartiza un dosar informativ, pe care îl studiam cu toată atenţia şi, dacă ajungeam la concluzia că s-a comis o infracţiune

de competenţa organelor de cercetare penală ale Securităţii (mai exact, dacă existau date sau indicii în acest sens), treceam la efectuarea de acte premergătoare sau/şi la începerea urmăririi penale. **Cu grijă maximă pentru protejarea surselor secrete de informaţii.** Eu, însă, nu am realizat niciodată dacă această... **procedură era regula sau excepţia.** Fiindcă, nu de puţine ori, am fost pus în faţa unor fapte ori evenimente neprevăzute. Ca şi în cazul pe care îl relatez în continuare.

S-a „petrecut" într-o zi de 23 august, fosta sărbătoare naţională a României (precizarea o fac pentru eventualii tineri care îmi vor citi cartea). Ori, poate, cu o zi înainte.

M-am trezit în birou cu un cetăţean, primind ordinul de a-l ancheta. Motivul? **Atentase la viaţa „conducerii superioare de partid şi de stat".** De fapt, în acele vremuri, conta spre cota... zero această *„conducere superioară”* prin formulă înţelegându-se, în realitate, o singură persoană: *„Tovarăşul”.* Nu reţin dacă, în acea perioadă, se... lansase şi „Tovarăşa". (Nu am intenţionat să aduc vreo jignire cuplului executat nelegal, dar aceasta este realitatea. Şi, apoi, cred în dictonul **„De mortuis nil nisi bene").**

Am început ancheta, reuşind să aflu doar că, la recepţia organizată cu prilejul zilei de 23 August, unei personalităţi prezente i-a venit ideea să comande **icre de Manciuria.** Fireşte, comanda a fost executată prompt. **Dar, consternare generală!** Un înalt demnitar a găsit, în tartina cu icre, **un mărunt ciob de sticlă!! Atentat, nu?!**

Mai mult nu am aflat, pentru că achetatul mi-a fost scos din birou iar eu am rămas încercând să intuiesc ce s-a întâmplat în realitate. Să intuiesc, întrucât, în afara celor ce mi s-au relatat în scurta anchetă, nu ştiam nimic! Si, cu cât mă feream mai mult de idei preconcepute, cu atât mai mult un gând nu îmi dădea pace: **nu era vorba de o acţiune intenţionată.** Dar ce putea fi?

Zbârnâitul telefonului mi-a întrerupt respectivele supoziţii. Eram chemat în cabinetul şefului Direcţiei. Nu ştiu de ce, dar un asemenea ordin nu mi-a dat niciodată senzaţia că are drept scop să primesc o veste bună (o primă, o felicitare). Fireşte, însă, m-am conformat cu promptitudine ordinului şi, intrând în spaţioasa cameră de lucru, ce am văzut mai întâi?: **în mijlocul acesteia stătea, gârbovit, pe un scaun, anchetatul meu!**

Aproape derutat, m-am adresat şefului Direcţiei: *„Ordonaţi, tovarăşe colonel!".* Fără a da atenţie neînsemnatului amănunt că, întors cu spatele, un bărbat privea pe fereastră. Dar, în clipa următoare, „amănuntul" a încetat să mai fie neînsemnat. Am reuşit, totuşi, să îngaim: *„Ordonaţi, tovarăşe ministru!".* Era, de fapt, un adjunct al ministrului dar respectiva formulă de adresare nu displăcea.

Cu o tonalitate dură (explicabilă, mi-am dat instantaneu seama, imaginându-mi reacţia la cel „mai înalt nivel" faţă de eveniment), m-a întrebat cam aşa: *„A recunoscut acest trădător în slujba cărui serviciu de spionaj s-a pus şi i-ai spus că îl aşteaptă glonţul?"*

O secundă, am avut intenţia să raportez că nu este vorba de nici un trădător sau atentator dar următoarea secundă mi-a... şoptit că un astfel de răspuns m-ar duce la pierzanie profesională. Aşa încât, mi-am adunat toate forţele şi am raportat: *„Nu a recunoscut, încă, tovăraşe ministru, dar va recunoaşte! Şi i-am pus în vedere ce îl aşteaptă".* Aiurea! Dacă ar fi fost în încăpere un vas cu apă, respectivul lichid ar fi îngheţat. Minţeam cu o seninătate de care mă miram şi eu. Dar, am făcut-o deliberat, cu scopul de **a mi se da răgaz să aflu adevărul.** Şi atunci, orice intervenţie... ministerială ar fi devenit inutilă. Mai ales că, după ochi şi după discretul surâs, am realizat că şeful Direcţiei îmi da dreptate. Om care, pe lângă deosebitul profesionalism, avea acelaşi deosebit respect faţă de lege. Şi, în plus, verticalitate faţă de conducerea ierarhic... superioară în ceea ce priveşte legalitatea sau negalitatea unei acţiuni care să implice organele de cercetare penală ale fostei Securităţi, *„Ia-l şi treci la anchetă!",* mi-a ordonat cam aşa, sec, generalul, întorcându-se iarăşi spre fereastră.

„Atentatorul" stătea pe scaun tot mai gârbovit, l-am pus mâna pe umăr şi am părăsit încăperea. În biroul meu, am reuşit cu greu să-l liniştesc şi să-l determin a-mi relata, pe larg, ce se întâmplase în realitate. Cu greu, pentru că era total deprimat.

Şi ce se întâmplase, de fapt? În preajma zilei de 23 august, un coleg de serviciu al anchetatului meu – ambii lucrând la... magazia cu produse alimentare destinate *„celui mai înalt nivel"* a scăpat din mână un borcan cu icre de Manciuria. Borcan care, firește, s-a spart. Speriat, omul a dat deoparte cioburile (desigur, nu şi pe cele mai mărunte), iar icrele, de o mare valoare pecuniară, le-a pus într-o pungă de plastic, pe care a lăsat-o pe un raft al magaziei, cu scopul de a justifica ulterior paguba involuntar produsă.

Şi a venit recepţia. Moment până la care omul neglijent nu apucase să-i spună colegului său despre spargerea borcanului. Aşa încât, precipitat să execute prompt comanda, acesta din urmă nu a găsit altceva decât... punga de plastic! Iar, din conţinutul acesteia, a făcut rapid produsul solicitat. Şi astfel, **un minuscul şi *„ticălos*" ciob de sticlă a hotărât, cum am mai arătat, să *„atenteze*" la viaţa *„conducerii superioare de partid si de stat".*** (Fac precizarea, valabilă şi pentru alte capitole, că nu folosesc ultimele ghilimele în sens peiorativ, ci doar pentru a sublinia că aceasta era formula cu obstinaţie repetată, inclusiv în limbajul oficial al fostelor organe de securitate).

Mi-am dat seama că anchetatul nu minţea. Pentru a-mi forma această convingere, nu aveam nevoie de nici un detector de minciuni sau, de ce nu?, de adevăr. Omul era, însă, în continuare, deprimat, astfel încât, **imediat ce am aflat că adjunctul ministrului părăsise unitatea, am întrerupt ancheta. Care, de altfel, pentru mine, era încheiată. Şi, într-adevăr, cazul a fost clasat după o zi sau două. Soluţia? NEVINOVAT!**

În încheiere, fac menţiunea că am scris acest capitol pentru a arăta, în principal, că Direcţia Cercetări Penale a fostei Securităţi nu se ocupa doar de trimiteri în judecată (bineînţeles, prin organele de procuratură), **ci şi de salvarea unor oameni nevinovaţi.**

Capitolul VII
MOARTEA VINE PE... BICICLETĂ

Totul a început într-o duminică seara. Părea, credeam, un sfârşit de... sfârşit de săptămână liniştit, mai ales că, peste zi, telefonul nu sunase măcar o dată. **Căci, pe atunci, unul dintre cele mai stresante momente le trăiam când suna telefonul, momente ce nu se „întâmpla" deloc să fie rare. Şi telefonul a sunat!** O voce necunoscută mi-a cerut să mă prezint urgent la cabinetul unui secretar de stat din fostul Departament al Securităţii Statului. Era clar: liniştitul sfârşit de duminică se terminase înainte de a începe! Experienţa şi intuiţia m-au condus la ideea că este vorba de o misiune în provincie, aşa încât, rapid, mi-am pus într- un mic geamantan câteva lucruri de strictă necesitate şi am plecat.

Pe holul cabinetului unde mi s-a ordonat să mă prezint, erau deja prezenţi colegi de la mai multe unităţi centrale. În asemenea situaţii, judecând după componenţa participanţilor la o anume acţiune, reuşeam să anticipez, desigur vag, despre ce putea fi vorba. Acum aşteptau, printre alţii, colegi de la contrainformaţii militare şi de la antiterorism. **Interesantă combinaţie, nu? Oricum, suficient de „frumoasă" pentru a-ţi da fiori!** Am înţeles, imediat, că s-a întâmplat, iaraşi, un eveniment deosebit, iar secretarul de stat, care m-a primit la scurt timp, avea să-mi confirme supoziţia: **într-un anumit oraş se comisese, cu puţine ore în urmă, un act terorist! Ca de obicei, nu s-au dat detalii** (cel puţin mie, un simplu anchetator de Securitate). Detalii care, totuşi, mi-ar fi fost utile, căci, în cele două-trei ore cât a durat deplasarea, aş fi putut să-mi schiţez un minim plan de anchetă. Dar, acestea erau regulile „jocului" şi orice întrebare lămuritoare era nu doar inutilă dar şi periculoasă. Oricum, m-am mai liniştit, întâlnindu-mă, pe hol, cu locţiitorul şefului Direcţiei „mele", împreună

cu care am participat la anchetarea acestui caz şi care, în mod firesc, era mai bine informat asupra celor ce se întâmplaseră. Am plecat şi, profitând de faptul că, la acea oră târzie din noapte, şoseaua era pustie, şoferul apăsa pe acceleraţie până la limita posibilului. **Regula – o regulă ce nu admitea, însă, excepţii – era clară: la evenimente de mai mică sau mai mare gravitate, dar care puteau avea legătură cu securitatea statului, se formau echipe compuse din cadre de conducere şi de execuţie aparţinând unităţilor centrale de profil şi, obligatoriu, Direcţiei Cercetări Penale. Echipe care se deplasau cu maximă operativitate la locul faptei şi care, ajungând, să spunem, în celălalt capăt al ţării, nici nu apucau să se documenteze despre ce este vorba şi erau obligate să raporteze rezultatul cercetărilor!**

Nu ştiam când si cât dormea Nicolae Ceausescu, cum nu cunoşteam dacă şi cum putea fi deranjat în timpul nopţii, dar aveam să aflu că **fusese deja informat despre eveniment şi dăduse ordinele de rigoare**, care, în esenţă, se rezumau la două: **descoperirea imediată a teroristului şi stabilirea cauzelor care au condus la comiterea faptei**.

Pe drum, am aflat, despre ce era vorba: **un cetăţean aruncase o grenadă pe terasa restaurantului unui hotel în care erau cazaţi mai mulţi străini din zona Orientului Mijlociu. Prin urmare, suspiciunea de act terorist era întru-totul justificată.**

Deci, după două-trei ore, am ajuns la destinaţie. La Inspectorat, ancheta era în plină desfăşurare, fiind întreprinsă, în comun, de către organele de Securitate şi cele de Miliţie judeţene. Şeful meu a rămas să participe la anchetarea unei persoane suspecte deja reţinute, iar eu, împreună cu alţi colegi, am trecut imediat la identificarea de noi probe. Printre altele, obţinând consimţământul scris al suspectului, ne-am deplasat la domiciliul său. **Iar la percheziţie, a fost găsită proba zdrobitoare: o altă grenadă defensivă, în perfectă stare de... funcţionare.**

Fac din nou precizarea, pentru a corecta înţelegerea a legalităţii acestui gen de acţiuni, că, potrivit prevederilor din acea vreme ale Codului de procedură penală, şi **organele de cercetare penală ale fostei Securităţi (la fel ca şi procurorii) aveau dreptul să efectueze percheziţii domiciliare şi în timpul nopţii.** Fireşte, am ridicat grenada şi, după întocmirea cuvenitului proces-verbal de percheziţie, ne-am întors la Inspectorat. Cer scuze cititorilor dacă asemenea amănunte... tehnice îi plictisesc, dar simt nevoia să le prezint – aici, ca şi în alte materiale -, pentru că **mi-am propus să scriu numai adevărul.** Or, în speţă, **adevărul este că foştii anchetatori de Securitate acţionau nu „după ureche", cum unii au crezut şi încă mai cred, ci în strictă conformitate cu**

legea penală şi cea procesual penală.

Spre dimineaţă, cazul era ca şi rezolvat. Ce se întâmplase? Cu câtva timp în urmă, autorul faptei, subofiţer într-o unitate militară, sustrăsese de la locul de muncă două grenade defensive. Iar în acea fatidică zi de duminică, ce devenise deja... ieri, inculpatul şi-a luat bicicleta şi a plecat să cumpere bere. Şi aşa a ajuns la restaurantul hotelului unde s-a petrecut tragedia. Totul a început de la o altercaţie cu un alt cetăţean, aflat la o masă de pe pe terasa restaurantului.

Înfuriat, omul „nostru" s-a înapoiat rapid la domiciliu, a luat una din grenade, a revenit la locul incidentului şi a arun-cat- o asupra mesei la care se afla cel cu care avusese conflic-tul. Fireşte, după ce a dezamorsat-o. Din fericire, cetăţeanul respectiv a scăpat cu viaţă dar, **din nefericire, soţia sa, aflată la masă, a trecut în nefiinţă**. Schijele grenadei l-au atins, însă, şi pe făptuitor.

S-a raportat imediat la Bucureşti rezultatul cercetărilor. Pentru noi, era clar că nu a fost vorba de nici un fel de act terorist, ci ne aflam în prezenţa unei cauze de drept comun, în care urmărirea penală trebuia efectuată, obligatoriu, de procurorul militar, însă, pentru cei de departe, de la „Centru", care nu aveau în faţă dosarul, această concluzie nu li se părea prea clară. Mai exact, o priveau cu o anumită doză de neîncredere. De aceea, au ordonat şefului meu să continuăm ancheta până când vom stabili cu toată certitudinea dacă nu a fost, totuşi, vorba de un act terorist.

Am intrat, singuri, într-un birou şi ne-am consultat ce trebuie să facem. **Era evident că ordinul trebuia executat „întocmai şi la timp", cum se prevede în regulamentele militare. Dar, la fel de evident era că inculpatul pierdea sânge** (cum am arătat mai sus, fusese rănit în urma explozei) **şi riscam să îl... pierdem,** pur şi simplu. Aşa încât, s-a raportat la Bucureşti că se continuă ancheta, **„continuare" ce a constat în transportarea urgentă a inculpatului la spital.** Da, au intuit corect cei care au avut răbdarea să parcurgă până la capăt prezentarea acestui caz: un adevărat anchetator avea obligaţia, cel puţin morală, să treacă prin filtrul propriei gândiri (scriu la trecut, pentru că mă refer la mine) ordinele pe care le primea în legătură cu mersul unei anchete. **Desigur, asumându-şi toate posibilele riscuri!...**

Capitolul VIII
CAZUL „MEDITAŢIA TRANSCENDENTALĂ”

Zilnic, în clipa în care, dimineaţa, mă trezeam pentru a pleca la serviciu, o bruscă şi, poate, absurdă întrebare îmi sfredelea creierul: *„Azi, ce mă mai*

aşteaptă?". Şi, într-una din zile, pe la începutul anilor '80, mă... aştepta **cazul *„Meditaţia Transcendentală”.*** Mai exact, „ne aştepta", fiindcă **cercetarea a fost efectuată de către o echipă de anchetatori din Direcţia Cercetări Penale** a fostului Departamental Securităţii Statului, **echipă în care am fost inclus şi eu. Bineînţeles, totul s-a realizat în permanentă colaborare cu unitatea informativ-operativă care ne-a sesizat cazul.**

Încă de la început, fac precizarea că nu intenţionez să repet cele afirmate de prietenul meu Pavel Coruţ în capitolul *„Adepţii «Meditaţiei Transcedentale» serveau interesele unor grupări extremiste externe",* aparţinând volumului de interviuri intitulat „*Secretele lui Pavel Coruţ",* apărut la Editura „OBIECTIV" din Craiova, în 1998. Doresc, doar, să pun pe hârtie câteva momente trăite efectiv, pe parcursul instrumentării acestui caz. Iar anumite eventuale „intersectări" cred că nu vor fi decât favorabile cititorilor.

Totul a debutat în modul cel mai banal cu putinţă: doi cetăţeni străini (din câte reţin, cel puţin unul de origine română), soţ şi soţie, poposind şi în ţara noastră, au obţinut anumite aprobări pentru a organiza cursuri de „meditaţie transcendentală", dând asigurări (verbale, desigur) că aceasta nu prezintă nici un pericol, ci, dimpotrivă, este binefăcătoare sănătăţii fizice şi psihice a celor care o practică.

De fapt, în ce consta, din punct de vedere tehnic, această „meditaţie" sau, mai precis, cum era prezentată de către „profesori" şi de persoanele autohtone anchetate? (Nu vreau să plictisesc cititorii cu „sofisticatele" consideraţii apărute în literatura de... specialitate). **Deci, „meditaţia transcendentală", ca tehnică, era considerată o variantă YOGA, adaptată la condiţiile vieţii contemporane, când oamenii nu mai dispun de timpul necesar practicării clasicelor exerciţii yoghine.** Aşadar, practicanţii se aşezau comod şi cât mai relaxat într-un fotoliu, acasă, în tren sau în avion şi, cam un sfert de oră, „meditau". Cu ochii închişi şi straduindu-se, iniţial să nu se gândească la nimic, apoi repetând, în gând, MANTRA (voi reveni), până ce deveneau cvasiinconştienţi sau, mă rog, semiconştienţi. Cu alte cuvinte, intrau într-o anumită stare de transă, deşi „meditatorii" pretindeau că auzeau tot ce se întâmpla în jurul lor (glasuri, zgomote etc). Şi, astfel, persoanele practicante erau asigurate că îşi vor îmbunătăţi vizibil starea sănătăţii fizice şi psihice, în special prin eliberarea de stress.

Nu-mi propun să comentez cele de mai sus sau aspectele aflate pe parcursul anchetei, în sensul că, pe timpul „meditaţiei", practicantului i-ar scădea semnificativ tensiunea arteriară şi pulsul. După cum nu am argumente să-l combat pe Pavel Coruţ, care susţine că era vorba de „o *escrocherie de nivel*

mondial”.

Pentru că pe noi – cei care urmăriseră informativ cazul şi, respectiv, cei care îl anchetam – ne interesa, exclusiv să stabilim fără dubii, dacă şi în ce măsură ne aflam în prezenţa unor activităţi de natură de a leza securitatea statului român, desfăşurate, cum de multe ori se întâmpla, „sub acoperire". (La fel ca şi în prezent, de altfel).

În primul rând, dădea de gândit – ca să folosesc o formulă mai blândă – faptul că **iniţiatorii acţiunii, respectiv cetăţenii străini, obligau pe viitorii participanţi să completeze câte un formular, cuprinzând toate datele de identitate, studiile, profesiunea şi domiciliul acestora, precum şi – atenţie! – unităţile în care şi-au făcut stagiul militar, cu precizarea specificului lor!!** Date absolut... indispensabile realizării unei temeinice „meditaţii", nu-i aşa?!

Frapa, apoi, maniera în care discipolii îi idolatrizau şi îi ascultau orbeşte pe cei doi „GURU" (de fapt, rolul principal îl avea soţul), manieră creatoare de serioase suspiciuni, coroborând-o cu faptul că **marea majoritate a celor racolaţi erau intelectuali, nu puţini deţinând funcţii de conducere în diverse instituţii şi având acces la documente, date si informaţii cu caracter de secret de stat**.

În plus, **fiecare „pacient" primea de la „Guru" o MANTRĂ, pe care o cunoşteau numai cei doi, fiind cu desăvârşire interzisă dezvăluirea ei oricărei alte persoane.** La ce servea MANTRA în practicarea „meditaţiei transcendentale", am menţionat anterior. La ce putea folosi aceasta, în realizarea altor scopuri, nu este prea greu de presupus. Ca o paranteză, menţionez că mantra nu era un cuvânt propriu-zis, cu un anumit înţeles în limba română, ci era **formată dintr-un mic număr de sunete, articulate într-o anumită rezonanţă şi uşor de repetat, în gând.** De pildă, unui român nu i se putea da, ca mantră, cuvântul *„femeie",* pentru că, atunci, se stopa din start „meditaţia"...

Şi, nu în cele din urmă, implicarea organelor fostei Securităţii în clarificarea acestui caz a fost determinată de amploarea luată, pe plan internaţional, de „Meditaţia Transcendentală", de informaţiile privind **ideea creării unui guvern mondial transnaţional, motiv pentru care respectiva... sectă fusese deja interzisă în mai multe state.**

Ancheta nu a decurs deloc uşor, dat fiind, în special, cvasi-fanatismul cu care discipolii îşi apărau idolul, cum, de altfel, îl divinizau pe fondatorul sau... părintele „Meditaţiei Transcendentale", a cărui fotografie, înrămată, trona la loc de cinste, ca o icoană, în deosebit de spaţioasa încăpere unde se desfăşurau, în grup, şedinţele de

„meditaţie” (într-o vilă aparţinând unui cetăţean din Bucureşti).

Dar, cercetarea a intrat aproape în impas în momentul când ni s-a cerut să aflăm, de la persoanele pe care le anchetam, mantra fiecăruia! Toţi refuzau să o destăinuie, sub pretextul că, dacă o comunicau altei persoane, îşi pierdea efectul. Şi, astfel, suspiciunile în legătură cu această mantră s-au amplificat serios şi, cred, în mod justificat. **Fiecare avea mantra lui, diferită de a celorlaţi. Reprezenta ea, în realitate, o parolă cu care cei care o primiseră puteau fi contactaţi oricând şi de către oricine, executând apoi, fără şovăire, ordinele pe care le primeau? Exista câte o mantră comună fiecărei categorii socio-profesionale, care să acţioneze împreună, într-o anumită direcţie cerută „de sus”?**

După îndelungi discuţii, anchetatul meu (mă refer la o persoană având un rol primordial în... sectă), mi-a destăinuit mantra primită, dar numai după ce am convenit să nu o pronunţe, ci doar să o scrie în declaraţie. Desigur, nu am avut o clipă convingerea că mi-a dezvăluit-o pe cea adevărată. Oricum, la alte niveluri, cum se întâmplă peste tot în domeniul informaţiilor şi contrainformaţiilor, declaraţiile erau analizate minuţios, coroborate între ele, precum şi cu alte înscrisuri găsite la percheziţiile domiciliare. Iar întrucât nu mi s-a reproşat nimic în legătură cu mantra descoperită...

În sfârşit, cazul a fost finalizat, dar nu prin măsuri cu caracter penal, mai exact, prin trimitere în judecată pentru vreo infracţiune dată prin lege în competenţa organelor de cercetare ale fostei Securităţi. **Dar, asigur pe cititori că s-au luat cele mai bune – deci, eficiente – măsuri de soluţionare. Cu excepţia uneia, de-a dreptul aberantă: desfiinţarea, de către Elena Ceauşescu, a Institutului de Psihologie şi Pedagogie din Bucureşti!!!**

Capitolul IX
SE PUTEA VIOLA SPAŢIUL AERIAN AL ROMÂNIEI?

Nu vin cu nici o noutate, ci doar reamintesc afirmând că, **în anii '80, acţiunile de trecere frauduloasă a frontierei – desigur, de la est spre vest – luaseră o amploare fără precedent**. Şi nu doar prin numărul cazurilor, în continuă creştere, ci, mai cu seamă, prin modalităţile folosite, care parcă se întreceau sub aspectul inventivităţii şi al ineditului lor. Cu alte cuvinte, apusese perioada în care una sau două persoane se aventurau orbeşte spre frontieră, sperând să păcălească vigilenţa grănicerilor. **„Acum”, în deceniul IX, se pleca organizat, în grupuri conduse de călăuze ce cunoşteau perfect traseele de urmat, pe uscat sau prin traversarea Dunării.** Călăuze bine plătite, în lei

sau valută. Se pleca fraudulos şi pe mare, „evazioniştii" ascunzându-se în diverse nave de o mai lungă ori mai scurtă cursă; ba, mai mult, **unor marinari, în frunte cu al lor comandant, le-a venit ideea de a părăsi ilegal ţara chiar cu vasul pe care îl aveau în primire** (nu comentez cazul, întrucât nu am participat la respectivele cercetări).

Fără îndoială, efectuarea urmăririi penale în asemenea cazuri era de competenţa organelor de cercetare ale fostei Miliţii sau a procurorului, dacă apăreau în concurs şi alte infracţiuni (luare şi dare de mită, trafic de influenţă etc). *„Şi atunci, domnule,* – aş putea fi întrebat – *pentru ce se amestecau fostele organe de securitate în astfel de cazuri*?". La o asemenea ipotetică întrebare, pot da următoarele trei răspunsuri: în primul rând, potrivit ordinelor şi instrucţiunilor de atunci ale ministrului de Interne, organele fostei Securităţi erau competente să ia măsuri pentru prevenirea, descoperirea şi contracararea şi a unor acţiuni de acest gen, mai deosebite. În al doilea rând, prin astfel de fapte, puteau fi scoase din ţară documente cu caracter secret de stat sau chiar persoane urmărite pentru săvârşirea de infracţiuni contra securităţii statului ori introduse ilegal materiale necesare unor acte teroriste; apoi, pentru că însuşi **modus operandi** putea, în anumite circumstanţe, să aducă atingere siguranţei statului român. Acest din urmă argument îl am în vedere când relatez cazul ce urmează.

Cu maximă operativitate (mă repet, dar aceasta era realitatea), **am fost trimis, împreună cu şeful meu de serviciu şi cu un coleg, în capitala unui judeţ situat în zona de frontieră.** Fără a şti, în prealabil, nici de astă dată, cu ce caz urma să ne confruntăm. Am aflat amănuntele necesare doar la Inspectorat, unde **erau deja arestate mai multe persoane, prinse în flagrant, în timp ce făceau pregătiri pentru ieşirea ilegală din ţară.** Fac precizarea că, potrivit prevederilor de atunci ale Codului Penal, era pedepsită şi tentativa la infracţiunea de trecerea frauduloasă a frontierei, iar în conţinutul tentativei erau asimilate şi actele pregătitoare.

Şi, iarăşi, aş putea fi întrebat: *„De* ce, mă rog, era atât de important acest caz, *pentru a impune intervenţia Direcţiei a VI-a*?". Iar eu aş răspunde*:* ***„Fiindcă era o acţiune organizată si realizată în... flux, de către un cetăţean străin şi nu oricum, ci prin violarea spaţiului aerian al statului român!!”***

Nu am apucat nici să ne cazăm, nici să mâncăm ceva, intrând imediat în anchetă. Nu-mi permit să afirm, aşa cum se mai obişnuieşte, că lucram zi şi noapte. Dar zi-lumină se muncea. Anchete peste anchete, confruntări, ascultări de martori, cercetări ale locului faptei, reconstituiri etc., mă rog, tot „tacâmul", cu care orice anchetator este familiarizat.

După o vreme, inculpaţii au fost aduşi la Bucureşti. **În frunte cu**

cetăţeanul străin, pentru a cărui anchetare, în continuare, a avut „onoarea" să fie desemnat cel care scrie aceste rânduri.

Cu grupul de cetăţeni români ce urma a fi scos frudulos din ţară, cercetarea nu a constituit nici un fel de dificultate. **Anchetarea cetăţeanului străin mi-a ridicat, însă, mari probleme. Era un tip deosebit de arogant, provocator, care afişa o mină totală de nepăsare faţă de consecinţele ce-l aşteptau pentru faptele infracţionale comise (da, nu era una singură) şi care, nu de puţine ori, pur şi simplu refuza să-mi răspundă la întrebări.** Fie că era prezent translatorul, fie că discutam între patru ochi (vorbeam amândoi, cât de cât, engleza). Şi, din punctul său de vedere, era firesc să se comporte astfel, din moment ce, la sediul Direcţiei, se prezentau aproape zilnic reprezentaţi diplomatici sau consulari din ţara al cărui cetăţean era. (Nu cred că inculpatul a gustat ceva din mâncarea de la arest).

Cu oarecare greutate, am reuşit să mă adaptez la acest stil de anchetă şi să-i „răspund" cu un calm imperturbabil, care, încet-încet, a început să-l pună pe gânduri şi să devină mai cooperant. Într-o dimineaţă, însă, am rămas perplex: am fost anunţat că, în cursul nopţii, inculpatul a încercat să se sinucidă, luând un tranchilizant (inofensiv, în sine) şi apoi acoperindu-şi capul cu o pungă de plastic, pe care şi-a strâns-o în jurul gâtului. Pungă în care primise nişte produse alimentare de la concetăţenii săi. Dar, vigilenţa subofiţerului de supraveghere a arestaţilor a prevenit producerea tragediei.

L-am scos imediat la anchetă şi primele lui vorbe au sunat cam aşa: „*Credeţi că aţi realizat ceva noaptea trecută? Dacă vreau, şi vreau, mă sinucid chiar aici, în faţa ta"* (după tonul sfidător al vocii, adjectivul posesiv „your" nu părea deloc a putea fi tradus „dumneavostră"). „*Cum*?", l-am întrebat cu o voce neutră. „*Simplu",* mi-a replicat. *Mă ridic de la masă, mă îndepărtez câţiva metri de fereastră şi mă arunc cu capul în calorifer! Şi nu aveţi cum să mă împiedicaţi*!". Trebuie să recunosc, omul avea dreptate! Era un tip de aproape doi metri înălţime, deosebit de robust, iar o asemenea nesăbuită acţiune nu putea dura mai mult de cinci-şase secunde.

Fulgerător, mi-au trecut prin minte trei posibilităţi de a ieşi din această situaţie, cu care nu mă mai confruntasem în activitatea de anchetator. Pe primele două le-am eliminat în aceeaşi clipă: nu aveam timpul necesar pentru a cere ajutoare, iar o eventuală încercare de a-l... placa, singur, ar fi fost o prostie, dată fiind diferenţa de gabarit dintre noi (se înţelege, nu în favoarea mea). Astfel încât, am decis să folosesc varianta a treia. L-am privit, impasibil, câteva clipe, apoi mi-am consultat ceasul şi i-am vorbit cât mai nepăsător cu putinţă: „*Domnule, aveţi la dispoziţie cinci minute, pentru a vă pune în aplicare planul, fără a vă împiedica*

cineva. Şi, apoi, vom vedea dacă mai putem sau nu continua discuţia". După rostirea acestor vorbe, m-am aplecat asupra unui dosar, răsfoindu-l tacticos şi fără a mai da vreo atentie celui aflat la masa de anchetă. Dar ce se petrecea în interiorul meu, numai eu ştiam! În sfârşit, au trecut cele cinci minute şi... am continuat ancheta. Iar ulterior, „teatrul" pe această temă s-a terminat.

Când dosarul era aproape finalizat, a fost dat un decret de amnistie şi de graţiere, care a condus, imediat, la încetarea urmăririi penale în cazul inculpaţilor români şi punerea lor în libertate, fiind apoi eliberat şi cetăţeanul străin, după ce a plătit cauţiunea prevăzută de lege. (El era inculpat pentru o infracţiune mai gravă, ce nu intra sub incidenţa decretului amintit).

Dar, să prezint „filmul" acestui caz, aşa cum s-a conturat după terminarea cercetărilor.

Cetăţeanul pe care l-am anchetat avea o pasiune: zborul cu avioane tip sport. Dar şi o dorinţă: să câştige cât mai mulţi bani, cu orice risc. Ca urmare, a hotărât să îmbine pasiunea cu dorinţa şi... **a intrat în legătură cu o serie de români stabiliţi pe diverse căi în ţara sa**. Tranzacţiile se încheiau rapid: **în schimbul anumitor sume (în valută, se înţelege), „Aviatorul" se obliga să scoată ilegal din România rude ale celor care îl plăteau**. Fac precizarea că fostul inculpat poseda brevet de pilot pe avioane tip sport, dar am scris *„Aviator"* (cu iniţială majusculă şi între ghilimele) pentru a releva că nu aceasta îi era profesiunea şi pentru a-l putea numi într-un fel.

Aşadar, *„Aviatorul"* a decolat cu un avion tip sport al clubului unde activa şi a aterizat pe aeroportul capitalei unei ţări situate în apropierea României. Acolo, a închiriat un autoturism, cu care s-a deplasat **şi a intrat legal** în ţara noastră, ajungând rapid în oraşul care îl interesa şi luând legătura cu persoanele pe care urma să le scoată fraudulos din România. Se înţelege că avea asupra lui adresele acestora, iar viitorii „fugari" erau deja încunoştinţaţi de către rudele din străinătate în legătură cu acţiunea precizată.

Detaliile acţiunii au fost stabilite riguros: în una din zilele următoare, la o anumită oră, grupul de români (5 – 6, din câte reţin) urma să se afle pe un câmp din afara oraşului, având asupra lor strictul necesar deplasării.

Apoi, cetăţeanul străin, fără a mai pierde timpul, a plecat din ţară, tot legal. Aţi ghicit: **vizele de intrare şi de ieşire în şi din România aveau să constituie probe temeinice la dosarul penal.** A restituit autoturismul pe care îl închinase, iar în ziua convenită, **cu avionul tip sport, a violat spaţiul aerian al României, zburând la joasă înălţime, astfel că nu a putut fi reperat de**

sistemele noastre radar. Şi, cu precizia unui pilot experimentat, a aterizat direct la punctul unde era aşteptat. S-a făcut rapid îmbarcarea... pasagerilor, iar trecerea (din nou) frauduloasă a frontierei a fost realizată tot fără probleme, zburându-se, iarăşi, la joasă înălţime. Şi, fără nici o escală (din câte îmi amintesc), s-a ajuns cu bine la destinaţie, respectiv, acolo unde „fugarii" erau aşteptaţi de rudele lor.

Nu după multă vreme, pesemne convins de naivitatea ori neprofesionalismul autorităţilor române, „Aviatorul" a trecut din nou la acţiune, având asupra sa, desigur, numele şi adresele altor persoane, din acelaşi oraş al României. Operaţiunea s-a derulat identic: până ce străinul a ajuns, cu autoturismul închiriat, la domiciliul unuia dintre persoanele ce urma să fie scoasă ilegal din ţară şi unde era aşteptat de întregul grup. **Totul derulându-se fără cel mai mărunt incident. Până în acel moment!... Pentru că, imediat, constatarea infracţiunii flagrante şi reţinerea făptuitorilor s-a realizat fără pic de naivitate şi cu înalt profesionalism!** Apoi, a început ancheta. Din păcate, nu pot dezvălui nimic din mijloacele şi metodele informativ-operative, cu adevărat ingenioase, care au condus la depistarea şi anihilarea acestei acţiuni infracţionale ce se intenţiona a fi desfăşurată în serie.

Dintr-o pură întâmplare, scriu finalul acestui material în seara de 2 decembrie 1998, mai exact, în momentul când un înalt magistrat (procuror) militar – cu care am avut onoarea să colaborez, fiindu-i o vreme şi subordonat – a avut curajul şi deosebita probitate profesională şi morală să comunice, pe un post de largă audienţă naţională, că, după 22 decembrie 1989, unii foşti ofiţeri de Securitate şi de Miliţie au suferit pe nedrept! Sunt într-totul de acord cu această concluzie, pe care o voi dezvolta într-un material, intitulat „Ultimele anchete".

Iar, în final, las cititorul să aprecieze dacă există sau nu vreo legătură între alineatul precedent şi prezentul material!

Capitolul X
CAZUL RADU NICOLAE

M-am hotărât cu greu să scriu despre acest caz, gândind, în special, că, pentru unii cititori, nu voi veni cu noutăţi spectaculoase, fiindcă, după Revoluţie, s-a mai scris pe această temă iar, din câte am auzit, domnul Radu Nicolae a fost şi audiat de către diverse comisii parlamentare, pe anumite segmente ale cazului. (Dacă mă înşel, îmi cer scuze).

Dar, în acelaşi timp, mă simt obligat moral, faţă de mine însumi şi faţă de

cititori, să arăt că, **în cei 20 de ani cât am activat ca anchetator de Securitate, am instrumentat nu doar cauze de trădare-spionaj,** de alte divulgări ale secretului, de subminare a economiei naţionale sau cu caracter diversionist-terorist, ci şi **unele având ca obiect acţiuni îndreptate împotriva regimului Nicoale Ceauşescu.** Fapte prevăzute ca infracţiuni contra securităţii statului, potrivit reglementărilor Codului penal din acele timpuri, în principal, de propagandă împotriva orânduirii socialiste.

Cu precizarea că nu îi am în vedere pe aceia care făceau „disidenţă" din străinătate, fără riscuri şi, nu puţini dintre ei, bine recrutaţi şi bine plătiţi de către anumite servicii de spionaj. Mă refer la persoanele care, în ţară, punându-şi efectiv în grav pericol funcţia, poziţia socială sau chiar libertatea, au întreprins, clandestin ori deschis, acţiuni anticeauşiste. Şi, din această a doua categorie, au făcut parte şi domnul Radu Nicolae, ca şi persoanele care l-au ajutat la comiterea faptelor. Şi, când fac respectiva afirmaţie, am în vedere exclusiv mijloacele de probă existente în dosarul penal pe care l-am instrumentat.

Prin urmare, în luarea deciziei de a pune pe hârtie prezentul capitol, am fost călăuzit şi de ideea că voi prezenta numai cele trăite nemijlocit pe parcursul anchetei, fără înfloriturі, supoziţii sau speculaţii, de genul celor care s-au vehiculat copios în mass-media, inclusiv de către persoane care nu au avut nici o legătură cu cazul în speţă.

Aşadar, în a doua parte a anului 1987, am primit ordin să efectuez urmărirea penală, sub aspectul fostei infracţiuni de propagandă împotriva orânduirii socialiste, în cauza privind pe Radu Nicolae, căpitan de rangul I de rezervă (echivalent, în marina militară, gradului de colonel).

Când am preluat cazul, împotriva ofiţerului fusese deja începută urmărirea penală, de către fosta Direcţie a Procuraturilor Militare, pentru fapte de competenţa exclusivă a acesteia (asupra cărora nu-mi propun a face referiri), astfel încât Direcţia Cercetări Penale a fostului Departament al Securităţii Statului a solicitat doar extinderea cercetării penale şi pentru infracţiunea ce îi era dată în competenţă, menţionată în precedentul alineat.

Şi de această dată, am fost luat prin surprindere, deoarece, când arestatul mi-a fost adus în camera de anchetă, nu ştiam nimic despre faptele ce i se reţinuseră în sarcină. Dar, în aceeaşi zi şi în cursul nopţii care a urmat, m-am edificat. **Iar de atunci, până la finalizarea cauzei, nu am prea trăit momente de linişte!**

Cazul era considerat cu totul şi cu totul special, astfel că de

continutul acestuia avea cunostintă un număr restrâns de persoane. (Pe scară ierarhică, cel mai mic în grad şi funcţie era anchetatorul, respectiv, subsemnatul).

Punctul de pornire a cercetării penale de către unitatea unde lucram era deosebit de limpede: **la percheziţia domiciliară efectuată inculpatului, de către organele de procuratură militară, au fost găsite şi, bineînţeles, ridicate câteva sute(!) de manifeste împotriva regimului Ceauşescu. Mai exact, era vorba de trei categorii de texte: unul adresat studenţilor, al doilea armatei, iar al treilea cetăţenilor ţării, în general. În opinia mea, o stranie coincidenţă sau premoniţie!. Pentru că, o ştim cu toţii, studenţii, tinerii în general, s-au aflat printre primii pe baricade, în decembrie 1989, armata a fraternizat cu revoluţionarii, iar revolta populară a fost hotărâtoare în căderea regimului ceausist.**

Textele nu erau nici scrise de mână, nici dactilografiate, nici realizate prin colaje de cuvinte decupate din ziare sau reviste, ci păreau a fi fost tipărite, artizanal ori într-o tipografie. Iar multiplicarea lor fusese făcută prin fotocopiere, deci, pe hârtie fotografică, fiecare "fotografie" având aceleaşi dimensiuni (aproximativ 16/9 cm., din câte îmi amintesc).

Iar toate cele trei categorii de manifeste purtau aceeaşi „semnătură": „C.S.N.", care reprezenta – aveam să aflu pe parcursul anchetei – iniţialele unui „Comitet (sau Consiliu) de Salvare Naţională".

Încă din start şi, apoi, o perioadă deloc scurtă, ancheta s-a dovedit a fi extrem de dificilă. Trebuia să dăm răspunsuri (printr-o temeinică probare) la un mare număr de întrebări: *Cine a (au) conceput cele trei texte ale înscrisurilor? Cine le-a (au) tipărit şi multiplicat? Unde, când şi prin ce mijloace? Ce reprezenta acest „C.S.N."?* etc., etc. Pentru că eram siguri, toată această acţiune nu fusese opera exclusivă a căpitanului de rangul I Radu Nicolae.

Desigur, cum era firesc, cercetările în cauză nu se rezumau doar la anchetarea domnului Radu Nicolae. Astfel încât, într-un timp relativ scurt, s-a reuşit identificarea şi arestarea a încă trei pesoane care l-au ajutat pe acesta, într-un fel sau altul, la comiterea faptelor referitoare la manifestele anticeauşiste. După care, probarea infracţiunilor şi finalizarea cazului nu au mai ridicat probleme deosebite.

Pe scurt, iată cum s-au derulat faptele în cauză, cu precizarea că dezvăluirea lor nu se vrea a reprezenta un act de curaj din partea subsemnatului, întrucât aceasta nu poate afecta cu nimic siguranţa naţională a României:

Înscrisurile au fost realizate într-un mare oraş din provincie, unde domiciliau trei complici, după un procedeu cu totul inedit, cel puţin pentru mine: **textele**

manifestelor puse la dispoziţie de domnul Radu Nicolae au fost transcrise pe trei cartoane de aproximativ 80/60 cm., folosindu-se, în acest scop, litere de tipar adezive, ce erau comercializate în seturi (aşa-zisele „letra-set” care, dacă nu mă înşeală memoria, au fost scoase ulterior din circulaţie). Apoi, unul dintre complici, de profesiune fotograf, a fixat cartoanele în poziţie verticală, le-a fotografiat de la o anumită distanţă, a developat filmul şi a realizat acel impresionant număr de manifeste tip fotografie. Care au fost aduse la Bucureşti şi depozitate în apartamentul domnului Radu Nicolae, fiindu-i găsite, cum am mai arătat, la percheziţia domiciliară.

Desigur, manifestele urmau a fi difuzate, sens în care Radu Nicolae preconizase câteva modalităţi, dintre care menţionez doar una: în timpul deplasării pe o rută mai lungă, cu un tren accelerat sau rapid, să arunce înscrisurile în dreptul localităţilor de pe traseu, inclusiv în staţiile unde trenul oprea. Variantă extrem de riscantă, dar eu ştiam deja că fostului meu anchetat nu îi era teamă să rişte.

Spre sfârşitul anului 1987, inculpaţii au fost trimişi în judecată şi condamnaţi la pedepse cu închisoare pe diferite termene. Dar au fost amnistiaţi integral şi, firește, puşi în libertate, prin „faimosul” decret de clemenţă dat de Nicolae Ceauşescu la 26 ianuarie 1988.

NOTĂ. Pe parcursul anchetei, domnul Radu Nicolae a dat şi alte declaraţii, dar nu în calitate de inculpat, mai exact nu în legătură cu faptele pentru care a fost trimis în judecată şi condamnat şi deci, care nu făceau obiectul cauzei penale pe care am instrumentat-o. Declaraţii „de interes operativ”, cum erau denumite.

Oricum, reamintind despre înfloriturile, supoziţiile sau speculaţiile care au circulat în legătură cu căpitanul de rangul I Radu Nicolae, **pot afirma cu toată răspunderea că, în anchetă, nu am obţinut probe care să ateste pretinsa apartenenţă la unele servicii de informaţii străine a anumitor persoane.** Fac această afirmaţie ca fost anchetator, care am lucrat numai pe bază de probe şi nu cu imaginaţia. Deşi, vă asigur, de imaginaţie nu am dus şi nu duc deloc lipsă!

În respectivele declaraţii au fost făcute, însă, referiri la persoane care au avut teribilul curaj să conceapă, clandestin, acţiuni menite a conduce la înlăturarea de la putere a lui Nicolae Ceauşescu! Deocamdată, atât, pe această temă. Poate, mai mult, în următorul volum...

Capitolul XI
DETURNĂRI EŞUATE

Telefonul a sunat noaptea, târziu. Avusesem o zi grea şi tocmai aţipisem, dar trebuia să răspund. Fiindcă meseria de anchetator avea, printre alte „avantaje”, şi următorul: la orice oră din zi sau din noapte, în afara programului de lucru, trebuia, dacă ai plecat de la domiciliu, să comunici la ofiţerul de serviciu pe Direcţie numărul de telefon ori locul unde puteai fi găsit.

Mi s-a ordonat lapidar, ca de obicei, că trebuie să mă prezint la unitate, o maşină urmând să mă aştepte într-un sfert de oră, la ieşirea din bloc. Fireşte, m-am conformat imediat ordinului si, intrând pe poarta din Calea Rahovei 39, am observat că sunt aprinse luminile la mai multe birouri, inclusiv de la acela al şefului unităţii. Deci, am tras concluzia, se întâmplase (iarăşi) ceva deosebit!

Gândul mi-a fost confirmat peste puţin timp dar punerea în temă asupra cazului mi s-a făcut într-un mod extrem de scurt, ceva în genul: „S-a *încercat deturnarea unui avion pe ruta... (o cursă internă). Se pare că este implicat şi omul cu care vei intra imediat în anchetă. Raportezi cât mai repede rezultatul cercetării!”.* Şi cam atât... **Dar eram de mult timp obişnuit cu acest mod de lucru, în sensul ca anchetatorul, preluând un segment al unui anumit caz, să primească de la şef minimum de elemente cunoscute ale situaţiei de fapt, desigur, în ideea de a obţine cât mai multe date în cercetări şi a nu se limita la confirmarea celor deja existente.**

În acelaşi timp, eram conştient că trebuie să acţionez cu maximă operativitate, fiind vorba de un caz inedit şi cu totul excepţional prin gravitatea lui, aflat în intenţia directă a şefului Departamentului Securităţii Statului şi, desigur, la cel mai înalt nivel. Aveam în vedere că **Nicolae Ceauşescu... ordonase (!?!) ferm că, pe teritoriul României, nu trebuie să se producă nici măcar o încercare de comitere a vreunui act terorist!** Or, ce altceva putea să însemne o tentativă de a deturna – spre Occident, fără îndoială – o aeronavă aflată în zbor? Iar cuvântul „inedit” l-am folosit pentru că, din câte îmi amintesc, **o astfel de încercare mai avuse-se loc în ţara noastră o singură dată** (voi reveni, în finalul capitolului). Am în vedere, desigur, cazurile în care a fost implicată şi Direcţia Cerceltări Penale a ex-Securităţii.

M-am dus imediat în biroul meu, unde am avut surpriza să constat că omul pe care urma să îl anchetez se afla deja acolo! Era un bărbat tânăr, ce se mişca agitat prin încăpere şi care, cum m-a văzut, şi-a exprimat extrema indignare pentru că a fost adus pe nedrept la cercetări, întrucât nu se ştia cu nimic vinovat.

Omul părea sincer, dar eu mă învăţasem să lupt cu mine însumi în asemenea situaţii, chiar şi după ce am acumulat o îndelungată experienţă în această muncă. Şi chiar dacă ştiam, din multe alte cazuri, că intuiţia nu m-a

înşelat niciodată, în probleme de fond, se înţelege.

L-am ascultat cam un minut, apoi i-am cerut politicos, dar ferm, să ia loc la masa de anchetă şi să se liniştească. S-a aşezat dar am reuşit cu greu să îl calmez şi aceasta doar după ce l-am determinat să înţeleagă că este vorba de un caz deosebit, care trebuie clarificat în cel mai mic amănunt, inclusiv prin cele ce urma să îmi declare. Şi, după ce l-am asigurat că nu am venit cu idei preconcepute în legătură cu eventuala sa vinovăţie.

Ca urmare, după acest prim pas, omul bănuit de complicitate la deturnare a început să vorbească. Fireşte, i-am cerut mai întâi să-mi precizeze motivul deplasării sale la Bucureşti, iar tânărul mi-a declarat, senin, că venise în interes de serviciu la o anumită institutie, dându-mi toate detaliile necesare în acest sens. Totul părea plauzibil.

Mi-a explicat, apoi, ce se întâmplase în timpul călătoriei, fireşte, din punctul de vedere al percepţiilor sale: înainte de plecare, la barul aeroportului, a băut un coniac, „operaţiune" repetată şi în avion, după care obosit, a adormit. **A fost trezit, însă, de un zgomot ce i s-a părut asurzitor, iar în momentul trezirii a reuşit să-şi dea seama doar că nişte oameni se luptau între ei. Şi, asistând la această incredibilă scenă, s-a pomenit izbucnind într-un râs nestăvilit şi solicitând zgomotos să i se aducă o cafea sau un coniac.** Până când s-a „trezit" din nou, de astă dată, imobilizat. Oricât am insistat, nu a putut să-mi explice (şi să-şi explice) această ieşire absolut absurdă si necontrolată!

„*Deci*, a *fost vorba de o împuşcătură!* – am încercat să-mi formez o minimă imagine a celor ce se întâmplase în avion. *Iar lupta* s-a *dat între autorii încercării de deturnare şi ŞOIMI!* (Aşa erau denumite cadrele de securitate prezente pe toate cursele aeriene interne şi internaţionale, cu misiunea de a interveni – inclusiv prin acţiune în forţă şi cu riscul vieţii – pentru prevenirea oricărui act terorist). *„Şi tot ei l-au imobilizat pe tânăr",* mi-am continuat gândul, după care m-au copleşit întrebările: care puteau fi sintetizate în două: **reacţia (atitudinea) tânărului, produsă exact în acel moment „fierbinte", a fost deliberată, cu scopul de a distrage atenţia securiştilor, a crea derută şi, prin această diversiune, a da posibilitatea teroriştilor să acţioneze? Sau a fost o reacţie spontană şi inconştientă – chiar dacă stranie, la prima vedere – a unui om brusc trezit din somn şi speriat teribil de zgomotul împuşcăturii şi scena ce i se derula în faţa ochilor?**

Nu cred că este cazul să intru în amănuntele anchetei, care s-a prelungit aproape două ore dar cu acelaşi rezultat: omul susţinea cu tărie că este nevinovat. Iar eu, deşi înclinam tot mai mult să-i dau crezare, nu... îndrăzneam (da, aceasta este cuvântul potrivit) să mă prezint la şef cu explicaţia atât de

ciudată şi de puţin verosimilă pe care mi-o declara anchetatul.

Dar, nici nu mai puteam continua ancheta în acelaşi fel, în sensul de a insista, la modul general doar, să mi se spună adevărul, fără a contraargumenta, cu elemente concrete, susţinerile suspectului. Desigur, teoretic, puteam să discut cu colegii care anchetau celelalte persoane ori discutau cu antiteroriştii şi cu personalul aeronavei, însă, practic...

Până când, a bătut în uşă colegul care îl audia pe cetăţeanul ce se aflase în avion alături de anchetatul meu. „Vecinul" era deja în afara oricărei bănuieli dar confirma, cât de cât, susţinerile tânărului pe care îl cercetam (în avion nu luase legătura cu nici o altă persoană, a stat tot timpul liniştit, a adormit la un moment dat etc.).

În final, am decis să consemnez în scris cele declarate de suspect şi m-am prezentat la şef. Acesta a citit cu atenţie declaraţia, a zâmbit uşor şi mi-a ordonat: *„Bine dă-i drumul! Şi să ştim unde îl putem găsi, cât mai rămâne în Bucureşti".*

Aşadar, ancheta a stabilit cu certitudine nevinovăţia unui om! Ceea ce, pentru mine, ca, de altfel, în toate situaţiile asemănătoare, nu a constituit o înfrângere, ci un motiv de tainică satisfacţie, gândind (pentru a câta oară?) că rolul nostru, al anchetatorilor, nu constă doar în a contribui la condamnarea unor oameni.

Dar, să vedem, pe scurt, ce se întâmplase în realitate, aşa cum a rezultat după terminarea cercetărilor.

Luând decizia de a fugi cu orice preţ din ţară, cetăţeanul G. s-a gândit să o facă pe calea aerului, prin deturnarea unui avion.

În acest scop, şi-a confecţionat un pistol artizanal şi a cumpărat un... fier de călcat, apoi, a scos şamota din banalul obiect de uz casnic (era unul de tip clasic), iar în locul acesteia a pus piesele componente ale pistolului. În sfârşit, şi-a cumpărat un bilet de avion spre Bucureşti – decolarea urmând a avea loc pe aeroportul unui oraş situat în apropierea graniţei de vest a ţării – şi s-a pregătit de plecare.

După decolare, G. a mers la toaletă, a desfăcut fierul de călcat, şi-a montat pistolul artizanal şi a trecut la acţiune. **Ameninţând o stewardesă, a încercat să ajungă la cabina echipajului dar, fulgerător, unul din cei doi subofiţeri aparţinând fostei Unităţi Speciale de Luptă Antiteroristă (astăzi, Brigada Antiteroristă) a tras, cu propria armă, desigur, rănindu-l pe terorist în umăr, iar celălalt l-a imobilizat.** Apoi, avionul a ajuns fără probleme la Bucureşti.

Pentru fapta lor, cei doi subofiţeri au fost înaintaţi la gradul de sublocotenent.

Nu reţin dacă înainte sau după eveniment, a avut loc, aşa cum am mai menţionat la începutul capitolului, o altă încercare de a fi deturnată o aeronavă, în timp ce zbura pe o cursă internă, decolând tot dintr-un oraş din vestul ţării şi având ca destinaţie tot Capitala.

Zborul se desfăşura în linişte, până în momentul când un pasager a înmânat stewardesei un bilet, rugând-o să-l predea comandantului aeronavei, fiind vorba de o problemă urgentă. Fireşte, însoţitoarea de bord s-a conformat şi, peste câteva zeci de secunde, atât piloţii, cât şi „şoimii" ştiau ce conţine respectivul bilet: **pasagerul în cauză cerea imperativ deturnarea avionului şi aterizarea lui într-un anumit oraş din Occident, în caz de nesupunere teroristul ameninţând cu aruncarea în aer a aeronavei. În acest scop – se preciza în bilet -, omul avea asupra lui o puternică încărcătură explozivă, iar în mână ţinea declanşatorul.**

Într-adevăr, se vedea limpede că autorul biletului avea la picioare o sacoşă destul de voluminoasă, iar în mână, un mic obiect în formă de pix, cu degetul mare pus pe butonul acestuia.

În mod evident, soluţii nu preau existau, în afara îndeplinirii celor cerute de terorist. Totuşi, venind din spate, unul din luptătorii antiterorişti s-a aruncat asupra acestuia, imobilizându-l cu grijă de a nu-i da posibilitatea să apese pe butonul prin care s-ar fi declanşat explozia.

Aşadar, acţiunea teroristă a fost anihilată cu deplin succes. Apoi, s-a stabilit că **declanşatorul în formă de pix era, efectiv, un... pix, iar puternica încărcătură explozivă consta în nişte recipiente pline cu... vin şi ţuică!!**

Desigur, raportat la ultima frază, acest caz poate părea plin de umor. Ba chiar şi anchetatorii, mai mult sau mai puţin în glumă, se întrebau dacă nu cumva ar fi trebuit dispunerea unei expertize, care să stabilească, cert, conţinutul recipientelor respective. În realitate, însă, fără intervenţia curajoasă a cadrului de securitate, piloţii, pentru a nu risca viaţa atâtor persoane aflate în avion, ar fi urmat, întocmai ordinele... celui ce părea a fi un teribil terorist. *(Acest caz a fost descis pe larg într-o altă apariţie a editurii noastre,* ***„Secretele USLA"****, autor lt.col (r) Teodor Fiiip - n.ed.)*

Capitolul XII

„INDICAŢII PREŢIOASE” ÎN MATERIA INFRACŢIUNILOR CONTRA SECURITĂŢII' STATULUI

După cum, poate, am mai arătat, **în cei 20 de ani în care am activat ca anchetator de Securitate, am îndeplinit numai funcţii de execuţie, este drept, ajungând până la cea mai înaltă dintre acestea. Şi nu am fost promovat într-o funcţie de conducere, cum nu am fost ales nici în B.O.B., pentru simplul motiv că eram necăsătorit** (mai exact, divorţat) şi, prin urmare, potrivit cerinţelor de atunci, nu prezentam suficiente... garanţii morale necesare ocupării unor asemenea funcţii.

Pentru cititorii mai suspicioşi, mă grăbesc să fac precizarea că introducerea de mai sus nu are deloc menirea să mă prezinte drept un fost disident (asta ar fi culmea culmilor!), ci doar să justifice următoarea frază: nu aveam calitatea să fiu informat, direct şi din surse oficiale, dacă şi măsura în care Nicolae Ceauşescu intervenea în derularea anchetelor din cauzele având ca obiect infracţiuni contra securităţii statului. Oricum, însă, indirect, ştiam că era informat în legătură cu cele mai importante dintre acestea şi ordona să fie soluţionate cât mai grabnic şi, neapărat, în spiritul... legalităţii socialiste.

În două situaţii, însă, a fost clar, ca lumina unei zile însorite, clar pentru întreaga suflare... securistă (şi nu numai) că „indicaţiile preţioase" proveneau direct de la fostul şef al statului. **„Indicaţii” – de fapt, ordine – care, aşa cum veţi constata în continuare, erau total contradictorii sau, cum spune românul, „se băteau cap în cap".**

Prima situaţie:

La Conferinţa Naţională a fostului P.C.R., din 1977, Nicolae Ceauşescu a „decretat" că, în România, nu mai există infractori politici, deci, implicit, infracţiunile contra securităţii statului, prevăzute în Codul penal, au rămas fără obiect! Dar, acest „memorabil" eveniment trebuia, neapărat, să-şi găsească o corespunzătoare reflectare şi în realitate. Aşa încât, **s-a trecut cu rapiditate la acţiune, respectiv, la... ajustarea realităţii!!**

Astfel, cauzele aflate în curs de instrumentare pentru infracţiunea de subminare a economiei naţionale au fost declinate organelor de cercetare penală ale fostei Miliţii, sub aspectul infracţiunii de abuz în serviciu contra intereselor obşteşti (firește, prin organele de procuratură), iar în cele având ca obiect infracţiunea de propagandă împotriva orânduirii socialiste, s-a dispus scoaterea de sub urmărirea penală, motivându-se, de pildă, că faptele nu prezentau pericolul social al unei infracţiunii. Cred că aceste două exemple sunt suficiente, cu precizarea că am în vedere doar dosarele aflate în curs de instrumentare la

Direcţia Cercetări Penale a fostei Securităţi. Şi cu menţiunea că, o perioadă destul de lungă, anchetatorii acestei unităţi s-au limitat la efectuarea de acte premergătoare şi la sesizarea altor organe de urmărire penală.

Personal, însă, eram convins, (cum erau convinşi şi alţi colegi) că această situaţie nu va dura, bănuind chiar ce genuri de infracţiuni ne vor scoate din respectivul... semi-şomaj tehnic. Şi într-adevăr, **după o vreme, am început să fim sesizaţi de unităţile informativ-operative cu cazuri privind infracţiuni de divulgare a secretului de stat. Pe care nu mai aveam cui să le declinăm, neavând vreun corespondent în fapte de competenţa altor organe cu atribuţii de anchetă.** Nu bănuiam, însă, că „roata" istoriei, inclusiv în ceea ce priveşte meseria noastră, nu stătea pe loc, aşa cum se va vedea în...

A doua situatie:

Au trecut anii iar „decretul" privind... desfiinţarea infractorilor politici a căzut în desuetudine. Aici, cred că se mai impune o precizare: folosesc termenul „politic" în sensul larg al acestuia, ce vizează pe toţi cei care săvârşeau infracţiuni date prin lege în competenţa organelor de cercetare penală ale fostei Securităţi. În sens, restrâns, cuvântul avea în vedere, de regulă, fosta infracţiune de propagandă împotriva orânduirii socialiste, pentru care cazurile de trimitere în judecată şi de condamnare erau cu totul izolate, deci, constituiau, efectiv, excepţii.

Deci „roata" nici pe departe nu se înţepenise şi, culmea ironiei s-a **mişcat exact cu 180 de grade**! Astfel că, într-o „bună" zi, am fost chemaţi la conducere vreo 4-5 anchetatori, prilej cu care şeful Direcţiei ne-a anuntat că urmează să ne fie declinate mai multe cauze penale complexe, aflate până în acel moment în instrumentarea colegilor de alături (la propriu, dar şi la figurat). Mai exact, din cadrul Direcţiei Cercetări Penale a fostului Inspectorat General al Miliţiei. În acele clipe, nu mi-am dat seama de rostul respectivelor declinări de competenţă dar, în aceeaşi zi, **am realizat că este vorba de o altă „indicaţie preţioasă", dată de cel care parcă uitase de prima, aflată, cum am mai menţionat, în flagrantă contradicţie cu aceasta din urmă! Pentru că declinările de competenţă vizau continuarea şi finalizarea cercetărilor cu schimbarea încadrării juridice în infracţiunea de subminare a economiei naţionale**! Desigur, numai pentru „şefii de loturi", câte doi-trei din fiecare cauză. În dosarul ce mi s-a repartizat, de pildă, au fost inculpate pentru această infracţiune contra securităţii statului trei persoane.

Dar, despre ce era vorba şi ce se dorea, de fapt, prin această... transferare a dosarelor?

Era vorba de 4-5 „loturi" (îmi cer scuze, dar acesta era termenul utilizat),

cuprinzând câte 10-15 persoane inculpate pentru **infracţiuni deosebit de grave (delapidări, abuzuri în serviciu, falsuri în înscrisuri, înşelăciuni etc), săvârşite în domeniile producerii şi comercializării preparatelor din carne,** atât în Capitală, cât şi în provincie, cauzele fuseseră instrumentate de adevăraţi profesionişti în domeniu (din nou, regret că nu-mi pot permite să dau nume), fiind documentat „beton", cum obişnuiam să spunem.

Iar motivul pentru care s-au hotărât aceste declinări de competenţă probabil că l-aţi intuit deja: **trebuia, aşa cum s-a şi întâmplat, de altfel, să fie aplicate pedepse exemplare (în sensul de avertismente pentru posibilii viitori... amatori), cu toate că şi infracţiunile pentru care unii dintre cei în cauză fuseseră iniţial inculpaţi prevedeau asemenea pedepse.**

Ca urmare, principalii vinovaţi din fiecare „lot" au fost condamnaţi la moarte! Pedeapsă care, ulterior, le-a fost comutată în aceea cu închisoare. Şi, astfel, pe timpul regimului Nicolae Ceauşescu, o singură persoană a fost executată pentru săvârşirea unei infracţiuni contra securităţii statului (tot subminare a economiei naţionale). Ba, mint! Încă două, în ziua de 25 decembrie 1989. Dar, în acel caz, a fost comisă şi o infracţiune contra păcii şi omenirii: genocid... O încadrare juridică mai mult decât „perfectă"!

Capitolul XIII
ACT DE DIVERSIUNE?

Era seară, când am primit ordin să plec urgent, cu primul tren, într-un oraş din estul ţării, unde se petrecuse un eveniment suspect de **acte de diversiune** (aceasta era formula consacrată pentru asemenea situaţii).

Am mai amintit despre acest (justificat) mod... pompieristic de lucru, dar îl repet pentru a vă destăinui că, la un moment dat, ajungea să te exaspereze sau, mă rog, să te streseze serios, fie şi pentru motivul că şi noi, securiştii, aveam şi diverse probleme personale de rezolvat, unele stringente şi care, ca un făcut, mai coincideau cu momentul plecării în diferite misiuni.

La destinaţie, unde am ajuns noaptea târziu, mă aştepta o maşină, care m-a dus direct la Inspectoratul Judeţean. De odihnă şi de masă nu putea fi vorba nici pe departe, iar eu eram conştient că urmează să „petrec" o altă noapte albă.

Ancheta era deja în plină desfăşurare, fiind condusă de către şeful de atunci al Brigăzii de Miliţie Transporturi, care m-a pus rapid în temă cu parametrii problemei.

Ce se întâmplase? Cu câteva ore în urmă, fuseseră puse pe o cale ferată

mai multe obstacole, respectiv, nişte plăci de circa 50/50 cm., aşezate stivuit, găsite de făptuitor chiar la faţa locului (din câte reţin, erau folosite pentru terasament). Din fericire, primul tren apărut, de fapt, o locomotivă de manevră, a aruncat plăcile, fără a suferi defecţiuni semnificative.

Dar, curios apărea faptul că, peste cam o jumătate de oră, o altă locomotivă (sau tren), venind din sens invers, a întâlnit un alt obstacol, constând într-o sobă veche din tablă, amplasată la relativ mică distanţă de locul unde fuseseră puse plăcile şi evident, după înlăturarea acestora. De astă dată, fiind avizat, mecanicul a observat din timp obstacolul şi a evitat coliziunea.

În mod clar, se putea trage o primă concluzie: făptuitorul a aşteptat la faţa locului să vadă efectul primelor obstacole, iar apoi, constatându-şi eşecul, l-a amplasat pe cel de-al doilea! Şi numai un om având un curaj diabolic sau dement putea proceda în acest mod! Pentru că, prima mişcare pe care o face cineva ce comite o acţiune atât de gravă este să îndepărteze cât mai rapid de locul faptei. O concluzie care, după cum se va vedea, ne-a fost de un real folos în anchetă.

M-am alăturat imediat colegilor de la Miliţie şi Securitate în cercetarea primilor suspecţi, respectiv, a mai multor tineri care, venind de la un bal, destul de... „veseli", au trecut prin apropierea locului faptei, cam la o oră bănuită a punerii obstacolelor. Rezultatul: negativ. Erau prea mulţi şi prea tineri, pentru a nu reuşi să-i determinăm a recunoaşte, dacă ar fi avut vreo legătură cu evenimentul.

Dar, trecuse deja o zi din cele trei date ca termen de... „sus", pentru descoperirea autorului sau autorilor. Da, după cum am mai arătat într-un capitol anterior, se dădeau asemenea aberante termene în cazurile de producere a unor evenimente suspecte de acte de diversiune. Poate că termenul „*aberant* este prea dur, însă, la un asemenea caz, ca şi la altele, autorul poate fi descoperit într-o zi, o lună, un an sau, să fim realişti, poate rămâne nedepistat.

Au urmat alţi şi alţi suspecţi, alte şi alte anchete...

Dar, în a treia zi, am fost convocaţi la o şedinţă de analiză a cazului, prilej cu care, şeful Brigăzii de Miliţie Transporturi ne-a anunţat că s-au obţinut unele date (probabil, pe linie informativă, am gândit eu) despre posibilul autor al evenimentului.

De la şedinţă, unii colegi au plecat răsuflând uşuraţi dar, personal, eram destul de serios îngrijorat, mai ales când am aflat cine este suspectul: **un bolnav psihic deosebit de violent în anumite momente, cu care nu se prea putea discuta. Şi chiar dacă şi-ar fi recunoscut fapta, noi eram obligaţi să o probăm! Pentru că, vorbind la modul general, luată în sine şi neînsoţită de alte elemente probatorii, simpla recunoaştere a învinuitului sau**

inculpatului este absolut insuficientă.

În cazul pe care îl relatez, însă, situaţia era mult mai complicată. Fie numai dacă aveam în vedere că întâlnisem în activitate bolnavi psihic care aflând despre comiterea unor infracţiuni mai deosebite, se prezentau din proprie iniţiativă la autorităţi şi declarau cu seninătate că ei sunt autorii acestora, deşi erau complet nevinovaţi!

În plus, se contura tot mai clar ideea că suspectul a „lucrat" singur şi, desigur, după căderea întunericului, astfel încât posibilitatea existenţei unor martori oculari era aproape exclusă. Adăugaţi şi faptul că omul nu avea prieteni, cărora să li se fi putut confesa, şi veţi trage cu uşurinţă concluzia cu privire la posibilităţile de probare pe care le aveam! Mai mult, o eventuală reconstituire a faptei nu putea fi luată în calcul nici măcar teoretic.

Intercalez aici un amănunt aparent lipsit de importanţă, dar motivul scrierii lui va fi văzut în finalul capitolului. Suspectul avea o mare pasiune, care îi ocupa mai tot timpul şi nu putea să-i fie decât benefică: cu eforturi greu de imaginat, săpase în curtea casei o groapă enormă, mai exact, un gen de puţ, cu diametrul de vreo opt metri şi cu adâncimea de peste zece, armat cu diverse bucăţi de lemn, pentru a nu se surpa. Apoi, la acea adâncime, a început să sape un tunel orizontal, fiind convins că va găsi acolo, în adâncuri, cum i s-a spus forţa cosmică ce îl călăuzea, o luminiţă cu puteri miraculoase. (Să nu se creadă că fac vreo aluzie la de- acum celebra „*luminiţă de la capătul tunelului").*

Dar, să revenim la cercetări. În pofida circumstanţelor expuse mai sus, s-a reuşit – cu migală şi cu mare dificultate - obţinerea a o serie de probe care ne-au convins că suspectul este, într- adevăr, autorul faptei. Oricum, respectivul nu putea fi tras la răspundere penală, fiind lipsit de discernământ, dar noi trebuia să excludem ipoteza că altcineva ar fi infractorul. Voi prezenta, în continuare, doar câteva aspecte rezultate din cercetări.

S-a stabilit, astfel, că tânărul în cauză obişnuia să stea, uneori ore în şir, în apropierea căii ferate, pe o colină (termen folosit convenţional; în fapt, pe o parte a căii ferate, trenul urca în pantă) situată în zona evenimentului, urmărind trenurile care treceau.

Am discutat, apoi, cu părinţii suspectului, de la care am aflat că, în seara cu pricina, acesta a venit acasă foarte târziu, într-o agitaţie deosebită şi, în plus, în stare de ebrietate, aspecte care li s-au părut ciudate, întrucât fiul lor, obosit de munca de la groapă, se culca devreme, relativ liniştit, şi nu obişnuia să bea. Iar îngrijorarea le-a crescut când, întrebându-l pe unde a umblat, a refuzat să le dea vreo explicaţie, devenind violent.

I-am întrebat cum şi când i s-a declanşat boala, primind un răspuns de-a

dreptul uluitor: pe când avea vreo 7-8 ani, a asistat îngrozit cum bunica lui, pe care o iubea foarte mult, a murit strivită de un tren, iar după teribilul şoc suferit, a ajuns să urască trenurile dar şi să îi fie frică de acestea.

Cazul era considerat încheiat dar eu nu eram încă mulţumit, dacă se poate folosi acest termen. Voiam cu orice preţ să discut cu făptuitorul şi să-l abordez direct în legătură cu evenimentul, dar locţiitorul şefului Miliţiei judeţene, cu care eram prieten, m-a sfătuit să renunţ la această nesăbuită idee. Mi-a explicat că discutase cu omul şi, la intenţia de a face măcar aluzie la eveniment, respectivul devenea de o furie deosebită.

Dar eu am riscat şi, la acea teribilă întrevedere – pe care nu o voi uita vreodată – am fost pe punctul de a-mi pierde viaţa!

Omul a venit cu toată bunăvoinţa, fiind convins că este chemat pentru „descoperirea" sa legată de „luminiţă". Atunci am aflat că făcuse diverse demersuri la autorităţi în acest sens, rămase, fireşte, fără rezultat. (Avea şi un dosar asupra sa).

Am discutat mult cu el despre groapă, tunel şi luminiţă, şi părea un om normal psihic, cu o surprinzătoare coerenţă în vorbire, în raport cu nivelul de pregătire pe care îl avea. Dar „fuga privirii" şi alte elemente de acest gen, pe care orice anchetator care se respectă trebuie să le ştie, m-au convins, o dată în plus, că omul era bolnav psihic.

L-am întrebat dacă a lucrat la groapă şi în ultima săptămână, iar el şi-a aminiti cu exactitate cât a săpat în fiecare zi şi alte activităţi pe care părinţii îl puneau să le facă în gospodărie.

În sfârşit, am ajuns şi la ziua evenimentului, iar „anchetatul meu" a devenit brusc nervos şi incoerent în vorbire. Mi-a arătat că muncise la groapă până spre seară, după care s-a dus la bufet şi a cumpărat două sticle cu vin, pe care le-a băut singur, pe „colină", aproape de calea ferată. Apoi, a mers acasă şi s-a culcat.

***„Dar ce-ai mai făcut acolo, pe colină, domnule?",* am făcut imprudenţa să-l întreb. Precizez că mă aflam singur cu el, într-o încăpere total improprie pentru anchetă, mai exact, în camera în care erau depozitate corpurile delicte.**

Omul s-a ridicat de pe scaun, orb de furie, şi, uitându-se parcă hăituit prin încăpere, a început să strige ameninţător: *„Cu ce vrei să-ţi dau în cap?"* Şi slavă Domnului, avea destule în jurul său!

L-am privit calm şi i-am zis cam aşa: „*Ia, te rog, loc şi mai povesteşte-mi cum e cu luminiţa divină!".* Şi replica asta m-a salvat, căci tânărul s-a calmat ca prin farmec şi am continuat în linişte discuţia. Iar, pentru mine, abia acum ancheta luase, cu adevărat, sfârşit.

Astfel încât, am plecat la Bucureşti cu convingerea că a fost descoperit adevăratul autor al acestui eveniment, dar şi cu tristeţea pe care ţi-o dă asistarea la un crâmpei din viaţa unui om pe care soarta l-a pedepsit atât de crunt şi de nedrept...

Capitolul XIV
ÎNSCRISURI CU CONŢINUT... NECORESPUNZĂTOR

La câteva luni după repartizarea la Direcţia Cercetări Penale a fostei Securităţi – deci, pe la sfârşitul anului 1970 sau începutul lui 1971 -, am fost trimis în prima mea... misiune în provincie. „Misiune" care s-a rezumat, de fapt, la a asista, ca orice altă persoană, la procesul unui grup relativ mare de persoane, trimise în judecată pentru săvârşirea infracţiunii de **complot,** faptele constând în conceperea, redactarea, multiplicarea şi difuzarea a numeroase înscrisuri cu conţinut... necorespunzător (voi reveni asupra acestui adjectiv), îndreptate împotriva regimului Ceauşescu.

Reţin, din acest caz, două aspecte. Mai întâi, amploarea deosebită a respectivei acţiuni – difuzările având loc masiv, în mai multe zone ale ţării şi într-un interval de timp destul de lung, iar apoi, marea dificultate cu care s-a reuşit identificarea făptuitorilor. Dificultate explicabilă, poate, şi prin aceea că **unul din conducătorii grupării fusese ofiţer de Securitate!!**

Dar, mi-a mai rămas în minte şi altceva: surprinderea tânărului anchetator (eu fiind acela), căruia nu-i venea să creadă că se puteau comite asemenea fapte împotriva celui care, nu numai doi-trei ani înainte, fusese ovaţionat sincer de o imensă mulţime, pentru poziţia avută faţă de intervenţia sovieticilor în Cehoslovacia.

Exemplul de mai sus l-am dat, însă, nu pentru a-mi releva amintirile de atunci, ci pentru a ilustra una din excepţiile de la regulă în ceea ce priveşte modalităţile de soluţionare, în anii '70-'80, a cazurilor având ca obiect înscrisuri anticeauşiste. O altă excepţie, mult mai târzie, a constituit-o cazul Radu Nicolae, pe care l-am prezentat într-un capitol anterior. Anii au trecut şi – **cu toate că lucram într-un serviciu specializat pe probleme de contraspionaj şi contrainformaţii economice, inclusiv în domeniul comerţului exterior – mi s-au repartizat spre soluţionare şi cazuri de acest gen, în special spre sfârşitul deceniului trecut, când fenomenul luase o amploare deosebită.**

Precizez că acţiunile respective constau în redactarea şi difuzarea ori expedierea de manifeste, scrisori, lozinci, afişe, dar şi în realizarea a diverse inscripţii în locuri publice. **Cât despre intervenţia noastră, a anchetatorilor,**

în asemenea cazuri, menţionez că aceasta avea loc, ca regulă generală, doar după identificarea autorilor (inclusiv, obligatoriu, prin expertizarea grafică), fiind justificată legal prin faptul că organele de cercetare penală ale Securităţii erau competente să efectueze astfel de verificări în cadrul actelor premergătoare, întrucât acţiunile la care mă refer puteau constitui, în anumite circumstanţe, fosta infracţiune de propagandă împotriva orânduirii socialiste.

Dar, verificările si cercetările efectuate în cazurile de acest gen se limitau, în marea lor majoritate, la anchetarea autorilor de înscrisuri identificaţi, care, după ce îşi recunoşteau faptele, erau avertizaţi. Prin urmare, repet, cazurile privind autorii de înscrisuri finalizate prin trimiterea în judecată şi condamnare constituiau rare excepţii de la regulă.

Menţionez că măsura avertizării, ca si oricare alta considerată a fi una specifică de prevenire în munca de securitate, **nu putea fi luată faţă de membrii fostului P.C.R., despre ale căror fapte erau doar informate organele locale de partid, care acţionau asa cum credeau de cuviinţă**.

În final, fiecărui autor i se lua un angajament scris personal, în care îşi recunoştea şi descria din nou fapta comisă, îşi manifesta regretul pentru aceasta şi promitea că nu o va mai repeta.

Şi, odată încheiat acest act, cazul era considerat încheiat, cel puţin din punctul de vedere al organelor de cercetare penală.

Precizez că toate... procedurile prezentate mai sus erau valabile şi în cazurile privind acţiunile şi manifestările cu caracter propagandistic – considerate ostile – întreprinse pe cale orală.

M-am referit la angajamentele scrise personal de către făptuitori nu doar pentru a releva în ce anume consta ultimul act întocmit după avertizare sau după luarea altei măsuri de prevenire pe linie de securitate, dar şi, mai ales, pentru a face o altă precizare, pe care o consider necesară în raport cu viitoarea lege privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii, ca poliţie politică, aflată încă, în momentul când scriu aceste rânduri, în dezbaterea Parlamentului.

Am în vedere faptul că, **în conţinutul declaraţiilor-angajament, era înserată uneori şi angajarea persoanelor în cauză de a sesiza Securitatea în situatiile în care iau cunostintă de pregătirea sau comiterea unor fapte date în competenţa acestor organe**.

Dar, ATENŢIE! **Acesta era un angajament pur formal,** de natură a da mai multă greutate modalităţii de finalizare a cazului, şi **care nu avea nici o legătură cu angajamentul dat de o persoană în momentul când era recrutată ca informator, colaborator, rezident etc., nefiind, deci, în mod**

neapărat, urmat de furnizarea de informaţii. Aşa încât, ar fi cu totul greşit şi desigur regretabil să se considere că cei care au dat acele angajamente formale au colaborat apoi, obligatoriu, cu fosta Securitate.

Am promis că voi reveni asupra cuvântului *„necorespunzător",* context în care vreau să explic şi de ce folosesc constant, în această carte, expresia *„acţiuni sau manifestări **anticeausiste".***

Consemnarea (mai exact, modul de descriere) în declaraţii sau în alte documente a faptelor la care fac referire în prezentul capitol presupunea anumite... rigori de ordin intern, ce nu puteau fi încălcate, sub nici o formă, de către anchetatori şi, în general, de ceilalţi ofiţeri de Securitate.

Astfel, era cu desăvârşire interzis să apară, în declaraţii sau în note explicative, dar şi în note informative ori în orice alt document intern, numele „tovarăşului" şi cel al „tovarăşei" (ceilalţi nu mai contau, dar nici nu-i băga nimeni în seamă). O vreme, numele respective au fost înlocuite cu formula *„conducerea superioară de partid şi de stat",* iar apoi, cu expresia *„orânduirea socialistă"!* (Nu am ştiut niciodată cine dădea aceste indicaţii „preţioase"). Deşi, afirm în deplină cunoştinţă de cauză, covârşitoarea majoritate a acţiunilor şi manifestărilor considerate a fi ostile *„conducerii superioare"* sau *„orânduirii socialiste*" erau îndreptate, în realitate, doar împotriva lui Nicoale Ceauşescu (o clipă, am fost pe punctul de a nu-i scrie numele!) iar, după vertiginoasa ascensiune bine cunoscută, şi contra soţiei sale.

De altfel, unele persoane pe care le-am cercetat mi-au dat, în timpul anchetei, replici deschise, de genul: *„Domnule, eu n-am nimic cu orânduirea socialistă sau cu comunismul, eu am ce am cu Ceauşescu"* Deci, tocmai de aceea folosesc în carte, de regulă, termenul de *„anticeauşism".* Cu toate că – istoria avea să demonstreze – acele consemnări nu erau prea departe de adevăr. Pentru că, o ştie toată lumea, odată cu înlăturarea şi lichidarea lui Ceauşescu, s-au prăbuşit şi orânduirea socialistă si comunismul din România.

Iar spre sfârşitul anilor '80, s-a decis – iarăşi, nu ştiu de către cine – a se folosi în documente interne, în locul formulei *„înscrisuri ostile"* (sau *„înscrisuri duşmănoase"),* aceea de *„înscrisuri cu conţinut necorespunzător".* **Deci, culmea!, în această perioadă, după cum am mai arătat, cazurile la care m-am referit au înregistrat o amploare fără precedent, atât sub aspect numeric, cât şi din punctul de vedere al virulenţei acuzelor aduse regimului Ceauşescu!**

Dar, în pofida acestor realităţi, respectivele acţiuni erau etichetate, neutru, doar *„necorespunzătoare",* probabil, în ideea de a fi bagatelizate şi a se demonstra, astfel, că nu prezintă un pericol serios pentru regim...

Capitolul XV
DIVULGĂRI DE SECRETE ECONOMICE

Trădare cu... flagrant stradal

În întreaga activitate de cercetare penală, ponderea cazurilor pe care le-am instrumentat a fost deţinută, neîndoielnic, de cele având ca obiect divulgări ale secretelor de stat sau de serviciu în domeniul economic, cu precădere, în sfera comerţului exterior. Gen de fapte ilicite comise frecvent nu doar în România, ci mai peste tot în lume, şi nu numai în trecut, dar şi în prezent şi viitor. Dar, referindu-mă doar la propria noastră „ogradă", îmi permit a-mi exprima opinia că, **între infracţiunile de această natură săvârşite înainte de 1989 şi cele de astăzi, există cel puţin trei deosebiri: în prezent, a crescut numărul... subiecţilor activi (termen folosit în sens juridic) ce deţin funcţii tot mai importante în diverse autorităţi şi instituţii publice, valoarea „recompenselor" este incomparabil mai mare faţă de trecut, iar făptuitorii sunt tot mai greu de identificat şi de a fi dovediţi ca fiind vinovaţi**. (Cu privire la ultimul aspect, vreau să se înţeleagă, foarte clar, că nu pun sub nici o formă la îndoială profesionalismul autorităţilor publice competente a descoperi şi neutraliza asemenea activităţi infracţionale. **Am lucrat, totuşi, şase ani în Serviciul Român de Informaţii** şi, prin urmare, nu scriu în necunoştinţă de cauză).

Repet, cele de mai sus nu reprezintă decât opinii personale şi m-aş bucura enorm ca ele să fie eronate!

În ce constau, în fond, divulgările de secrete din domeniul comerţului exterior? De regulă, totul debuta cu stabilirea unor relaţii neoficiale între un funcţionar dintr-o întreprindere română de comerţ exterior şi reprezentantul firmei străine cu care purta tratative pentru încheierea unor contracte de import (acestea erau cele mai frecvente cazuri). După realizarea respectivelor legături în afara cadrului oficial şi după ce comerciantul străin se convingea că partenerul său de afaceri poate fi corupt, se trecea la **faza a doua: oferirea, de către străin, funcţionarului român, de mici „atenţii", iniţial** (pachete sau cartuşe de ţigări, brichete mai sofisticate, truse de stilouri şi pixuri, sticle cu whisky etc), **iar apoi de „cadouri" tot mai substanţiale. Iar eu, ca anchetator, descoperindu-le, eram la curent cu evoluţia tehnicii mondiale dar şl cu valoarea, mereu crescândă, a informaţiilor furnizate. Astfel, „moda" a evoluat spectaculos în anii '70-'80: ceasuri electronice, aparate de radio,**

radiocasetofoane, televizoare color, combine muzicale, aparate video... Şi, nefăcând parte din categoria înşiruită, sume mai mici sau mai mari în valută, ca şi diverse bijuterii din aur. Iar când funcţionarul român se deplasa pentru tratative în străinătate, i se asigurau gratuit cazarea şi masa, pe care omul şi le deconta, după revenirea în ţară. Se înţelege, cred, dar precizez, pentru orice eventualitate, că mă refer doar la persoanele pe care le-am cercetat, deci, la infractori.

Presupun că, pentru unii cititori tineri, asemenea „daruri" pot părea bagatele dar, în acele vremuri, prezentau valori substanţiale, a căror procurare (pe căi cinstite) era imposibilă pentru majoritatea covârşitoare a populaţiei.

După cele două etape amintite, urma, ca o consecinţă firească, a treia: la restaurant, într-un parc, pe stradă sau chiar în sala oficială de tratative, când rămâneau pentru câteva momente singuri, **comerciantul străin îi solicita funcţionarului român să-i comunice firmele concurente şi preţurile oferite de acestea, din afacerea asupra căreia se purtau negocieri.** Ca şi alte date şi informaţii de acest gen, de natură a-l favoriza pe străin să câştige contractul; bineînţeles, în favoarea lui şi cu urmări păgubitoare pentru partea română.

Iar „bietul" funcţionar autohton îl informa, docil, pe străin cu toate informaţiile pe care acesta i le cerea. Era prea târziu să mai dea înapoi! Iar fapta nu putea fi scuzată prin nimic, fie numai pentru că toată... suflarea din domeniul comerţului exterior cunoştea foarte bine **o prevedere din H.C.M. nr. 19/1972, emis în aplicarea Legii nr. 23/1971 privind apărarea secretului de stat în România,** în conformitate cu care informaţiile, datele şi documentele referitoare la „*stadiul tratativelor pentru importuri şi exporturi* (ofertele concurenţei, studiul comparativ al ofertelor, preţuri şi alte asemenea) *până la încheierea contractelor*" **au caracter strict secret!** Acte normative care nu au fost încă abrogate şi înlocuite cu altele, ce se vor ridica, nu încape discuţie, la nivelul standardelor şi exigenţelor etc., etc. Dar îmi este serios teamă că, **până la adoptarea noilor reglementări legale în materie, acestea vor rămâne fără obiect, în sensul că nu vor prea mai exista secrete care să nu fie divulgate...**

Cele prezentate până acum au în vedere doar cazuri ce s-au limitat la divulgări ale secretelor de stat, însoţite, de regulă, de alte infracţiuni: luare şi dare de mită, nerespectarea dispoziţiilor legale privind regimul mijloacelor de plată străine sau al metalelor preţioase ş.a. Dar, **Direcţia Cercetări Penale din fostul Departament al Securităţii Statului s-a confruntat şi cu cauze penale mult mai grave, de subminare a economiei naţionale, săvârşite în domeniul comerţului exterior, prin favorizarea anumitor firme străine în**

încheierea de contracte de import sau export, fapte soldate cu importante pagube pentru statul român.

Să nu mă abat, însă, prea mult de la subiect şi să revin la „divulgarea"... divulgărilor.

Ca şi faptele de trădare prin transmitere de secrete, şi infracţiunile în discuţie erau, în marea lor majoritate, foarte greu de probat, chiar dacă noi, anchetatorii şi ofiţerii din unitatea informativă de profil, eram sută la sută convinşi de comiterea acestora, ba cunoşteam, nu de puţine ori, şi conţinutul informaţiilor transmise! Dar, sursele secrete de informaţii nu puteau fi puse, sub nici o formă, în pericol. A fost, este şi va fi un principiu fundamental al activităţii oricărui serviciu de informaţii sau de contrainformaţii!

Cele mai fericite (dacă se poate spune aşa) **situaţii erau, desigur, acelea în care reuşeam constatarea infracţiunii flagrante,** deci, a momentului când lucrătorul român din comerţul exterior transmitea documentul sau orice alt înscris conţinând informaţii secrete de stat, către comerciantul străin. Şi, ca o precizare, în expresia *„comerciant străin"* includ şi pe reprezentanţii acestora în ţara noastră, chiar dacă erau cetăţeni români.

Iar dacă flagrantul nu era posibil, începea epuizanta muncă de anchetă. În aparenţă, cercetarea penală se desfăşura mai uşor când îi puteam ancheta, concomitent, atât pe cel care a divulgat secretele, cât şi pe acela care le-a primit. Am specificat „în aparenţă", pentru că, chiar dacă cei doi îşi recunoşteau faptele, puteau oricând să le retracteze, în faţa fie a procurorului, fie a instanţei de judecată. De aceea, trebuia să adunăm alte şi alte probe, pentru ca dosarele să fie „beton", cum vorbeam între noi. Şi, afirm cu toată convingerea, au fost! Se poate verifica oricând dacă această afirmaţie este sau nu veridică.

Dar, cred că este momentul să închei cu generalităţile şi să prezint, pe scurt, un caz concret care mi-a fost repartizat spre soluţionare.

Un prim asemenea caz: dintr-un dosar întocmit de unitatea informativ-operativă pe profil de contrainformaţii în domeniul comerţului exterior, rezulta că un economist de la o astfel de întreprindere – ce purta tratative cu trei firme străine pentru încheierea unui contract de import – s-a întâlnit de câteva ori cu reprezentantul uneia dintre acestea, pe o anumită stradă dintr-un cartier periferic al Capitalei, şi numai la căderea serii. În timpul acestor scurte întrevederi, cei doi se plimbau agale pe respectiva alee, iar, la despărţire, comerciantul străin îi înmâna românului o sacoşă cu un conţinut numai de ei ştiut.

Informaţiile erau deosebit de interesante dar se punea problema modului în care să trecem la acţiune. Au fost emise mai multe variante, **dar soluţia ne-a fost dată de o sesizare... trăsnet: peste câteva ore, tot pe înserat,**

economistul urma să predea comerciantului străin un anume document! Nu ştiam nici ora şi locul întâlnirii, nici continutul documentului si nici măcar dacă informaţia era corectă (nu mai era timp pentru a fi verificată), dar o decizie trebuia luată. Şi aceasta, cu maximă rapiditate! Pentru că – specialiştii în domeniu cunosc prea bine -, în rezolvarea unui caz pot apărea anumite momente operative pe care, dacă nu le exploatezi prompt, ratezi totul! **Şi, s-a hotărât trecerea, cu riscurile de rigoare, la constatarea infracţiunii flagrante.**

Locul şi timpul? Nu aveam de ales. Astfel încât, ne-am fixat... dispozitivele în zona străzii unde aveau loc întâlnirile, totul fiind pregătit înainte de a se însera. Eu, împreună cu doi colegi din unitatea informativă, ne aflam într-o maşină pe o străduţă paralelă, astfel că **nu puteam vedea** ce se întâmplă la posibilul loc al comiterii faptei. Dar, **puteam auzi** semnalul-parolă.

Şi, parcă după nesfârşite momente de aşteptare într-o maximă încordare, am recepţionat SEMNALUL! Maşina a demarat instantaneu şi în circa zece secunde a oprit, scrâşnind, lângă cei doi. Am coborât, m-am legitimat şi le-am cerut actele de identitate. Străinul şi-a scos mâinile din buzunarele pardesiului, pentru a-mi prezenta actele, moment în care a lăsat să îi scape o hârtie împăturită. „*Domnu' domnu'"* l-a atenţionat un trecător aflat în apropiere, *v-a căzut ceva din buzunar!*". Dar, comerciantul străin a negat cu vehemenţă să aibă vreo legătură cu respectiva hârtie şi a început să-şi manifeste zgomotos revolta pentru că a fost acostat ilegal de către Securitate. Însă un alt cetăţean aflat în apropiere, a confirmat că hârtia a căzut din buzunarul străinului.

În acel moment, am ridicat, de un colţ, coala împăturită, am rugat lumea deja adunată să... circule şi, cu două maşini, ne-am deplasat la cea mai apropiată secţie de Miliţie: noi, ofiţerii de securitate, comerciantul străin, economistul român şi cei doi martori asistenţi. În una din maşini, mă aflam împreună cu unul dintre colegi, cu un amator asistent şi cu străinul, care continua să vocifereze şi să ameninţe, vădit pornit pe intimidare. Nu i-am acordat atenţie, deşi mapa în care pusesem corpul delict – ţinută la vedere, pentru a nu fi acuzat că am substituit respectivul înscris – îmi frigea, parcă, degetele. Pentru că o întrebare mă obseda: cum voi proceda în situaţia în care hârtia nu ar fi conţinut nimic incriminator...

La Secţie, am intrat cu toţii într-o cameră. Mi-am pus o pereche de mănuşi, am arătat hârtia martorilor asistenţi, pentru a o recunoaşte, apoi am desfăcut-o. **Şi, brusc, m-am liniştit: coala conţinea un tabel comparativ al celor trei oferte din afacerea comercială aflată în stadiu de tratative, cu precizarea firmelor existente în competiţie, a preţurilor oferite de fiecare şi a caracteristicilor tehnice ale produselor ce urmau a fi importate. Şi,**

culmea!, datele erau scrise de mână, chiar de către economistul român! Astfel încât, acesta a recunoscut relativ uşor că, la solicitarea străinului, a întocmit tabelul respectiv, copiind datele din documentele oficiale pe care le avea la dispoziţie, tabel pe care l-a înmânat comerciantului cu câteva clipe înainte de a fi prinşi în flagrant.

Străinul continua, însă, cu vehemenţă, să nu recunoască realitatea faptelor, deşi aceasta devenise evidentă. Într-un târziu, i-am vorbit, nepăsător, cam aşa: „Domnule, nu cunosc sistemul probatoriu din ţara dumneavostră. Dar ce verdict credeţi că ar da un judecător pus în faţa următoarelor mijloace de probă: declaraţia economistului, prin care recunoaşte că i-aţi solicitat şi v-a înmânat documentul incriminator, raportul de expertiză grafică, declaraţiile a doi martori, care arată că aţi scos şi aruncat din buzunar corpul delict, raportul de expertiză care stabileşte că, pe înscris, se află doar amprentele dumneavostră şi cele ale partenerului român de afaceri, precum şi procesul-verbal de constatare a infracţiunii flagrante? Vinovat sau nevinovat?". **Comerciantul străin a tăcut câteva secunde, apoi a rostit, cu o voce resemnată: „Vinovat!".** Şi, din acel moment, cazul era, în esenţă, rezolvat...

Trădare plătită în... ani închisoare

Într-unul dintre multele cazuri de acest gen ce mi s-au repartizat spre instrumentare, informaţia esenţială obţinută de unitatea centrală de contrainformaţii în domeniul comerţului exterior era, pe cât de lapidară, pe atât de clară: în timpul tratativelor ce se purtau pentru încheierea unui contract de import, economistul „A" dezvăluie cetăţeanului român „B" – reprezentantul în ţara noastră al firmei străine „X", aflată în respectiva competiţie – preţul oferit de firma concurentă „Y". Preţ care, după cum am arătat şi în capitolul anterior, avea caracter strict-secret.

Informaţia nu putea fi pusă absolut deloc la îndoială, sub aspectul veridicităţii (un mare avantaj pentru anchetator) dar fusese obţinută printr-un mijloc secret al muncii de securitate, ce nu putea fi deconspirat sub nici o formă (un şi mai mare, de astă dată, dezavantaj).

Până la declanşarea anchetei propriu-zise, s-a trecut rapid la verificări suplimentare, stabilindu-se, în primul rând, că preţul divulgat era cel real, ceea ce constituia un element esenţial al existenţei infracţiunii (căci putea fi vorba şi de o stratagemă în tratative a comerciantului român). Şi a mai rezultat un alt aspect, deosebit de relevant pentru evaluarea gravităţii actului de divulgare: dacă până atunci reprezentantul firmei „X" manifestase flexibilitate în cadrul tratativelor,

exact la următoarea întâlnire, desfăşurată la două-trei zile după primirea informaţiei, a coborât preţul de ofertă cu extrem de puţin sub cel al concurenţei, nemaiacceptând, apoi, sub nici o formă, reducerea acestuia.

Tratativele au continuat şi în zilele următoare, cu aceeaşi rigiditate din partea lui „B" şi acest nou preţ al concurenţei. Urmarea o ghiciţi, desigur: peste alte două-trei zile, la următoarea şedinţă de tratative, „B" a renunţat la inflexibilitate doar câteva minute, pentru a scădea şi el preţul, tot cu foarte puţin sub cel nou oferit de cealaltă firmă, dar suficient pentru a putea câştiga competiţia. Deci, practic, reprezentantul firmei „X" dicta în tratative după bunul său plac, mai exact, în funcţie de informaţiile pe care le primea. De ce treceau două-trei zile până când respectivul reprezentant comercial venea cu noile oferte, veţi afla în continuare.

În acest context, trebuia să luăm o decizie ce nu suferea amânare. Dar, cum discutam cu colegul din unitatea informativă, dacă la întrebarea lui... Herzen – „*Cine-i de vină?"*- ştiam cert răspunsul, nu acelaşi lucru puteam spune despre întrebarea lui... Cernâşevski – „*Ce-i de făcut?".* (Nu vă speriaţi! Sunt rusofil exact în aceeaşi măsură în care sunt americanofil şi exact pentru acelaşi unic motiv - literatura).

Până la urmă, am ajuns, vrând-nevrând, la concluzia că cea de-a doua întrebare nu putea avea decât un singur răspuns: trecerea la anchetarea celor doi posibili viitori inculpaţi. Martori la comiterea faptelor nu existau şi nu aveam în acel moment, posibilitatea administrării altor mijloace probatorii. Desigur, între timp, intrasem în posesia întregii documentaţii legate de contractul de import în cauză, inclusiv a xerocopiilor ofertelor depuse, succesiv, de cele două firme aflate în competiţie, care atestau, indirect şi doar într-o anumită măsură, prin evoluţia preţurilor, cele două acte de divulgare.

Cu prilejul realizării acestei activităţi de documentare, s-a produs, însă, şi un... **mic incident, ce iniţial a fost considerat o greşeală a noastră dar pe care am reuşit ulterior să îl transform într-un important avantaj.** Despre ce a fost vorba? Deşi am solicitat (oficial, desigur) de la conducerea întreprinderii de comerţ exterior, pentru consultare, nu doar dosarul ce ne interesa, ci mai multe contracte de import, aflate în curs de tratative sau în executare, economistul „nostru" a luat cunoştinţă, întâmplător, de această acţiune. **Astfel încât, vădit îngrijorat, şi-a manifestat faţă de mai mulţi colegi bănuiala că el este cel vizat de Securitate, întrucât comisese, chiar în acea perioadă, anumite greşeli în derularea unui contract cu firma „X", care l-ar putea costa mult!** Deci, omul intuise că pe el îl aveam în vedere, intuise şi firma, dar greşise în privinţa contractului care făcea obiectul investigărilor

noastre!

Aici, rog a mi se permite o mică paranteză: prezentând ulterior acest caz, deja rezolvat, într-o expunere la un curs de iniţiere în munca de securitate, am fost întrebat dacă procurarea contractului de import nu era mai indicat să fie făcută după arestarea inculpaţilor, deci, fără nici un risc. Am răspuns: *„Categoric, nu!".* Întrucât trebuia să mă conving, **în prealabil şi nu ulterior,** că informaţiile divulgate erau reale, fiindcă, astfel, după cum am mai menţionat, fapta nu ar fi constituit infracţiune, iar ipotetica măsură de arestare devenea abuzivă. De fapt, procurorul militar nici nu ar fi emis mandat de arestare în absenţa documentaţiei în cauză.

Revenind, menţionez că, printre altele, am analizat şi dosarul de care se temea economistul „A" – inclusiv prin consultarea unor specialişti în domeniu -, constatând însă, cu certitudine, că anumite erori comise în derularea acestuia nu puteau fi considerate fapte infracţionale.

În sfârşit (pentru această primă etapă a cercetărilor), m-am prezentat la şeful de serviciu cu propunerea de anchetare a economistului care a divulgat cele două informaţii secrete şl a reprezentantului firmei străine ce a beneficiat de acestea. După cum am mai arătat, reprezentantul în cauză era cetăţean român, angajat la firma străină prin fostul Oficiu *„Argus".* Desigur, propunerea viza şi luarea altor eventuale măsuri (începere a urmăririi penale, reţinere etc.), dar numai în funcţie de evoluţia şi rezultatul cercetărilor.

După obţinerea aprobării respective, am fost întrebat cu care coleg doresc să colaborez şi pe cine dintre cei doi prefer să îl anchetez. Fără o clipă de ezitare, am răspuns că, dacă mi se permit... dorinţe şi preferinţe, vreau să efectuez ancheta singur, atât cu „A", cât şi „B", iar aceştia să fie aduşi concomitent la sediul unităţii. Precizez că aveam deplină încredere în toţi colegii – unii cu vechime mai mare în activitate decât subsemnatul -, dar oricare în locul meu ar fi procedat la fel, alegând cea mai potrivită soluţie sub aspectul tacticii de anchetă, respectiv, aceea pe care am propus-o şi care mi-a fost imediat aprobată.

Ca urmare, în ziua şi la ora fixate, ce doi au fost aduşi simultan la cercetări, dându-le chiar posibilitatea să se zărească „întâmplător", în incinta unităţii. După scurte discuţii introductive avute cu amândoi, am decis să încep ancheta cu „A", mizând tocmai pe faptul că acesta aşteptase cu înfrigurare să fie chemat la cercetări, dar pentru motivul de el bănuit, nu pentru cel real. De altfel, tânărul economist nu s-a arătat deloc surprins de respectiva... convocare, dar l-am „citit" limpede că era extrem de neliniştit.

Mai mult, el însuşi a abordat problema, înainte ca eu să apuc a-i pune vreo întrebare: *„Ştiu că m-aţi chemat în legătură cu derularea contractului cu firma*

„X”! Vă stau la dispoziţie!" În mod evident, tânărul era dispus să coopereze sau, mai exact spus, să se elibereze, într-un fel sau altul, de povara vinovăţiei care îl apăsa.

„Bine, vom aborda şi această problemă, dar, mai întâi, aş vrea să discutăm despre alte două contracte, pe care le negociaţi în prezent", i-am răspuns cu bunăvoinţă, indicându-i o afacere aleasă la întâmplare, apoi contractul care mă interesa. La fel de binevoitor, economistul mi-a prezentat amănunţit „filmul" primei tranzacţii, eu limitându-mă să îl întrerup de câteva ori cu întrebări ajutătoare, pe care i le puneam nu pentru că erau necesare prin ele însele, ci pentru că ştiam că aşa va trebui să procedez şi la abordarea contractului care făcea, de fapt, obiectul anchetei.

În sfârşit, după ce i-am luat, cu răbdare, o declaraţie în legătură cu prima tranzacţie, **am trecut la a doua, cu senzaţia că dosarul pe care l-am deschis îmi frigea degetele. Dar, atât mimica şi gesturile, cât şi inflexiunile vocii trebuiau să-mi rămână absolut neschimbate, în sensul de a exprima acelaşi calm pe care îl afişasem până atunci.**

Iar anchetatul a început să-mi prezinte evoluţia tratativelor purtate cu „B" la cel de-al doilea contract, fără nici un fel de ezitări sau nelinişte, dar eu, urmărindu-l în tăcere, mi-am dat seama că economistul vorbea aproape automat, căci gândurile îi erau tot la tranzacţia de care se temea.

După ce mi-a vorbit despre ofertele depuse de cele două firme aflate în competiţie (a treia nu corespundea din punct de vedere tehnic), tânărul a trecut la relatarea tratativelor care au urmat, **dar l-am întrerupt: *"V-a scăpat, din greşeală, un mic amănunt! Deci, intrând în posesia ofertei firmei „Y”, aţi luat legătura cu domnul „B” şi i-aţi comunicat preţul acesteia*..." Economistul m-a privit buimăcit câteva zeci de secunde, şi-a luat apoi capul în mâini şi a murmurat: *„Deci,* v-a spus...". După care, constatând că nu am de gând să-i dau vreun răspuns, a continuat, resemnat: *„Pe lângă al treilea contract, ce mai contează ăsta!”*** Iar peste o oră şi ceva, eram în posesia unei olografe declaraţii, în care „A" şi-a recunoscut amănunţit cele două acte de divulgare! Iar ulterior, a declarat sincer toate bunurilepe care le primise de la „B", în schimbul datelor secrete furnizate, bunuri ce i-au fost găsite, de altfel, la percheziţia domiciliară.

Cu reprezentantul firmei „X", ancheta a decurs, surprinzător, mult mai greu, poate fiindcă era un tip deosebit de arogant, care avea impresia că, prin funcţia deţinută, se bucura de o anumită imunitate juridică. În plus, acestuia trebuia, obligatoriu, să îi iau două prime declaraţii: una, în care să confirme că „A" i-a divulgat cele două preţuri oferite de firma concurentă, iar cealaltă, în care să

recunoască modul în care a exploatat informaţiile respective.

Desigur, aveam deja la mine declaraţia obţinută de la economist dar nu m-am folosit de ea. Era un obicei de la care am fost rareori nevoit să mă abat. În fine, fără a intra în amănunte ce pot plictisi, menţionez că am reuşit să obţin aceste declaraţii, din a doua rezultând că „B", după primirea celor două preţuri ale concurenţei, le-a comunicat imediat în străinătate, la centrala firmei, de unde a primit apoi, după două-trei zile, noile oferte, ajustate corespunzător.

Cercetările la care m-am referit mai sus au determinat reluarea negocierilor la contractul în cauză, de această dată neinfluenţate de „jocuri de culise", şi încheierea lui în condiţii care să nu prejudicieze partea română. Iar inculpaţii au fost trimişi în judecată şi condamnaţi pentru divulgarea secretului economic.

Capitolul XVI
O ANCHETĂ RATATĂ?

Am fost întrebat, odată, de un tânăr coleg, dacă toate cazurile descoperite pe profil de contraspionaj erau finalizate prin trimitere în judecată şi condamnare. I-am dat un răspuns negativ, aşa cum aş răspunde şi eventualilor cititori care mi-ar pune aceeaşi întrebare. De ce?

În primul rând, pentru că, între verbele *„a descoperi"* şi *„a proba"* fapte infracţionale de acest gen se interpune un... drum exterm de greu de parcurs. Mai cu seamă atunci când trădătorul lucrează de unul singur, iar spionul căruia îi transmite informaţii se bucură de imunitate diplomatică, astfel că nu poate fi cercetat, reţinut, arestat sau trimis în judecată. Iar proba „sfântă", flagrantul, este rareori posibil să fie obţinută. În al doilea rând (şi mă opresc aici), există alte modalităţi mult mai eficiente de finalizare a unor asemenea cazuri, practicate de toate serviciile secrete care se respectă. Dar, destul cu introducerea, care, se va vedea în continuare, îşi are, totuşi, rostul ei.

Spre sfârşitul anilor '80, mi s-a repartizat un dosar informativ din al cărui conţinut rezultau indicii serioase că ne aflam în prezenţa unui caz tipic de trădare-spionaj! Din anumite considerente, în care un rol l-a avut şi intuiţia, am propus şi s-a aprobat ca cercetarea să fie efectuată în cadrul actelor premergătoare, deci, fără începerea urmăririi penale şi implicit, fără măsuri de reţinere sau de arestare preventivă.

Iar cercetările au demarat chiar cu audierea lui... „Eterescu" (nu este vorba de numele conspirativ al cazului, ci de un pseudonim ales acum de mine, la întâmplare). Şi nu au demarat deloc uşor. Ne vedeam aproape zilnic, iar după ce el pleca, eu mă chinuiam să adun probe. După o vreme, am reuşit să-l determin

pe „Eterescu" a recunoaşte **împrejurările în care l-a cunoscut pe diplomatul străin, modul în care au evoluat relaţiile dintre ei (în limbajul de specialitate însemnând procesul de atragere la colaborare), începând cu vizite reciproce la domiciliu, respectiv reşedinţă, continuând cu împrumutarea de la străin a unor sume de bani şi încheind cu relatarea, la cererea acestuia, a unor informaţii... banale. Şi doar atât, până în momentul când am intervenit noi**.

Precizez că informaţiile respective proveneau de la locurile de muncă pe unde lucrase „Eterescu".

Puţin, extrem de puţin, pentru o eventuală inculpare sub aspectul infracţiunii de trădare prin transmitere de secrete, care să permită cercetarea în stare de arest a celui în cauză. Totuşi, am reuşit să îi obţin promisiunea că va întrerupe – sub un pretext plauzibil, pe care l-am gândit împreună – orice legătură cu diplomatul. Şi omul s-a ţinut de cuvânt! Cum de ştiam acestea? Simplu: Direcţia de contraspionaj şi unităţile de specialitate nici nu... dormeau şi nici nu erau formate din amatori...

Dar timpul trecea, iar la analizele periodice privind evoluţia cercetărilor se înţelege că nu primeam deloc felicitări! Am reluat, pentru a nu ştiu a câta oară, studierea materialelor pe care le aveam la dispoziţie şi, **brusc, am luat o decizie extrem de hazardată: să renunţ la ancheta gradualizată (să o numim aşa) şi să atac frontal, pornind de la cea mai importantă informaţie pentru care aveam indicii că a transmis-o.** Hazardantă, pentru că exista realul pericol să îl sperii de aşa manieră pe anchetat, încât orice punte de comunicare între noi să se rupă, **iar rezolvarea cazului să fie sortită eşecului! Definitiv şi irevocabil,** ca să folosesc o formulă din hotărârile judecătoreşti.

Astfel încât, la prima întâlnire, după de-acum uzuala întrebare „Ce *aţi făcut, după ce aţi plecat, ieri, din sediul unităţii*?" şi după cuvenitul răspuns (sincer), **l-am abordat, pe neaşteptate – nu privindu-l sfredelitor, cum se mai scrie prin unele romane poliţiste, ci plimbându-mă, „nepăsător", prin camera de anchetă: „Când *si unde i-aţi transmis, domnule, diplomatului străin informaţia privind amplasarea.."?*** Apoi, pe un ton la fel de neutru, l-am sfătuit: *„Gândiţi-vă bine, căci ar fi păcat, pentru dumneavostră, bineînţeles, să vă reamintesc eu aceste împrejurări".* Am continuat să mă plimb prin încăpere, fără a-i arunca măcar o privire anchetatului şi repetând, în gând, nu ştiam (?) de ce, titlul unui roman: „O *zi mai lungă decât veacul".*

Am răsuflat oarecum uşurat când am auzit *că* îşi răsfoişte hârtiile pe care îşi făcea notiţe în timpul anchetei şi m-am liniştit complet când l-am auzit pe el

însuşi: **„Da, *îmi amintesc, i-am transmis acestă informaţie la întâlnirea din...".***

Şi, din acel moment, discuţiile cu „Eterescu" nu au mai ridicat probleme. Pentru că, aşa cum bănuisem, recunoscând transmiterea celei mai însemnate informaţii – care, singură, putea să-l ducă spre o grea pedeapsă -, nu mai avea nici un rost să nege celelalte divulgări, de o mai mică gravitate. Ba, un rost avea, totuşi, dar în avantajul său: deplina sinceritate putea constitui o circumstanţă atenuantă.

Audierea lui „Eterescu" a mai durat cam două săptămâni. **Ne vedeam dimineaţa, zilnic, timp în care dădea declaraţii peste declaraţii, care, în final, au conturat imaginea unui mare volum de informaţii secrete de stat transmise diplomatului străin.** Pentru a evita să fiu suspicionat, pe nedrept, de abuz în anchetă, fac precizarea că „Eterescu" putea veni oricând la audieri, întrucât tocmai ieşise la pensie. Bineînţeles, însă, că informaţiile le deţinea sau le procurase în timpul când era în activitate.

Cu „martorii" (pun cuvântul între ghilimele întrucât, aşa cum am mai arătat, în caz nu începusem încă urmărirea penală), audierile, pe care le făceam în a doua parte a zilei, se desfăşurau însă mult mai greoi. Pentru că „Eterescu" nu transmitea doar informaţiile pe care le cunoştea în virtutea atribuţiilor de serviciu, ci şi multe altele, obţinute relativ uşor, trecând pe la unităţile unde lucrase anterior şi discutând „nevinovat" cu diverşi foşti colegi. Iar acestor colegi le era frică şi ruşine să-mi recunoască, fără reticenţe, că fuseseră păcăliţi, fără pic de greutate, de către „Eterescu". Dar, până la urmă, au recunoscut.

Din punctul de vedere al modului cum decurgea documentarea cazului, ar fi trebuit să nu-mi fac probleme. Dar eu – poate părea curios – **eram din ce în ce mai îngrijorat! Fiindcă presimţeam că, foarte curând, aveam să mă confrunt cu o problemă extrem de sensibilă, în privinţa căreia opinia mea, ca anchetator al cazului, avea destulă greutate şi trebuia exprimată cu toată convingerea şi cu întreaga responsabilitate.**

Şi premoniţia mea s-a adeverit! Tocmai mă despărţisem de anchetat, când am primit un telefon de la colegul ce documentase informativ cazul şi care m-a întrebat cum mai decurge ancheta cu „Eterescu". *„Bine, i-am răspuns. Mi-a mai dat o declaraţie, a plecat acasă şi mâine va reventi".* ***„Cum?!?*** a părut că... explodează colegul . *Nu ai fost informat că tovarăşul general* (şeful nostru) *a obţinut aprobarea de la tovarăşul ministru ca „Eterescu" să fie arestat?! Bine, mai discutăm...".*

După câteva clipe de buimăceală, m-am prezentat la şeful meu de Direcţie şi i-am raportat despre discuţia telefonică menţionată mai sus. Colonelul m-a

privit cu luare aminte – „citindu-mi" surescitarea -, după care m-a întrebat: *„Şi dumneata ce părere ai?*". I-am răspuns, fără ezitare, că nu sunt de acord cu luarea unei asemenea măsuri, deoarece, în situaţia că „Eterescu" ar retracta tot ce recunoscuse în legătură cu transmiterea de informaţii către diplomatul străin, infracţiunea de trădare s-ar... prăbuşi, celelalte probe, singure, fiind insuficiente. Şeful Direcţiei a reflectat câteva clipe, apoi a pus mâna pe telefonul „scurt" şi **a vorbit cu domnul general-colonel Iulian Vlad, cam în felul acesta: *„ Tovarăşe general, aţi ordonat ca „Eterescu" să fie reţinut şi să facem propuneri la Procuratură pentru a fi arestat?"***. Nu am auzit ce i-a răspuns şeful de atunci al fostului Departament al Securităţii Statului, dar mi-am imaginat când şeful meu a continuat, cu o tonalitate a vocii ce nu admitea replică, indiferent de gradul şi funcţia celui cu care discuta: **„Va *raportez că nu este bine, tovarăşe general!... Vă repet, nu este bine! Voi proceda asa cum cred că este* corect!".** Şi, cu aceste cuvinte, a închis telefonul si mi-a cerut să continuu liniştit ancheta, în acelaşi condiţii ca până atunci. S-a procedat bine, s-a procedat rău? Vom vedea...

Cu „Eterescu" m-am văzut tot mai rar. Oricum, nu a fost nici arestat, nici trimis în judecată. S-au găsit, desigur, alte măsuri de finalizare dar care nu mai intrau în competenţa mea.

Ne-am revăzut, întâmplător, la scurt timp după revoluţie. M-a îmbrăţişat cu sinceritate şi mi-a destăinuit că s-a gândit mult la mine, cu teama să nu mi se fi întâmplat ceva rău. Apoi, mi-a spus, în şoaptă: *„Ştiţi, v-am minţit în anchetă. Eu n-am transmis nici o informaţie diplomatului străin. M-am consultat şi cu un avocat.* I-am zâmbit formal şi ne-am despărţit, eu plecând nutrind două convingeri: **mai întâi, că „Eterescu" nu m-a minţit cu nimic în cursul anchetei, iar apoi, că s-a procedat bine netrimiţându-l în judecată!**

Capitolul XVII
BRAŞOV – NOIEMBRIE 1987

La începutul lui noiembrie 1987 – după ce terminasem cercetările într-un caz foarte dificil, respectiv, cel privind pe căpitanul de rangul I (r) Radu Nicolae -, am fost trimis pentru două săptămâni în concediu de odihnă, urmând a mă prezenta la serviciu în ziua de 16 a lunii respective. Concediul l-am petrecut la... Braşov, la o bună prietenă (eram divorţat), iar în seara de sâmbătă, 14 noiembrie, mi-am făcut bagajul pentru ca, a doua zi de dimineaţă, să plec spre Bucureşti.

Prietena a insistat foarte mult să mai rămân şi în cursul zilei de duminică (promisesem unei familii să îi facem o vizită) dar am refuzat-o cu o încăpăţânare

care pe ea aproape a exesperat-o şi căreia, culmea! eu nu îi găseam nici o explicaţie. Ba, mai mult, strâmtorat, am găsit idioata scuză că trebuie să merg la vot!! Însă, efectiv, simţeam o stranie nevoie lăuntrică să plec din Braşov, iar a doua zi am avut senzaţia – nici pentru prima şi nici pentru ultima dată – că aş poseda anumite capacităţi parapshilogice. Sau, poate, totul a fost o simplă coincidenţă.

Aşadar, duminică, 15 noiembrie, în jurul orei 12, am ajuns în Capitală şi, abia intrat pe uşă, acasă, am primit un telefon de la..., aţi ghicit!, prietena din Braşov, care mi-a imputat, nici mai mult, nici mai puţin, că am fugit din localitate, ştiind dinainte despre iminenta producere a revoltei muncitorilor de la întreprinderea de autocamioane!! (Fireşte, nu ştiam nimic). Înlemnit, am cerut câteva amănunte, care nu s-au dovedit deloc roze, apoi am încercat să mă liniştesc, sperând că este vorba de un eveniment banal, amplificat artificial de „gura lumii". Şi, oricum, eram încă în concediu.

Dar, pentru orice eventualitate, am plecat de acasă şi m-am înapoiat seara. Fiindcă, efectiv, nu mai doream să fiu, din nou, implicat în cercetarea unei acţiuni anticeauşiste, la atât de scurt timp după finalizarea cazului Radu Nicolae. De astfel, simţeam că astfel gândesc şi colegii mei, dar asta ne era soarta. Am scris „simţeam", fiindcă asemenea probleme nu se discutau, ştiind foarte bine că şi noi eram supravegheaţi, mult mai sever decât cei din viaţa civilă. (Exista, în acest scop, un serviciu special în cadrul fostei Direcţii de Contrainformaţii Militare, destinat tuturor cadrelor de Securitate). Cât am fost plecat – aveam să aflu -, telefonul a sunat, dar cine să răspundă?

A doua zi, relativ liniştit, m-am prezentat la serviciu şi, în aceeaşi stare, am trecut prin birouri, pentru a-mi saluta colegii şi a mă prezenta, potrivit normelor regulamentare, şefului nemijlocit. Dar, în mod ciudat, **parterul clădirii – unde îmi aveam biroul – era pustiu!** Nedumerit, am mers la punctul de acces în unitate, unde subofiţerul de serviciu m-a lămurit, privindu-mă de parcă venisem din altă lume: *„Cum nu ştiţi?! Ieri* s-a *dat alarma în unitate şi toţi anchetatorii au plecat la Braşov!".*

Iar, peste câteva zeci de minute, aveam să mă lămuresc că la Braşov nu se produsese nici pe departe un eveniment banal, ci o revoltă muncitorească fără precedent, cazul fiind considerat de conducerea ministerului de o gravitate extremă. Şi, tocmai de aceea, **fuseseră trimise la Braşov efective si ambele Direcţii de Cercetări Penale – a Securităţii şi a Miliţiei.** Să nu se înţeleagă, însă, că era vorba de o desfăşurare impresionantă a forţelor de anchetă, pentru că, de pildă, **în acea perioadă, fosta Direcţie a VI-a avea în componenţă numai aproximativ douăzeci de ofiţeri de cercetare penală.**

Am rămas la sediul unităţii, împreună cu alţi doi-trei ofiţeri (nu am în vedere cadrele de conducere), asigurând, pe rând, serviciul de zi (şi de noapte) pe Direcţie, precum şi desfăşurarea altor activităţi curente. Prin urmare, nu am participat la cercetările de la Braşov, la care, deci, nu pot face referire.

Făcând de serviciu pe unitate cam la trei zile, mi-am putut da seama că **cercetările erau coordonate nemijlocit şi îndeaproape de însuşi ministrul de Interne de atunci, Tudor Postelnicu, care venea foarte des la sediul Direcţiei, pentru lungi şedinţe de analiză, însoţit uneori de generalii Nuţă şi/sau Macri** (Dumnezeu să-i ierte şi să-i odihnească!), care deţineau funcţiile de şef al Inspectoratului General al Miliţiei şi, respectiv, şef al Direcţiei de Contrainformaţii Economice a Securităţii.

După transferarea cercetărilor la Bucureşti, inclusiv prin aducerea persoanelor arestate, am fost şi eu implicat în acest caz, în special pe probleme de analiză-sinteză (se întocmeau mereu tot felul de rapoarte, informări, tabele nominale etc.) dar şi, efectiv, în partea finală a muncii de anchetă, când s-au impus clarificarea anumitor contradicţii existente între declaraţii, luarea declaraţiilor-sinteză, precum şi a unor angajamente scrise personal de fiecare inculpat (nu este cazul să mai precizez ce conţineau acestea).

Desigur, se poate pune întrebarea: a fost justificată implicarea organelor de cercetare ale Securităţii în cazul respectiv, în raport cu competenţele prevăzute pentru acestea de Codul de procedură penală?

Răspunsul este simplu: **această implicare a fost legală, deci, justificată,** întrucât trebuia să se stabilească dacă faptele nu reprezentau cumva preludiul unor acţiuni violente de o mai mare amploare, de natură a slăbi puterea de stat, cu alte cuvinte, dacă întruneau sau nu elementele constitutive ale unei tentative la infracţiunea de subminare a puterii de stat (a cărei urmărire penală era dată în competenţa organelor de cercetare ale fostei Securităţi).

Dar, s-a dovedit că acţiunea respectivă nu putea fi încadrată în acest articol de lege, şi, **chiar în ipoteza că s-ar fi încadrat, sunt sigur că soluţia era aceeaşi, fiindcă Nicolae Ceauşescu nu ar fi acceptat că în România se pot declanşa acţiuni de natură a periclita puterea pe care o deţinea. Şi asta chiar în ziua alegerilor!**

Astfel încât, **persoanelor implicate li s-au reţinut doar diverse infracţiuni de drept comun:** asociere pentru săvârşirea de infracţiuni, distrugere în paguba avutului obştesc, ultraj contra bunelor moravuri şi tulburarea liniştii publice. Ca atare, actele procesuale şi procedurale (procesul-verbal de începere a urmăririi penale, documentele de arestare preventivă, referatul de terminare a urmăririi penale, rechizitoriul etc) au fost întocmite, conform

competenţelor legale, de către organele de cercetare penală ale Miliţiei şi, respectiv, de cele ale Procuraturii civile.

În sfârşit, a venit şi ziua judecării cauzei, hotărându-se, nu ştiu la care nivel, ca aceasta să se desfăşoare cu publicitate lărgită, mai exact, într-o mare sală de şedinţe de la întreprinderea de autocamionae Braşov! Iar modul cum s-au derulat evenimentele pe care le voi descrie în continuare a constituit – sigur, pentru mine, dar cred că şi pentru ceilalţi anchetatori şi pentru organele de procuratură şi de justiţie – **o premieră absolută!**

S-a plecat din Bucureşti cu o zi înainte, cu trei autobuze în care au fost îmbarcaţi cei circa 60 de arestati, fiecare fiind însoţit de un ofiţer de Securitate sau de Miliţie (deci, arestatul şi ofiţerul!). Iar într-unui din autobuze mă aflam şi eu, având alături pe tânărul care îmi fusese încredinţat. (De fapt, din câte reţin, mai toţi inculpaţii erau tineri). **Nici un ofiţer nu era înarmat şi nici un arestat nu purta cătuşe!**

Fireşte, înainte de plecare, ni s-a atras atenţia că purtăm întreaga răspundere pentru oamenii pe care i-am luat în primire şi ni s-a cerut ca, pe timpul deplasării, să discutăm cu ei de aşa manieră **încât să-i determinăm a avea şi la proces o atitudine de recunoaştere totală a faptelor, de regretare a acestora şi de angajare fermă că nu le vor repeta în viitor.** Aveam chiar dezlegarea să le dăm de înţeles că, de poziţia pe care o vor adopta în faţa instanţei, depinde în măsură decisivă pedeapsa pe care o va primi fiecare. Mi-am dat seama, după cum au înţeles şi ceilalţi ofiţeri, că **această atitudine a inculpaţilor era necesară nu atât pentru instanţa de judecată, cât pentru asistenţă şi, prin intermediul ei, pentru toţi salariaţii întreprinderii.** Se înţelege că ordinul a fost îndeplinit întocmai, mai ales că, potrivit Legii, organele de cercetare penală au obligaţia să arate învinuitului sau inculpatului care sunt circumstanţele atenuante de care poate beneficia (desigur, şi pe cele agravante), între care se numără şi comportarea sinceră a făptuitorilor în timpul procesului.

La Braşov, am ajuns spre seară. Oraşul era înveşmântat în alb, ningea superb dar nouă numai de admirat natura nu ne ardea. Mă refer atât la anchetatori, cât şi la anchetaţi, ambele „tabere" fiind îngrijorate – desigur, din motive diferite – în legătură cu modul cum va decurge procesul de a doua zi. În ceea ce mă priveşte, starea de nelinişte era accentuată de faptul că nu eu îl anchetasem pe tânărul luat în primire, reuşind să-l cunosc, cât de cât, doar pe timpul deplasării.

Iar îngrijorarea ofiţerilor s-a amplificat brusc, atunci când, ajunşi la sediul Miliţiei judeţene, am primit o veste pur şi simplu năucitoare: **toţi inculpaţii vor fi**

puşi în libertate şi trimişi la casele lor, cu obligaţia de a se prezenta înapoi a doua zi dimineaţă, proaspăt bărbieriţi şi îmbrăcaţi cu ce aveau mai bun. A urmat, firește, o nouă... rundă de „prelucrare" a oamenilor pe care îi aveam în primire, după ce am fost atenţionaţi că tot noi, anchetatorii, vom răspunde dacă dispare cineva. Corect, nu-i aşa?

Nu ştiu cât şi cum am dormit în acea noapte. **Oricum, m-am mai liniştit când – încercând să descifrez raţiunea deciziei de punere în libertate a inculpaţilor – am găsit o singură explicaţie logică: nimeni nu va fi condamnat cu executarea pedepsei!**

A doua zi dimineaţa, la ora stabilită, toţi inculpaţii se aflau la sediul Miliţiei judeţene, iar, după micul dejun, ne-am deplasat cu toţii la întreprinderea de autocamioane. Autobuzele au oprit chiar la intrarea în clădirea unde se afla sala de şedinţe dar, pe culoare, ne-am mai întâlnit, totuşi, cu diverşi salariaţi, care ne aruncau priviri ce nu aveau deloc darul de a ne determina să ne simţim în largul nostru. Erau parcă aceleaşi priviri pe care, cu zece ani în urmă, le întâlnisem în Valea Jiului. Dar, repet, asta ne era soarta!

În sală, ne-am aşezat în primele rânduri, după acelaşi... algoritm: ofiţerul şi inculpatul. Apoi, pe rând, au apărut salariaţii – în limita locurilor existente -, avocaţii, procurorul de şedinţă, grefierul şi completul de judecată. Atmosfera era efectiv liniştită, astfel încât acum mă gândeam, cu groază, numai la cât de mult va dura procesul, fie dacă luam în calcul doar timpul necesar pentru audierea a **60 de inculpaţi** şi pentru consemnarea declaraţiilor acestora. Dar, foarte repede, aveam să-mi dau seama că greşisem calculele pe care le-am făcut.

Acuzarea a fost susţinută de către un director din Procuratura Generală, iar, după tonul deosebit de vehement al pledoariei, apărea logică doar concluzia că se vor cere pedepse maxime! Chiar si noi, anchetatorii, care mai bănuiam câte ceva, eram derutati.

Ca să nu mai vorbesc de inculpaţi, care aveau, totuşi un minimum de speranţă să nu fie pedepsiţi prea aspru, dacă vor fi sinceri. Dar, în final, acuzatorul a cerut instanţei, în mod corect, să ţină seama, în dozarea pedepselor, că inculpaţii au dovedit sinceritate pe tot parcursul urmăririi penale, că sunt tineri şi nu au antecedente penale. Aceleaşi circumstanţe atenuante au fost solicitate şi de către apărători.

Iar audierea inculpaţilor s-a derulat cu o rapiditate neaşteptată, rezumându-se la următoarele: „Inculpat..., îţi recunoşti faptele pentru care ai fost trimis în judecată?" – „Da, le recunosc!"; „Regreţi aceste fapte?" – „Da, le regret foarte mult!"; „Vei mai săvârşi asemenea fapte?" – „Nu, niciodată!".

În sfârşit, completul de judecată s-a retras pentru deliberare, iar **sentinţa a**

fost pronunţată în aceeaşi şedinţă publică. Conform acesteia, toţi inculpaţii au fost condamnaţi la pedepse sub doi ani închisoare, fie cu suspendarea acestora, fie prin executarea lor sub forma muncii corecţionale. Ca urmare, toţi condamnaţii au fost puşi imediat în libertate.

Am plecat din Braşov în aceeaşi seară şi nu cred că vreunul din noi, anchetator de miliţie sau de securitate, se simţea învingător. Eu nu aveam deloc acest sentiment...

Capitolul XVIII
NEGLIJENTA SALVEAZĂ... NEGLIJENTA

Dintre multele anchete având ca obiect fapte infracţionale la regimul secretului de stat, m-am confruntat şi cu un caz de un inedit aparte, deşi banal în aparenţă. Banal pentru că, la prima vedere, nu ridica probleme deosebite în privinţa probaţiunii, iar de ce această banalitate s-a dovedit, ulterior, a fi doar aparentă, veţi constata, parcurgând rândurile ce urmează.

Pe scurt, datele cu care am fost sesizaţi erau următoarele: în urmă cu două-trei săptămâni, un economist din cadrul unei întreprinderi de comerţ exterior fusese trimis într-un stat european... democrat (Pe atunci, se folosea, cum se ştia, adjectivul „capitalist"), cu mandatul de a negocia şi încheia, cu mai multe firme interesate, diverse contracte de export. **Totul a decurs normal, până în momentul când, la respectiva întreprindere de comerţ exterior, a sosit, prin poşta obişnuită, un plic destul de voluminos, trimis din ţara unde se afla economistul.** (Aşa îl voi numi, în continuare, ghilimelele nefiind puse în sens peiorativ).

Iar în plic nu s-au găsit decât... agenda de lucru a „Economistului" şi nişte tabele, documente conţinând un mare număr de informaţii şi date strict-secrete şi secrete: preţurile minime la o gamă deosebit de largă de produse destinate exportului (deci, până la al căror nivel partea română era autorizată să negocieze, adică, să coboare), **preţurile oferite de mai multe firme contactate, condiţiile în care se încheiaseră, deja, anumite contracte etc.**

Informaţii de... aur pentru orice comerciant, partener de afaceri! Iar, pentru nespecialiştii în domeniu, dau un ipotetic exemplu: degeaba voi încerca eu, comerciant român, să vând un produs cu 15 dolari bucata, când partenerul la tratative ştie că sunt autorizat să îl cobor până la 10, iar firma concurentă a oferit doar 9 dolari.

La scurtă vreme după primirea plicului, a revenit în ţară şi „Economistul". Şi, iarăşi nu după mult timp, ne-am aflat faţă în faţă, verificările fiind efectuate în cadrul actelor premergătoare, deci, implicit, în stare de libertate.

L-am ascultat cu atenţie. Omul mi-a vorbit degajat, fluent, amintindu-şi cu exactitate firmele cu care purtase tratative (şi nu erau puţine), conţinutul şi rezultatele discuţiilor dar dându-mi – nu înţelegeam de ce – ciudata senzaţie că aş juca rolul profesorului ce am în faţă un elev cu lecţia bine învăţată.

În sfârşit, am relatat tratativele purtate cu ultimul comerciant, în timpul cărora i s-a declanşat, pe neaşteptate, o acută criză de lombo-sciatică (sau discopatie lombară) care, efectiv i-a blocat orice posibilitate de a se mai deplasa. Deosebit de amabil, comerciantul străin s-a oferit să-i acorde găzduire şi, câteva zile, a stat la domiciliul acestuia, sub tratament.

Dar, cum mi-a declarat în continuare, „Economistul" era îngrijorat de soarta documentelor secrete de stat pe care le avea asupra lui! **Aşa încât, hotărât să le... protejeze, a rugat să i se dea un plic, în care a introdus agenda şi celelalte hârtii, l-a închis personal cu bandă adezivă, a scris el însuşi adresele expeditorului şi destinatarului, după care fiul gazdei a dus plicul la poştă.** Corespondenţă care a ajuns intactă la destinaţie.

Aşadar, nimic deosebit, care să impună continuarea verificărilor în acest caz. Totuşi, „lecţia" prea bine învăţată şi abia perceptibila schimbare a timbrului vocii „Economistului", atunci când a ajuns la sfârşitul declaraţiei (reprodus în alineatul precedent) m-au pus pe gânduri... Ne-am despărţit, convenind să se prezinte, a doua zi, la sediul Direcţiei.

L-am sunat imediat pe ofiţerul care răspundea informativ de unitatea de comerţ exterior, rugându-l să-mi transmită, cu maximă urgenţă, plicul. Colegul m-a asigurat că îmi va parveni în câteva ore, dar nu l-am primit nici a doua zi, când m-am reîntâlnit cu „Economistul". Eu, exasperat că nu eram încă în posesia plicului (cred că bănuiţi deja de ce) şi, totodată, **luptându-mă cu propria-mi intuiţie, care îmi sugera că omul din faţa mea îmi ascunde adevărul!**

Am continuat discuţia, pe un ton amabil dar, când „Economistul" şi-a consultat ostentativ ceasul – în sensul că „*Domnule, am şi alte probleme, mai importante, de rezolvat!" -,* am decis să trec, cu toate riscurile, la atac. Şi scurtul dialog a decurs, cu aproximaţie, astfel:

Eu: „Am înţeles că era frig în camera unde v-a găzduit străinul, nu-i aşa? Ca şi pe la noi".

El: „Nu, domnule anchetator, era chiar foarte cald”

Eu: „Atunci, de ce purtaţi mănuşi când aţi închis plicul şi aţi scris pe ele adresele?".

El: „Glumiţi, domnule, cum să port mănuşi?!".

Eu: „Vă cred, dar cum vă explicaţi că, pe plic, nu s-a găsit măcar o singură amprentă care să vă aparţină?!?".

„Economistul" a înlemnit! Iar după câteva minute, revenindu-şi, oarecum, a recunoscut că m-a mintit! În realitate, a dat „la vedere" comerciantului străin agenda şi celelalte documente, împreună cu o carte de vizită, în care apăreau denumirea şi adresa exacte ale întreprinderii române de comerţ exterior, rugându-l să le pună într-un plic bine închis, să scrie pe el adresele expeditorului şi destinatarului, după care să-l pună la poştă. Străinul l-a asigurat că aşa va proceda şi a părăsit încăperea... Docil, „Economistul" şi-a scris noua declaraţie şi, din acel moment, cazul a luat o altă turnură. Pentru că funcţionarul român a dat, efectiv, prilej unei persoane neautorizate să ia cunoştinţă de informaţii şi date secrete de stat, faptă care, în Codul Penal, se încadra cel puţin la infracţiunea de neglijenţă în păstrarea secretului de stat. Infracţiune în care, potrivit reglementărilor legale de atunci, urmărirea penală era dată în competenţa organelor de cercetare ale fostei Securităţi.

Aşadar „banalul" caz era ca şi rezolvat! Mai trebuia doar să intru în posesia plicului şi să dispun efectuarea unei expertize grafice, care să stabilească, fără dubii, că adresele nu fuseseră scrise de „Economist".

Dar, stupoare! Plicul nu a mai fost găsit!! Astfel încât, am propus şi s-a aprobat neînceperea urmăririi penale, deci, mai pe înţelesul tuturor, clasarea cazului. Pentru că, ştiam prea bine, orice avocat, sesizând inexistenţa plicului, îşi putea determina cu uşurinţă clientul să-şi retracteze declaraţiile anterioare. **Era, într-adevăr, sinistră, Direcţia Cercetări Penale a fostei Securităţi, nu-i aşa?!?**

Şi, astfel, o simplă neglijenţă a unui funcţionar a împiedicat tragerea la răspundere penală a altuia, pentru o gravă infracţiune de neglijenţă în păstrarea secretului de stat!

Capitolul XIX
CAZUL MIRCEA RĂCEANU

31 ianuarie 1989. O zi obişnuită, dar care, cel puţin pentru doi oameni, gândind la cele ce voi relata în continuare, a căpătat semnificaţii ieşite din comun: pentru primul, anchetatul, începutul unui calvar, iar pentru cel de-al doilea, anchetatorul...

De fapt, cred că **pentru primul, adică domnul Mircea Răceanu,**

calvarul a început înainte de 1989, respectiv din momentul când s-a pus în slujba unui serviciu de spionaj străin şi în care, datorită inteligenţei sale deosebite, nu putea să nu intuiască faptul că Securitatea română, dacă nu l-a depistat, măcar îl suspectează.

Iar pentru mine, anchetatorul, nu calvarul, ci zilele şi nopţile neîntrerupte de frământări şi nesomn au început tot în acea zi a sfârşitului de ianuarie, din clipa în care, **după 20 de ani de activitate ca anchetator de Securitate, am fost pus în faţa celui mai teribil caz de trădare-spionaj!**

Expresia *„trădare-spionaj”* **apărută la vremea respectivă (februarie sau martie 1989) într-un şocant comunicat de presă, probabil unicul de acest gen, o consider absolut corectă sub aspect juridic,** chiar dacă unii au contestat-o. *„Cum, domnule, omul – cetăţean român – este şi trădător şi spion?".* Răspunsul este, însă, de o simplitate dezarmantă: **anchetatul nostru (eram o echipă) a fost învinuit, iar apoi, după 24 de ore, inculpat pentru infracţiunea de trădare prin transmitere de secrete.** Iar cuvântul „*spionaj*" a fost total firesc şi, repet, corect formulat juridic. Fiindcă nu se referea la domnul Mireca Răceanu, ci la cei cărora, de-a lungul anilor, le-a transmis secrete de stat. Unii dintre ei, având imunitate diplomatică... Iar noi, românii, nu neavând îndrăzneala, ci având înţelepciunea milenară ce rareori ne-a trădat, nu am uzat de ceea ce se cheamă *„persona non grata".*

Dar, să revenim. **De la începutul anului 1989, am fost avansat în funcţie, dar într-o funcţie ce nu mai avea directă legătură cu munca de cercetare penală, deşi deloc lipsită de importanţă. Am acceptat această mutare doar la insistenţele şefului unităţii şi numai după ce m-a asigurat că nu voi „scăpa" de activitatea de anchetator.** De ce am făcut această paranteză?

Fiindcă, aşa cum am promis, doresc să fiu sincer până la capăt cu cititorii. Şi, în acelaşi timp, corect cu mine însumi. Deci, nu am cea mai mică reţinere să afirm că activitatea de ofiţer de cercetare penală de Securitate a reprezentat o pasiune ce m-a însoţit o mare parte din viaţă, şi aceasta pentru că am fost şi sunt convins că am slujit cu credinţă (da, este un cuvânt ce nu mai este la modă!) **securitatea statului român!** Şi numai cu respectarea cu sfinţenie a legii!

Deci, **în ianuarie 1989, am avut straniul simţământ că în unitate se pregăteşte derularea unei acţiuni de proporţii.**

Dar, eu devenisem un ofiţer „auxiliar". Astfel încât, **în ziua de 31 ianuarie, am obţinut aprobarea să fac o deplasare în provincie, pentru un control de rutină**.

Am ajuns pe peronul Gării de Nord cu un ciudat sentiment de eliberare

psihică, poate gândind că, la destinaţie, voi avea parte de câteva zile mai liniştite. Dar, m-am trezit întrebându-mă: *„Liniştea dinaintea furtunii?",* o expresie aparent banală, dar care şi-a dovedit de prea multe ori înţelepciunea, cel puţin în munca mea. Mă întâlnisem cu o mai veche cunoştinţă, discutând banalităţi, eu, cu ochii mai mult la ceasul care indica mai puţin de cinci minute până la plecarea trenului.

Atunci, l-am văzut alergând prin respectivul tren pe unul din şoferii unităţii. Nu i-am acordat atenţie, dar când, peste un minut, l-am revăzut alergând în sens invers, pe peron, trecând pe lângă mine, am avut imprudenţa de a-l striga, întrebându-l pe cine caută cu atâta disperare. Abia respirând, **tânărul mi-a transmis ordinul să revin urgent la unitate, misiunea din provincie fiindu-mi anulată.** Din acel moment, am realizat că premoniţiile mele nu fuseseră deloc fantezii. Devenisem brusc conştient că ceva deosebit se va întâmpla la Direcţia a VI-a şi, implicit, în destinul meu profesional.

Discuţia cu comandantul a fost lapidară: să merg acasă (era cam ora 2^{00}), să mă odihnesc, iar la ora 18 să fiu la serviciu! Uşor de a ordona, imposibil de a executa ordinul, sub aspectul odihnei. Fireşte, am mers acasă şi, timp de trei ore, m-am tot gândit. De somn, nici pomeneală! „Ce *se întâmplă?! După atâţia ani de muncă în anchetă, pentru prima dată nu mi se dă cel mai mic indiciu asupra celui cu care voi discuta şi asupra faptelor de care este bănuit."* M-am înapoiat la unitate la ora indicată, unde mi s-a ordonat, scurt, să aştept în biroul meu de lucru. **Atmosfera era tensionată!**

Pe hol, am întâlnit persoane necunoscute, dar şi şefi sau locţiitori de unităţi centrale, **toţi cu priviri sau mişcări agitate.** O altă paranteză: sunt convins că un anchetator adevărat – prin asta înţeleg uman, cinstit şi acţionând strict conform legii – ar fi fost exclus să nu aibă un sentiment de teamă în acele clipe.

Aşadar, am aşteptat... După o vreme pe hol s-au auzit paşii mai multor persoane, însoţiţi de voci înfundate, apoi, din nou, s-a lăsat tăcerea. „*L-au adus!*", am gândit automat, fără să ştiu, repet, despre cine şi despre ce este vorba. Am aşteptat în continuare, netrecându-mi o clipă prin minte ideea de a ieşi din cameră. Liniştea continua. Cu un gest reflex, pe care l-am catalogat, în următoarea clipă, ca lipsit de sens, am scos din sertarul biroului mai multe coli si mi-am încărcat stiloul. În acel moment, **şeful meu a deschis uşa şi, invitând în cameră o doamnă, mi-a ordonat sec:** ***"Ancheteaz-o!"*** după care a dispărut. Am invitat-o să ia loc pe scaunul de la „masa de anchetă".

În general, nu pot, efectiv, să studiez o femeie necunoscută, din cap până în tălpi. I-am aruncat, totuşi, o privire fugară şi, la cât mă pricepeam, am bănuit că **ţinuta pe care o purta era una de gală. Iar frumoşii ei ochi albaştri mă priveau trufaş şi cu o ură de nemăsurat.**

Niciodată nu am acuzat, măcar în gând, ura anchetatului faţă de anchetator, considerând-o un sentiment firesc, omenesc, în ultimă instantă, chiar dacă ancheta se desfăşoară în cel mai civilizat mod cu putinţă. Dar, mi-a revenit în minte ideea – nu citită, ci trăită – că **este mult mai greu să anchetezi o femeie, decât un bărbat.**

Am decis, totuşi, să încep ancheta, chiar dacă **nici nu ştiam cum o cheamă pe doamna din faţa mea.** Totul era ca ea să nu-şi dea seama de asta! Cu migală aparent calmă, am luat o coală şi am rugat-o să-mi comunice datele personale. Mi-a răspuns, intrigată, ceva de genul *„Ce, nu le ştii?!".* I-am răspuns, imposibil, cred, că le cunosc perfect (nu ştiam nimic!), dar că este vorba de o formalitate procedurală. M-a înţeles şi a început cu numele: **Mioara Răceanu...**

Familia Răceanu nu recunoaşte... flagrantul

...M-a înţeles şi a început cu numele: **Mioara Răceanu,** după care mi-a comunicat toate datele de identitate. **Doamna îmi era complet necunoscută!**

Neavând altceva mai bun de făcut sau, poate, din instinct, i-am cerut şi mi-a pus la dispoziţie, tot mai contrariată şi convinsă, pesemne, că o agasez inutil, datele complete **despre soţul ei: Mircea Răceanu. Un nume care, iarăşi, nu-mi spunea nimic!** Când m-a informat că **soţul s-a născut în Jilava,** am făcut imprudenţa să o întreb: *„În comuna Jilava?",* la care mi-a răspuns, sarcastic: *„Nu, domnule, în Penitenciarul Jilava!".* Cred că este bine să nu intru în amănunte în legătură cu acest aspect, pentru a nu leza dreptul fundamental la viaţa intimă unei persoane.

Surpriza, însă, de proporţii s-a produs când mi-a spus că *soţul ei era diplomat de carieră şi deţinea o importantă funcţie de conducere în Ministerul Afacerilor Externe! "Trădare!"* a fost primul cuvânt care mi-a trecut prin minte, ca un fior, începând să notez cu migală datele respective, câştigul de timp însemnând foarte mult pentru un anchetator aflat într-o astfel de situaţie-limită. Şi, brusc, am înţeles tactica gândită de şefii mei, când au decis ca, pentru început, să nu-mi pună la dispoziţie nici un material legat de acest caz, lăsându-mă să fac ancheta *„în orb".*

Acum, aveam certitudinea că mă aflu în faţa unui caz ieşit din comun şi aş minţi dacă aş afirma că un straniu sentiment de nelinişte nu-mi dădea târcoale. Simţământ pe care, firesc, nu l-am exteriorizat câtuşi de puţin, pentru că, altfel, vorbind la modul general, un anchetator este pierdut în faţa adversarului!

Prin urmare, calm, am întrebat-o unde pleca în acea seară. Mi-a răspuns, la

fel de contrariată şi pe tonul sfidător cu care deja mă obisnuisem, că **fuseseră invitaţi, soţul si ea, la o întâlnire protocolară la ambasada din Bucureşti a unui stat străin, prilej cu care aveau în program şi vizionarea filmului *„Spărgătorul de nuci”*. Iubeam şi iubesc muzica lui Ceaikovski, dar numai de muzică nu-mi ardea în acele momente!**

„Aşadar, aţi fost reţinuţi în timp ce vă îndreptaţi spre ambasadă", i-am vorbit neutru, nu pe tonul unei întrebări, ci ca o simplă constatare, simţind că merg pe drumul cel bun. Mi-a confirmat. Din acel moment, totul ml-a devenit clar: **singura explicaţie logică era că fuseseră prinşi în flagrant!** Pentru că, spre surprinderea celor care au înfierat şi blamează în continuare, pe nedrept, **fosta Securitate, aceasta nu-şi permitea să ridice fără motiv oameni de pe stradă şi, cu atât mai puţin, un ditamai diplomat, împreună cu soţia, (repet, mă refer la perioada 1970- 1989)**.

„Şi ce s-a găsit asupra dumneavoastră?", am continuat, deja sigur pe mine. „*Nimic*!", mi-a replicat sec... Ancheta a continuat, pe aceeaşi temă, aproape **două ore.** Rezultatul: **nimic!**

Întrebările şi răspunsurile deveniseră stereotipe, iar eu, pentru „divertisment", reflectam iarăşi, din când în când, **cât de greu este să anchetezi o femeie. Î**n mod normal, după o vreme, mi-a apărut în minte presupunerea (o „sabie" extrem de periculoasă, cu două tăişuri, pentru orice anchetator) că, într-adevăr, **doamna din faţa mea nu ştia nimic.** Iar această dilemă m-a determinat, din clipa respectivă, **să-i apreciez soţul,** chiar înainte de a-l cunoaşte. Indiferent dacă a făcut totul fără ştirea soţiei, pentru a se autoproteja şi a o apăra, ori dacă a avut asupra ei atâta putere de persuasiune – soţia ştiindu-i activitatea infracţională -, pentru a o convinge să tacă, în cazul extrem al „căderii". Dar nici atunci, nici apoi, nici acum nu pot formula ideea că ea ar fi cunoscut ceva din această latură a activităţii soţului.

În timp ce discutam cu doamna, la câteva camere de noi se derulau operaţiunile de rutină pentru imortalizarea... procedurală a rezultatului acţiunii de prindere în flagrant (de constatare a infracţiunii flagrante, în limbaj strict juridic), respectiv, a documentelor secrete de stat găsite asupra lui Mircea Răceanu, care – ancheta avea să se stabilească fără putinţă de tăgadă – **urmau să fie predate unui personaj... imunitar, în timpul vizionării *„Spărgătorului de nuci".* Dar eu, în acele momente, nu cunoşteam nimic din rezultatul acţiunii fulgerătoare realizate de către Direcţia de contraspionaj a fostei Securităţi române!** Firește, împreună cu alte unităţi de elită.

Era târziu... Am fost trimis acasă, iar a doua zi am aflat că, **la percheziţia**

domiciliară efectuată în timpul nopţii (repet activitate întru-totul legală, potrivit prevederilor de atunci ale legii procesual-penale), **nu s-a găsit nimic semnificativ. Era firesc.** Nefiresc, pentru un trădător profesionist, ar fi fost să i se fi găsit acasă documente sau obiecte care să-l compromită.

În următoarea zi, ne-am aflat faţă în faţă. De fapt, este un fel de a spune *„faţă în faţă”,* din moment ce **Mircea Răceanu, aflat la masa de anchetă, stătea întors la 90 de grade în raport cu persoana mea, astfel încât nu-i puteam studia decât profilul. Sfidare, aroganţă, dispreţ, disperare?** Toate la un loc? Prefăcându-mă că nu mi se pare nimic deosebit în atitudinea sa, i-am răspuns cu o altă „monedă”: am chemat subofiţerul de la arest şi i-am cerut să-i scoată cătuşele de la mâini. Privindu-mă nedumerit şi cu o vizibilă teamă, subofiţerul s-a conformat. În realitate, nici pe mine nu mă dădea curajul afară din birou... Eram în prezenţa unei persoane inculpate pentru o infracţiune de o gravitate maximă, capabilă de orice gest necugetat. Dar, nu aveam de ales! Cu această persoană **trebuia să colaborez,** astfel ancheta ar fi fost din start un usturător eşec. De fapt, **în întreaga mea activitate, nu am anchetat nici o persoană încătuşată.**

I-am vorbit multă vreme, fără ca el să dea cel mai mic semn că ar recepţiona spusele mele. Părea surdo-mut. Într-un sfârşit, i-am zis cam aşa: „*Domnule Răceanu, recunosc, nu vă cunosc decât o parte din activitatea infracţională pe care aţi desfăşurat-o, care, pentru mine, este însă suficientă. Aşa încât, dezavantajul este de partea dumneavoastră, fiindcă nu ştiţi ce anume cunosc eu din aceste fapte”. Î*n acel moment, s-a întors spre mine şi ne-am privit în ochi! Iar monologul s-a transformat, la început ezitant, în dialog. **Primele impresii: un om deosebit de inteligent, un diplomat strălucit, cu vaste cunoştinţe politice, dar şi de cultură generală şi, în plus, cu o memorie nemaiîntâlnită de mine la o altă persoană.**

Au urmat luni în şir, în care vieţile noastre au căpătat o stranie asemănare: anchetă între patru ochi, masă, odihnă (el, singur în celulă, eu, singur în garsonieră). El nu discuta, cu rare excepţii, decât cu mine, eu nu aveam timp să schimb câteva vorbe măcar cu colegii. Existau, desigur, şi unele deosebiri, din care menţionez doar că **el se odihnea mai mult decât mine şi mânca cu mult mai bine.** Fără îndoială, dacă, din întâmplare, domnul Răceanu va citi rândurile de mai sus, va trage corecta concluzie că l-am minţit, recunosc, **l-am minţit, dar numai o singură dată, spunându-i că sunt căsătorit şi am o fetiţă în ultimul an de liceu.** Dar am făcut-o deliberat, într-un moment de grea cumpănă pentru dânsul, cum vom vedea mai târziu...

Urma Silviu Brucan

Ancheta începea în jurul orelor 10-11, fiecare în faţă cu un pepsi-cola şi o cafea, iar la prânz făceam o pauză, pentru masă. Bineînţeles, nu luam masa împreună. Anchetatorul mânca la bufetul unităţii, ce se găsea pe atunci, iar anchetatul primea, în sufertaşe, hrană adusă de la Oficiul pentru Deservirea Corpului Diplomatic! Nu am scris cele de mai sus cu răutate la adresa domnului Mircea Răceanu, ci doar pentru a da o replică celor care au etichetat fosta Direcţie de Cercetări a Securităţii Statului şi, în special, spaţiile de arest ale acesteia drept *„catacombe ale groazei”.*

Spre seară, ne despărţeam, eu, împreună cu un coleg, rămânând în unitate mult după miezul nopţii. **Atunci, am învăţat să folosesc aparatul xerox, pentru a copia declaraţia luată în ziua respectivă.** (Era exclusă xerocopierea de către o altă persoană). **Apoi, colegul meu de echipă redacta sinteza declaraţiei. Şi, ambele materiale ajungeau a doua zi, la prima oră, pe masa de lucru a unui om căruia i-am admirat deosebita inteligenţă: generalul-colonel Iulian Vlad**, atunci ministru secretar de stat şi şef al Departamentului Securităţii Statului. Îi menţionez numele pentru că, după Revoluţie, **a suferit pe nedrept**! Nu mă joc cu vorbele! **Deşi dânsul nu m-a cunoscut, ci doar m-a văzut, la festivitatea de... premiere**, aşa cum voi arăta în finalul capitolului.

Au trecut zile, au trecut luni... Repet că nu am arătat cu răutate modul cum era tratat culinar Mircea Răceanu, Am menţionat amănuntul, pentru ca, pe lângă replica dată mai sus, să prezint, în continuare, **numai adevărul despre acest caz.** Deci, pentru mine, ca nespecialist în materie medicală, **se întâmpla un fapt alarmant: cu toate că mânca atât de consistent, anchetatul meu slăbea văzând cu ochii!** Ei, tot pentru mine, nu conta că **de sănătatea lui, se interesa însuşi Preşedintele ţării.** Nu gândeam decât că este **anchetatul meu.** Iar, ca anchetator, am avut, fără excepţie, o convingere de nestrămutat: **una este infracţiunea şi, cu totul altceva, este OMUL!** În nici un caz, ce se întâmpla nu era cauzat de anchetă. Chiar dacă ne întâlneam zilnic, deloc puţine ore. Dar, eram conştient **că nu îl puteam lăsa măcar o zi în celulă. Singur! Pentru el ar fi fost un supliciu.** Din fericire – o scriu cu toată sinceritatea -, Mircea Răceanu a rezistat! Şi pe parcursul anchetei, şi la prezentarea materialului de urmărire penală, şi la proces (situaţii dramatice, după cum veţi constata în continuare).

Am fost întrebat de un coleg, mult după finalizarea cazului (poate părea unora curios, dar, atunci, se respecta cu stricteţe compartimentarea şi

secretizarea muncii), dacă Mircea Răceanu m-a pus în vreo jenantă situaţie de inferioritate. M-a pus, am recunoscut. S-a întâmplat într-o zi când, vorbindu-i de unul dintre scriitorii mei preferaţi – William Faulkner -, mi-a replicat că l-a citit, integral, în limba engleză. Iar eu citisem doar tot ce apăruse publicat la noi, fireşte, în limba română, şi, în engleză, nu reuţisem să mă delectez decât cu *"Ursul"* (Rog a nu se scrie *„Ursus").*

Desigur, am reprodus o discuţie nesemnificativă. Dar, sper să fiu iertat când fac, **numai acum,** mărturisirea că într-una din zile **am fost pus şi într-o teribilă dificultate:** într-una din zile intrând în camera de anchetă, domnul Răceanu mi-a spus cam aşa: „*Cred c-am înnebunit! Am avut impresia că pe hol, l-am văzut pe Gheorghe Apostol!"*

Am... Îngheţat!! Dar, chipul trebuia să-mi rămână impenetrabil, mai cu seamă că, pentru mine, era evident: spera să-i confirm că acest distins diplomat se afla în cercetări. Nu i-am confirmat nimic, ci doar m-am *„străduit"* să-l conving că nu a înnebunit. De fapt, **amândoi ştiam asta!**

El realizase, fără nici un dubiu, pe cine l-a văzut. Iar eu eram extrem de sceptic asupra credibilitâîii, în faţa *„adversarului",* a *„teatrului"* pe care l-am *„jucat".* Însă, trebuia să-l fac. Mai ales, fiind convins că domnul Mircea Răceanu era total străin de *„Scrisoarea celor 6",* chiar dacă, printre semnatari, se afla şi tatăl său.

Voi face, acum, o... divagaţie de la cazul Mircea Răceanu. Care, cred, trebuie prezentată opiniei publice, fiindcă se referă la **adevăraţii disidenţi. Î**n luna **martie 1989,** s-a produs **o altă zguduire la Direcţia a VI-a: *„Scrisoarea celor 6".* Mulţi au uitat sau nu vor să-şi amintească această acţiune temerară, greu de imaginat la vremea respectivă!** Timp în care alţii îşi etalau „curajul", vorbind, neameninţaţi, la diversele posturi de radio străine. Sau aşteptând, pe alte meleaguri, să se schimbe regimul politic din România şi să vină la putere.

Aşadar, în martie 1989, în cadrul fostei Direcţii a VI-a, s-au declanşat cercetările împotriva autorilor (semnatarilor) documentului anticeauşist cunoscut sub denumirea de „*Scrisoarea celor 6",* ce a fost, după cum unii cunosc, expediat clandestin şi dat publicităţii în străinătate.

Nefiind implicat în caz, nu-mi permit să dau amănunte, ci pot doar să menţionez că cercetările au fost efectuate în stare de libertate, iar personal i-am văzut la sediul unităţii pe **Alexandru Bârlădeanu** şi pe **Silviu Brucan, Corneliu Mănescu** şi **Gheorghe Apostol,** ultimul fiind zărit întâmplător pe hol, cum am mai arătat, şi de către Mircea Răceanu. Tot certe mai sunt alte două amănunte: **Grigore Răceanu,** tatăl inculpatului pe care îl anchetam, nu a fost adus la

cercetări, din cauza vârstei înaintate sau a stării sănătăţii, iar **între cazul de trădare la care lucram şi cel privind *„Scrisoarea celor 6"* nu a existat absolut nici o legătură, aşa cum s- a speculat ulterior.**

Şi tot atunci, în martie, am aflat că **se intentiona ca dosarul privind pe Mircea Răceanu să fie dat altui ofiţer de cercetare penală, considerându-se că inculpatul este deja „pe linie", iar eu să îl anchetez pe domnul Silviu Brucan**.

Dar eu aveam două motive (unul obiectiv şi altul subiectiv) să nu fiu de acord cu materializarea acestei intenţii a şefilor (desigur, nu se punea problema neexecutării unui eventual asemenea ordin): Mai întâi – şi acesta era motivul principal -, fiindcă nutream convingerea că trebuie să merg până la capăt cu domnul Mircea Răceanu, considerând că **preluarea cazului de către un alt anchetator era total neindicată, chiar dăunătoare sub aspect tactic,** iar în al doilea rând şi în subsidiar, pentru că nu îmi surâdea deloc ideea să anchetez un om care, făţiş, s-a opus regimului.

Astfel că , atunci când am simţit că este momentul propice, m-am prezentat la şef şi, cu o figură îngrijorată, mi-am exprimat temerea că Mircea Răceanu ar intenţiona să-şi schimbe poziţia avută până atunci în anchetă, desigur, sub aspectul recunoaşterii faptelor (nici pomeneală de aşa ceva!). Şeful s-a bătut cu palma peste frunte şi a exclamat, cu năduf: *„Şi eu care intenţionam să ţi-l dau chiar azi în anchetă pe Silviu Brucanl".* Şi, ca urmare a acestei mici „diversiuni", am putut continua nestingherit instrumentarea cazului Mircea Răceanu, iar acum pot continua să vi-l prezint...

Răceanu – trădător cu state vechi...

Unii prieteni sau cunoscuţi, care au citit în revista craioveană „OBIECTIV MAGAZIN" câteva episoade din acest serial, m-au întrebat dacă cercetările efectuate în cazul Mircea Răceanu au fost sau nu dificile. Nu am putut să le dau un răspuns direct şi convingător - cum nu ştiu dacă îl voi putea da în prezenta carte -, fiindcă aceasta ar presupune, vrând-nevrând, pentru a fi persuasiv, să intru în anumite detalii ale cazului, a căror dezvăluire nu mi-o pot permite.

Oricum, ancheta a beneficiat, încă din start, de un real avantaj – pentru obţinerea căruia rolul decisiv l-au avut, desigur, informaţiile deţinute de către Direcţia de Contraspionaj -, ce a constat în realizarea impecabilă a prinderii în flagrant a făptuitorului. De astfel, o infracţiune de trădare – ca de transmitere sau divulgare de secrete, în general – este foarte greu, dacă nu imposibil, de probat temeinic, dacă nu debutează cu o asemenea

acţiune.

Aşadar, cu prilejul constatării infracţiunii flagrante, ca să folosesc terminologia specifică legii, **asupra domnului Mircea Răceanu a fost găsită xerocopia unui document, cu caracter de secret de stat, aparţinând ministerului unde lucra, document pe care urma să îl predea cetăţeanului străin cu care ţinea legătura, cu prilejul acţiunii protocolare la care fusese invitat în acea seară. Şi ceea ce era mai important sub aspectul puterii probatorii, pe verso-ul fiecărei file a documentului respectiv, diplomatul român a scris, cu propria mână, o serie de alte informaţii secrete de stat, pe care le cunoştea în virtutea atribuţiilor de serviciu. Fireşte, expertiza grafică a stabilit (confirmat), fără nici un dubiu, cine este autorul scrisului, iar inculpatul nu a avut cea mai mică rezervă în a recunoaşte că îi aparţine. Desigur, s-a stabilit cu certitudine şi de unde procurase Mircea Răceanu – şi sub ce pretext – documentul în cauză, unde l-a xerocopiat, precum şi persoanele de la care a obţinut informaţiile scrise de mână.**

Ca un „mic" amănunt, menţionez că cele două sau trei file ale xerocopiei documentului au fost pliate de inculpat în tot atâtea pacheţele, cu dimensiunile de aproximativ **3x3x1 cm.,** care, la o percheziţie corporală mai puţin exigentă, puteau trece chiar neobservate. Am scris „mic", deci, între ghilimele, pentru că, mai târziu, acest amănunt s-a dovedit a nu fi neînsemnat în realizarea probatoriului. Fiindcă, la percheziţia efectuată ulterior la biroul domnului Mircea Răceanu, a fost descoperită xerocopia altui document secret de stat, ale cărei file erau pliate absolut identic cu cele găsite asupra sa în seara de **31 ianuarie 1989,** urmând a parveni aceluiaşi destinatar.

Deci, un mic segment al infracţiunii de trădare – ultimul, de fapt – era temeinic documentat. Fac precizarea că, potrivit Codului penal, simpla procurare sau deţinere a unui document secret de stat, în scopul transmiterii lui unei puteri sau organizaţii străine sau agenţilor acestora constituie infracţiunea de trădare, ca faptă consumată, nu doar ca tentativă.

Dar, de aici începe greul!

Fiindcă, dacă a beneficiat de avantajul la care m-am referit mai sus, ancheta s-a desfăşurat sub semnul a cel puţin două dificultăţi majore: prima constând în aceea că Mircea Răceanu a comis faptele de unul singur, iar a doua, că nu a fost posibilă audierea (a se citi anchetarea) cetăţenilor străini cărora inculpatul le-a transmis informaţiile (unii nu se aflau în ţară, iar alţii se bucurau de imunitate diplomatică). Deci, singura persoană pe care am putut să o anchetăm a

fost... Mircea Răceanu.

Iar, cunoscând prea bine aceste dificultăţi pe care le întâmpinam, inculpatul a procedat aşa cum s-ar fi comportat orice altă persoană inteligentă aflată în situaţia lui: **şi-a recunosut doar treptat-treptat faptele** – sub aspectul atât al perioadei cât a trădat dar, mai ales, al volumului informaţiilor furnizate -, **încercând constant să tatoneze cât cunosc organele de Securitate din faptele pe care le-a comis.**

Ajungând la acest aspect, nu vreau să aduc laude gratuite anchetatorilor, dar trebuie să menţionez că atitudinea acestora în timpul cercetării inculpatului (manifestată în cele mai mici amănunte, inclusiv prin mimică, gesturi, tonalitate a vocii, stare de agitaţie, de nervozitate sau, dimpotrivă, de calm, de nepăsare chiar) a avut un mare rol în a-l determina pe inculpat să-şi recunoască faptele. **Pentru că ar fi absurd să afirm că noi cunoşteam totul** – cum, de astfel, am mai menţionat, i-am spus-o deschis şi lui Mircea Răceanu -, **dar important era ca inculpatul să nu-şi dea seama ce anume ştiam şi ce nu!** Este, de astfel, un element tactic de mare valoare în munca de cercetare penală, în general.

Astfel încât, **în timpul primelor cercetări, Mircea Răceanu a recunoscut doar că a fost racolat şi recrutat la... începutul lui ianuarie** 1989!! De către diplomatul „E", aflat la post în România, căruia nu i-ar fi transmis nimic, dar urma să-i predea documentul găsit asupra sa în seara de 31 ianuarie.

Fireşte i-am cerut să dea o declaraţie în acest sens, chiar dacă ştiam că nu spune adevărul, respectivul cetăţean străin fiind, în realitate, ultimul cu care a ţinut legătura şi căruia i-a furnizat informaţii secrete de stat. Am considerat firesc faptul că i-am luat o astfel de declaraţie, pornind de la premisa că orice bun câştigat trebuie păstrat sau, mă rog, folosit.

În următoarele două-trei zile, inculpatul a coborât puţin „ştacheta" timpului, declarând că recrutarea a fost făcută de către diplomatul „D", prin 1986-1987, care, ulterior, l-a predat lui „E”. Ca urmare, a făcut primul pas în a recunoaşte lungul şir de informaţii, date şi documente secrete de stat furnizate de serviciului de spionaj în favoarea căruia lucra. Pentru a nu mă mai repeta, menţionez că, la fiecare nouă extindere a recunoaşterilor, îi luam lui Mircea Răceanu o altă declaraţie, cu aerul că nu intenţionez să merg mai departe.

Dar, ancheta a continuat, şi astfel, autorul recrutării a apărut în persoana diplomatului „C”, în anul..., la scurt timp după înapoierea inculpatului din misiunea avută mulţi ani la Ambasada României din statul „X”. Desigur, „C" era cetăţean al statului „X"! Şi se înţelege că „C" l-a predat ulterior lui „D", iar acesta, la rândul său, lui „E". (Sper că nu v-am încurcat cu atâtea litere, dar nu pot proceda altfel). Şi a urmat un alt „set" de documente

şi informaţii transmise...

Apoi, Mircea Răceanu a recunoscut că, de fapt, procesul de studiu, contactare, recrutare şi instruire s-a desfăşurat în străinătate, înainte de a se înapoia în ţară, acesta fiind realizat de către cetătenii „A" şi „B", cadre ale serviciului de informaţii din statul unde era acreditat la vremea respectivă, care i-au indicat diplomatul străin din România („C") cu care va lua legătura şi căruia urma să-i furnizeze informaţii.

Pentru ca, în final, inculpatul să mai... dea timpul înapoi cu aproximativ patru ani...

Apare evident că volumul şi valoarea informaţiilor secrete de stat transmise de domnul Mircea Răceanu spionajului străin, în această lungă perioadă, au fost impresionante!

Dinspre CIA, tăcere!...

Deci, să continuăm... povestirea, **în întregime reală**. Fac precizarea, pentru că **eu am anchetat acest dramatic caz şi nu scriu, prin urmare, pe baza lecturării unor documente**!

Trecuseră, aşadar, zile, trecuseră luni... În faţa ferestrei camerei unde lucram se afla un pom, pe care îmi plăcea să-l privesc, în timp ce Mircea Răceanu, după convenirea „*tematicii*", îşi scria declaraţiile. La începutul anchetei, pomul era doar ramuri ce păreau uscate, iar în zilele la care mă refer în aceste rânduri, înflorise!

În schimb **eu nu aveam nici o informaţie oficială despre modul în care se voia finalizarea cazului**. Şi, tocmai de aceea, încercam să-mi reprim intuiţia, sperând, în anumite momente, că finalizarea se va produce printr-un... schimb. Gândeam că **ei nu** aveau nevoie de prea multe scrupule sau probe pentru a reţine un om. Dar, **ei** au „reacţionat" **foarte inteligent: nu au reacţionat deloc! De fapt, acesta este „jocul" în materie de spionaj-contraspionaj! A reacţiona înseamnă a recunoaşte sau, mă rog, a confirma!**

Apoi, **pe neaşteptate, am primit ordin să pregătesc dosarul pentru trimiterea lui în instanţă.** Fiindcă aminteam de **intuiţie,** arăt că **eram pregătiţi.** Mircea Răceanu îşi încheiase depoziţiile, martorii fuseseră audiaţi de un coleg (iarăşi, îmi exprim părerea de rău că nu pot da nume, deşi ar merita, pentru profesionalismul cu care a lucrat), raportul de expertiză grafică asupra documentelor găsite la constatarea infracţiunii flagrante era, de mult, realizat (nu mai plictisesc cititorul cu alte elemente probatorii), iar eu redactasem deja

referatul de terminare a urmăririi penale. **Cu propunerea, fără nici o rezervă, de trimitere în judecată pentru infracţiunea de trădare prin transmitere de secrete! Dar şi cu strângerea de inimă că ceea ce intuiam se va întâmpla! De aceea, repet ceea ce am mai scris, eu trebuia să rămân, până la capăt, alături de anchetatul meu!**

Fireşte, a venit şi momentul să-i prezint acestuia materialul de urmărire penală, procedură impunând ca dânsul să studieze întregul dosar penal, ce urma a fi înaintat Procuraturii Militare, iar apoi Tribunalului Militar (acestea erau, atunci, competenţele, conform legii).

A citit, cu atenţie, toate „piesele" de la dosar, cu o mină aparent impasibilă. Iar, la rândul meu, afişam o figură asemănătoare, umblând prin nişte hârtii. Şi atunci, a venit întrebarea de care mă temeam cel mai mult: ***„Înţeleg, domnule anchetator, că, pentru faptele mele, nu este prevăzută decât închisoarea de la 15 la 20 de ani".***

Am continuat să-mi răsfoiesc hârtiile, fără a-i da vreun răspuns, ca şi când nu i-aş fi auzit întrebarea. Am realizat imediat că citise ordonanţele de punere în mişcare a acţiunii penale şi de arestare preventivă, ca şi mandatul adiacent. Documente tipizate care nu permiteau, ca spaţiu, dactilografierea pedepsei alternative: **pedeapsa cu moartea!** La întrebarea ce mi-a fost pusă era, de aceea, extrem de greu de dat un răspuns. Mai întâi, că trebuia să am puţin răgaz pentru a prevedea ce eventual impact poate avea asupra unui om, comunicându-i şi această posibilă pedeapsă. Apoi, date fiind impevizibile consecinţe... Era vorba, totuşi, de **un caz aflat în atenţia... conducerii de partid şi de stat!**

Am întrerupt ancheta, profitând că se apropia ora pauzei pentru masă. Ca un făcut, şeful era plecat din unitate, iar unul dintre colegii cu care lucram mi-a indicat (era într-o funcţie de conducere) să-i dau dreptate, în scopul de a-l menaja, până la proces. Adică, să-i confirm inculpatului că, pentru fapta comisă, nu-l poate aştepta decât pedeapsa cu închisoarea. Am înţeles că, sub aspectul „*menajării*", sugestia era nu lipsită de temei. Dar, **eu nu o puteam accepta!** Era în joc, în ultimă instanţă (nu la aceea de judecată mă refer, deocamdată) **viaţa unui om! Pe care nu îl puteam minţi!.**

Am mai aşteptat, totuşi nutrind două speranţe: că va apărea şeful şi că domnul Mircea Răceanu va evita să-mi repete întrebarea, asupra răspunsului trebuind acum – când mi s-a făcut sugestia menţionată – **să-mi asum un mare risc.** Ce se va întâmpla dacă, deşi am fost atenţionat... Dar, ambele speranţe s-au dovedit deşarte.

Şeful nu a apărut, iar eu am fost nevoit să reintru în anchetă (un fel de a spune, fiindcă ancheta se terminase). Domnul Mircea Răceanu a continuat să

citească dosarul, iar, după un timp, mi-a repetat: *„Deci, nu mă poate aştepta decât închisoarea de la 15 la 20 de ani?".* De această dată, nu mă mai puteam preface că nu aud! Trebuia să răspund imediat, **pe proprie răspundere,** şi să răspund **în litera legii!** Ferindu-mi privirea de ochii în care citeam o licărire de speranţă, i-am citit articolul 157 din Codul penal. Apoi, i-am explicat, **fără cea mai mică intenţie de a-l distruge,** că **închisoarea este prevăzută de lege, ca alternativă la pedeapsa capitală,** pentru cineva care transmite unei puteri sau organizaţii străine două-trei secrete de stat şi acestea nu deosebit de grave pentru securitatea statului român.

Astfel... **(Aviz... amatorilor actuali!. Pe cine se simte lezat, îl invit să mă dea în judecată!)**.

Mircea Răceanu m-a înţeles aproape perfect: **pentru el viaţa urma, foarte curând, să ia sfârşit!** Fireşte că, fiind un om deosebit de inteligent şi un mare diplomat, şi-a mascat simţămintele.

Dar eu i le cunoşteam doar după inflexiunile vocii. Ne-am despărţit şi a doua zi am aflat, de la subofiţerul de serviciu, că, **în noaptea ce trecuse, inculpatul meu nu dormise. Trebuia** să **fac ceva!**

Din aroganţă, CIA gafează!

Aşadar în noaptea ce a urmat momentului când i-am citit din Codul penal că, pentru infracţiunea comisă, se prevede şi pedeapsa capitală, Mircea Răceanu nu dormise. **Trebuia să fac ceva, mai ales că, fizic, slăbise vizibil, iar starea sufletească, cu toate că şi-o masca, pentru mine, era clară!**

Şi acest gând mi-a fost întărit când, a doua zi, mi-a spus: ***„M-am născut la Jilava, voi muri la Jilava!”***. Şi ghinion, şeful lipsea din unitate. Aşa încât, trebuia să acţionez din nou pe cont propriu şi, se înţelege, pe proprie răspundere.

În toată cariera, **nu am făcut, nicicând, vreo promisiune învinuitului sau inculpatului** despre care ştiam că va fi trimis în judecată. Era, şi nutresc convingerea că mai este, o regulă deontologică pentru fiecare anchetator. Dar eu, spre sfârşitul celor 20 de ani de anchetă, **am fost nevoit să fac o singură excepţie: cu Mircea Răceanu.**

Recunosc, aici, că m-am hazardat; însă, ceva din mine îmi... şoptea atunci că previziunea nu era greşită! Dar intuiţia, eram pe deplin conştient, nu trebuie... forţată. Am riscat, totuşi chiar dacă nu deţineam nici o informaţie în legătură cu intenţiile faţă de acest caz la *„cel mai înalt nivel”*. (Dacă intuiţia, care mi-a fost credincioasă atâta amar de vreme, m-a trădat sau nu, veţi afla spre sfârşitul capitolului).

Aşadar, i-am spus, cu o voce pe care o doream cât mai convingătoare: **„Domnule Răceanu, ne aşteaptă un drum lung si greu! Dar, trebuie să rezistaţi si să-l parcurgeţi. Căci nu poate merge decât cel mult, până la aprobarea de către Preşedinte, a cererii dumneavostră de graţiere”.** *Cu alte cuvinte, mă refeream la o cerere de comutare a pedepsei cu moartea în pedeapsa cu închisoare pe terenul maxim prevăzut de lege.*

Mircea Răceanu m-a înţeles perfect şi, **brusc, s-a liniştit!** Doar eu, în perioada care a urmat, m-am frământat aproape continuu. Prevedeam ce se va întâmpla la instanţele de judecată, dar, mai departe, aşa cum am arătat mai sus, nu aveam cea mai vagă idee!

Deci, am continuat prezentarea materialului de urmărire penală. Şi, în acele zile, am constatat un fapt, pentru mine, de-a dreptul surprinzător: **inculpatul putea citi fără ochelari!** Nu mi-am putut explica fenomenul decât prin aceea că, **luni de zile, în celulă, nu citise nimic, pentru că se luase decizia să nu i se lase ochelarii în camera de arest. De teamă că, spărgându-i, putea să-şi curme viaţa.** Şi cum stătea singur în celulă (o unică excepţie de la regulă, dată fiind importanţa deosebită a cazului), iar subofiţerul supraveghea şi alţi arestaţi, avea oricând timpul necesar să recurgă la acest gest nesăbuit. Din acel moment, viaţa în arest a anchetatului Răceanu a devenit mult mai uşoară, fiindcă putea citi în celulă...

Şi fiindcă, **practic, ancheta cu el se terminase** – mă refer la ancheta penală, fiindcă se continuau discuţiile pe probleme de interes operativ -, să ne întoarcem în timp şi să ne referim puţin la soţia lui. La un moment dat, cineva a venit cu ideea că *„şi nevastă-sa ştie ceva".* Iar, o dată lansată această idee, nu rămânea decât în sarcina anchetatorului să o verifice şi să-i stabilească veridicitatea. Dar, **eu nu doream deloc să reiau discuţiile cu doamna Răceanu, fiindcă eram pe deplin convins de inutilitatea lor,** şi apoi, în atâtea luni de anchetă cu soţul ei, ajunsesem să înclin tot mai mult spre ideea că dânsa nu este implicată. Dar ordinul trebuia executat! Şi cred că s-a dat dintr-o raţiune deloc lipsită de temei, cum aveam să aflu mai târziu: **doamna Răceanu fusese contactată, pe stradă, de un cadru al serviciului de spionaj în favoarea căruia trădase soţul ei, care a asigurat-o de totalul lor sprijin! Enormă şi de neimaginat greşeală, chiar şi pentru un serviciu de spionaj amator! Dar, se pare că, pentru ei, Securitatea română era ceva cu totul neînsemnat...**

Aşadar, ne-am întâlnit din nou, iar discuţia ce a urmat, aşa cum mă aşteptam, nu a dus la nici un rezultat. Susţinea, în continuare, că nu ştie nimic. **Iar pentru mine, ca anchetator, dânsa era** o persoană nevinovată. **Poate că**

mulţi vor fi miraţi, dar şi atunci exista şi funcţiona prezumţia de nevinovăţie! **Însă, eu trebuia să-i** conving şi pe alţii.

Am găsit o soluţie, neprevăzută în Codul de procedură penală dar neinterzisă... Oricum, cred că era soluţia inedită. Am rugat-o pe doamna Răceanu să-mi semneze o coală nescrisă, cu precizarea datei, orei şi minutul din acel moment. Atunci, am văzut-o pentru prima dată uşor dezorientată, dar nu m-a refuzat.

Luând hârtia, i-am precizat că voi lipsi doar două-trei minute, pentru a merge în camera de alături şi a discuta cu soţul ei.

Era exclusă deci – de asta voiam să o conving -, în acest minuscul interval de timp, o cât de mică presiune, fizică sau psihică, asupra soţului ei. Cum, de altfel, **nu s-a întâmplat o clipă, pe parcursul întregii anchete.**

Am lipsit, într-adevăr, doar câteva minute, suficiente pentru anchetatul meu să scrie pe acea coală un text conceput anterior împreună, care era cam aşa: ***„Draga mea, te rog să declari sincer anchetatorului tot ceea ce stii în legătură cu colaborarea mea cu serviciul de spionaj... Inclusiv cu modul cum am fost recompensat. Asta îmi va uşura foarte mult situaţia..”.*** A semnat, la rându-i, şi a menţionat ora exactă, inclusiv minutul. Fac precizarea că totul s-a realizat ***cu acordul deplin al inculpatului.***

Am revenit în cealaltă cameră şi am dat doamnei să citească bileţelul soţului. Nu i-a contestat autenticitatea. Apoi, fără nici o rezervă, **a declarat în scris, aşa cum o mai făcuse, că nu cunoaşte nimic despre faptele pentru care era cercetat soţul ei.** Ne-am despărţit şi aceasta a fost ultima întâlnire, pentru „anchetă".

Pentru mine, nereuşita acestei „stratageme" - la care mă aşteptam – nu a fost deloc o deziluzie, ba dimpotrivă. Am reuşit să conving că doamna Răceanu nu este implicată în caz şi, chiar dacă ar fi aşa, prin urmare, ar constitui pierdere de timp.

Terminând această lungă paranteză asupra acţiunii, să revenim la domnul Mircea Răceanu.

Întrucât inculpatul trebuia să citească fiecare piesă de la dosar (numerotat şi sigilat), **prezentarea materialului de urmărire penală a durat nu puţine zile.** A urmat, apoi, semnarea procesului-verbal prin care s-a confirmat această procedură, în prezenţa procurorului militar şi a avocatului inculpatului. **Şi, în acel moment, cercetarea penală a domnului Mircea Răceanu a luat sfârşiţ!**

În aşteptarea procesului

Deci, odată cu semnarea procesului-verbal de prezentare a materialului de urmărire penală, ancheta în cazul Mircea Răceanu luase sfârşit. Trecuse, astfel, o etapă pentru amândoi epuizantă fizic şi cu încărcături psihice (fiecare având motivele sale) greu de imaginat! Dar, „drumul" lung şi greu, despre care îi spusesem că îl aşteaptă, era departe de a se fi încheiat. **Începea o altă etapă, nu mai puţin uşoară!** Însă, înainte de a continua, cred că se impune o precizare.

Rog pe cititori să mă scuze că nu am relatat nimic despre felul cu a decurs procesul de racolare şi de recrutare, despre modalităţile de ţinere a legăturii, de instruire şi de transmiterea informaţiilor, despre natura şi conţinutul acestora (Doamne fereşte!), despre „recompensele" primite etc. Nu am făcut-o pentru că, şi astăzi, toate acestea privesc siguranţa naţională a României şi, ca atare, potrivit legii, nu pot fj făcute publice decât după trecerea a 40 ani (iarăşi, **aviz amatorilor care cred că pot face publice orice documente din arhivele fostei Securităţi!).**

Un aspect, însă, îl pot prezenta, fiind legat de finalul capitolului. Cu prilejul unei întâlniri, cadrul de spionaj cu care ţinea legătura i-a dat asigurări lui Mircea Răceanu că, în caz de „cădere", să nu-şi facă griji: se va face „totul" pentru a fi pus în libertate şi scos din ţară, împreună cu familia, iar **acolo** i se va oferi tot ceea ce îşi doreşte – casă, maşină, bani, identitate falsă etc. Era normal, **aşa procedează orice serviciu de spionaj care se respectă!** Dacă **respectivii** şi-au ţinut sau nu promisiunea, veţi afla la sfârşitul capitolului.

Dar, să continuăm... Ne-am întâlnit, zilnic, ore în şir, discutând. În faţa cafelei şi a paharului cu pepsi – care nu ne-am lipsit măcar o zi, pe tot parcursul cercetărilor -, probleme cu totul străine de anchetă: literatură, muzică, chiar politică, unde ne găseam deja puncte de vedere convergente. Afişa un desăvârşit calm dar eu, nici măcar privindu-l, ci doar auzindu-i glasul, îmi clădeam seama dea devărata şi fireasca lui stare sufletească. Tocmai de aceea, îl scoteam zilnic din arest, pentru că, stând acolo, singur, mai multă vreme, în această chinuitoare aşteptare, nu ştiu cum ar fi rezistat. **Iar aşteptarea se prelungea, se prelungea nepermis de mult!**

Din când în când, Mircea Răceanu mă întreba: "*Şi* ce *pedeapsă credeţi că voi primi, domnule anchetator*?". Îi răspundeam că nu am de unde să ştiu dar continuam să încerc a-l încuraja. În vremea asta, printre unii colegi de anchetă şi din unitatea informativă, se discuta ipoteza pronunţării pedepsei capitale. Se discuta cu un soi de uşoară detaşare. Şi eu, care anchetasem multe cazuri de divulgări de secrete, gândind comparativ gravitatea faptelor, previzionam ce se va întâmpla la Tribunalul Militar Teritorial şi, apoi, la instanţa de recurs. Dar eu, spre deosebire ce ceilalţi, avusesem în faţă acest om şi discutasem cu el o

jumătate de an şi, de aceea, nu puteam judeca lucrurile doar obiectiv, la rece. Aici, mărturisesc pentru prima dată: **nu voiam ca anchetatul meu să moară!** Speram să nu sfârşească astfel, dar, în caz extrem, mă temeam de imprevizibilitatea deciziei lui Ceauşescu, care, în final, hotăra sau nu asupra comutării unei pedepse capitale... Cu toate că, aşa cum am mai menţionat din 1970 (nu vreau să mă refer la perioada pe care nu am trăit-o profesional), pentru infracţiuni contra securităţii statului, a fost executată o singură persoană. Deci, unui singur condamnat la moarte Nicolae Ceauşescu i-a respins cererea de graţiere...

Apoi mă intriga excesiva tergiversare a trimiterii cazului în judecată. Pentru că în mod obişnuit pe atunci, după înaintarea dosarului la Procuratura Militară, procurorul (care cunoştea pas cu pas conţinutul fiecărei „piese" a acestuia) întocmea imediat rechizitoriul şi, la scurt timp, sesiza instanţa militară de judecată. Fac precizarea că, potrivit prevederilor Codului de procedură penală dinainte de Revoluţie, toate infracţiunile de competenţa organelor de cercetare ale Securităţii erau supravegheate şi judecate de procuratură şi, respectiv instanţa militară. Am tras concluzia, nu ştiu dacă justă, că soarta lui Mircea Răceanu continua să fie analizată, în diverse variante, la niveluri decizionale înalte.

Mi-am dat seama că şi Mircea Răceanu gândea la fel, ceea ce îi dădea atât speranţe cât, dar în egală măsură, şi temeri. Oricum, pentru el, aşa cum am mai arătat, aşteptarea era chinuitoare. M-a întrebat doar, o singură dată, dacă se aşteaptă vreo reacţie de **dincolo.** Binenţeles, i-am răspuns că nu ştiu (nici nu ştiam). .

Şi, pe neaşteptate, am fost anunţat că a sosit momentul crucial: PROCESUL!

Verdict: condamnat la moarte

Aşadar, pe neaşteptate, am fost anunţat că a sosit momentul crucial: **Procesul Mircea Răceanu!** Dacă ar fi depins de mine, l-aş fi anunţat doar cu o zi înainte de data judecării cazului, pentru a nu-i prelungi prea mult chinul. Dar, procedura de citare, obligatorie cu un număr de zile înainte de proces, mă împiedica să acţionez astfel. În plus, odată cu înmânarea citaţiei, a trebuit să mă conformez legii, prezentându-i rechizitorul întocmit de procurorul militar. Iar, din conţinutul respectivului act de sesizare a instanţei rezultă, fără dubii, ce „doreşte" acuzarea: **pedeapsa capitală!**

În acele zile, am discutat ore în şir cu Mircea Răceanu. Încercând să-l

încurajez, dar minţindu-l cu privire la ceea ce poate decide Tribunalul Militar Teritorial, şi reamintindu-i vorbele pe care i le spusesem la prezentarea materialului de urmărire penală: *„Drumul va fi lung şi greu, dar, în cel mai rău caz, se va opri în momentul aprobării, de către Preşedintele ţării, a cererii de comutare a pedepsei capitale"* (Folosesc intenţionat iniţiala majusculă, fiindcă **un Preşedinte rămâne Preşedinte, chiar dacă este împuşcat nelegal!** Şi, dacă tot am făcut această parantează, precizez că mie, care am repectat întotdeuna cu sfinţenie legea, îmi repugnă expresii de genul *„act justiţiar"* şi trimiterile la exemple... revoluţionare petrecute cu două secole în urmă!).

Atunci, l-am minţit, pe aceiaşi... temă, pe Mircea Răceanu, spunându-i că fiica mea (care nu exista) nu a reuşit la facultatea de medicină. De fapt, eram sceptic, gândind că în starea în care se afla, pentru el acest aspect nu prezenta cea mai mică însemnătate. Dar, intenţia mea era să îi arăt că nici eu nu sunt prea fericit. Şi culmea, a avut puterea să mă încurajeze (el pe mine!). Iar, în acel moment, am realizat că nu greşisem prea mult, minţindu-l.

În seara dinaintea prcesului, am discutat mult, până spre miezul nopţii. Nu vreau să-mi aduc laude, dar cred că aveam capacitatea de a părea calm şi în cele mai dramatice situaţii. Calm pe care reuşeam să îl transmit şi interlocutorului. Aşa încât, în momentul când ne-am despărţit, Mircea Răceanu a plecat la culcare destul de liniştit. Sau, poate, încrezător în mine.

Nu ştiu dacă sau cât a dormit el în acea noapte dar eu nu am putut nici măcar aţipi. Ne-am revăzut a doua zi, dimineaţa devreme, înainte de a fi dus la tribunal. M-am bucurat constatând că era calm şi când medicul, după ce l-a consultat, m-a informat că are tensiunea arterială în limitele normale, i-am urat succes şi ne-am despărţit. Poate părea curios, pentru cititori, ca şi pentru serviciile de informaţii ale altor state, dar **anchetatorul (în cazul de faţă, subsemnatul) nu avea voie să intre în sala de judecată! O** măsură, cred, înţeleaptă, menită a nu se data posibilitatea interpretării că, văzându-şi anchetatorul, inculpatul se va simţi obligat să nu retracteze nimic din cele declarate pe parcursul cercetării penale.

Unii cititori se vor întreba, poate, cât a durat procesul în primă instanţă, astfel încât voi răspunde sincer: **o singură zi, de dimineaţă până seara.** Ce proceduri incomplete, ca în prezent, de care se bucură toată lumea? Inculpatul era prezent, avocatul, de asemenea, iar toţi martorii se aflau în sală. În plus, Mircea Răceanu (ca şi apărătorul său) nu au solicitat noi probe, iar **depoziţia sa a fost... dezarmantă prin sinceritate!**

Nu ne-am revăzut, după ce s-a înapoiat de la tribunal. Doar unul dintre subofiţerii de pază care l-a însoţit m-a informat că instanţa a rămas în pronunţare.

Am dormit cumva liniştit în acea noapte, gândind că misiunea mea a luat sfârşit iar deliberarea instantei va dura câteva zile.

Dar, chiar a doua zi, „bomba" a explodat: completul de judecată al Tribunalului Militar Teritorial Bucureşti a hotărât condamnarea la moarte a lui Mircea Răceanu!! Fireşte, pentru infracţiunea de trădare prin transmitere de secrete.

Deşi, previzibilă, **sentinţa instanţei de judecată m-a şocat** (nu în sensul medical al cuvântului)! Şi m-au şocat, apoi, două idei care se vehiculau: în primul rând, cine şi cum să îi comunice condamnatului dispozitivul sentinţei, iar în al doilea rând, dacă nu ar fi cazul ca, în prealabil, Mircea Răceanu să fie pus în lanţuri, avându-se în vedere că la aflarea acestei crunte sentinţe, poate fi capabil de orice gest nesăbuit, inclusiv împotriva anchetatorului.

În mod firesc, am fost consultat şi am răspuns, fără ezitare: „***Sentinţa i-o voi comunica eu, iar condamnatul să nu poarte nici măcar cătuşe! Ca la începutul anchetei!”*** Cu alte două condiţii: cafeaua şi Pepsi-Cola să fie aduse (pentru prima dată) înainte de a ne vedea, iar apoi, **la ... întrevedere să nu participe nimeni altcineva!** Deci, discuţia să se poarte doar între mine şi Mircea Răceanu. **Am fost întrebat şi m-am întrebat dacă sunt conştient la ce risc mă expun. Răspunsul pe care l-am dat a fost că nu există o altă cale!**

Mi s-au acceptat propunerile şi am intrat în camera de anchetă, încă întrebându-mă cum de am un astfel de curaj şi cum voi proceda, fiind la primul caz în care trebuia să comunic unui condamnat pedeapsa capitală. Dar, poate părea curios, nu mă gândeam la un eventual pericol care m-ar fi putut aştepta, ci eram îngrijorat de consecinţele pe care le va avea vestea asupra condamnatului. Deci, cum era firesc, într-o cameră apropiată, medicul era pregătit...

A apărut secretara, cu ceştile de cafea şi paharele cu pepsi. Mi-a explicat, vizibil îngrijorată, că nu a găsit ceva din plastic, dar am liniştit-o. A ieşit şi, imediat, am sunat la arest să-mi fie adus condamnatul. În câteva minute care s-au scurs până la întâlnire, mi-am impus – şi cred că am reuşit – să par calm, ca şi când nimic deosebit nu s-ar fi întâmplat. L-am rugat să ia loc, apoi am cerut subofiţerului de pază, care aştepta derutat, să părăsească încăperea.

Iar Mircea Răceanu s-a aşezat pe un scaun aproape exact în poziţia în care se afla în prima noastră întâlnire! Reamintesc, întors cu 90 grade faţă de mine. Mi-am dat seama, instantaneu, că aş fi un tâmpit dacă i-aş citi sentinţa! Aşa încât i-am repetat, chinuindu-mi vocea să pară cât mai liniştitoare: „*Domnule Răceanu, v-am spus că vă aşteaptă un drum lung şi greu. Dar, în final, vă asigur că totul va fi bine!*" (Acum, chiar că m-am hazardat

nepermis, dar intuiţia...)

Fără un cuvânt, şi-a luat capul în mâini şi a început să plângă. A plâns mult şi i-am respectat, fără o vorbă sau un gest, durerea. Eram, totuşi... mulţumit, dacă se poate spune aşa, ştiind că plânsul reprezintă o importantă cale de a te descărca psihic. În sfârşit, şi-a revenit şi m-a întrebat: ***„Deci am fost condamnat la moarte?" „Da, domnule Răceanu!"*** i-am răspuns, fără o clipă de ezitare.

Răceanu – un „disident" plătit în dolari...

„Deci, am fost condamnat la moarte?" , m-a întrebat, după ce s-a oprit din plâns şi s-a mai liniştit. **„Da, *domnule Răceanu"***, i-am confirrmat, fără ezitare. *„Şi acum... ce urmează?",* s-a interesat, parcă fără... interes, cu o voce în care i-am ghicit nu atât scepticismul (despre disperare nici nu putea fi vorba), cât – ceea ce era mai grav – o anumită nepăsare faţă de propria-i soartă. I-am explicat că urmează recursul (pe atunci, nu exista calea de atac a apelului), iar el m-a întrebat, pe acelaşi ton, dacă mai există vreo speranţă. Precizându-mi că, în ceea ce îl priveşte, nu mai speră în nimic şi, ca atare, nu are de gând să declare recurs.

Ce puteam să-i răspund? Şi cum puteam să-l determin a renunţa la această idee? Pe moment, nu am găsit decât o replică, ce mi s-a părut, imediat ce am rostit-o, idioată: „*Domnule Răceanu după cum aţi putut observa, nici la uşa de la intrare în unitatea asta, nici la aceea a tribunalului militar, nu este scris, precum pe poarta Infernului văzut de Dante*: ***«Lasciate ogni speranza, voi ch' entrate»".*** Dar, surprinzător, cu toată stupizenia, respectiva replică i-a mai luminat chipul şi, după o discuţie de circa o oră, Mircea Răceanu a acceptat să declare recurs..

În sinea mea, însă, eram sceptic. Deoarece eram conştient, fără echivoc, că **argumente pentru susţinerea recursului nu (prea) existau. Volumul şi importanţa informaţiilor, datelor şi documentelor secrete de stat furnizate de condamnat erau impresionante! (A scris, mai multe luni, zilnic, declaraţii de până la 40-50 de pagini). Iar „recompensele" erau pe măsură... Şi, dacă mai aud sau citesc undeva că Mircea Răceanu nu a fost trădător de ţară, ci disident(!!!), care a luptat împotriva lui Ceauşescu, mă voi vedea nevoit să dezvălui opiniei publice cum şi cu cât a fost plătit pentru „disidenţa" sa. Dar, sper să nu fie cazul.**

Revenind, menţionez că toată... lumea era mulţumită. Fiindcă am reuşit să-l determin pe condamnat, relativ uşor, să declare recurs. Pentru că, aşa cum am

arătat mai sus, exista şi pericolul real să refuze a... beneficia de această cale de atac. **O catastrofă – îmi formasem deja convingerea -, într-o asemenea situaţie, când numai Nicolae Ceauşescu trebuia şi, probabil, dorea să decidă asupra sorţii lui Mircea Răceanu!**

Recursul a fost înaintat, în termen legal, iar în motivarea acestuia nu s-au putut invoca decât atitudinea sinceră a condamnatului pe parcursul urmăririi penale şi al judecării cauzei în primă instanţă, precum şi regretul, dovedit (mai exact, declarat) permanent, faţă de faptele comise.

Iar la scurt timp, recursul s-a judecat la Secţia Militară a fostului Tribunal Suprem. Şi, cum mă aşteptam (nu în sensul că doream), a fost dată hotărârea de respingere a recursului. **Astfel încât, hotărârea de condamnare la moarte a rămas definitivă!** Până în acel moment, sub aspectul a ceea ce trebuia... făcut şi raportat conducerii fostului Departament al Securităţii Statului şi, fără îndoială, fostului şef al României, totul decursese... perfect.

Fac o paranteză, pentru cititorii care nu au avut cunoştinţă de acest caz până la parcurgerea prezentei cărţi: nu vă speriaţi sau, după caz, nu jubilaţi! Fiindcă, **nu s-a trecut, rapid, la executarea respectivei sentinţe, rămasă definitivă, chiar dacă ea a fost dată în perioada de vârf a dictaturii ceauşiste şi nu la 25 decembrie 1989, când nu s-a aşteptat nici măcar scurgerea termenului de zece zile pentru declararea recursului, nemaiamintind de căile extraordinare de atac prevăzute în Codul de procedură penală...**

Eu am fost trimis să-mi reiau activitatea „auxiliară", iar ceilalţi au rămas să culeagă „roadele succesului". Pentru că, aşa cum aveam să aflu mai târziu, generalul Iulian Vlad nu a ştiut o clipă că am fost şi eu inclus în echipa de anchetă, se înţelege că fără aprobarea sa. (De altfel, persoana mea îi era complet necunoscută, cum voi dovedi la finalul serialului). Dar, munca mea, „auxiliară" a durat numai câteva zile...

Până când am fost chemat, precipitat, în camera de anchetă, unde se afla condamnatul. Atmosfera era tensionată, deoarece, cu toate insistenţele, **Mircea Răceanu refuza categoric să mai facă vreun demers legal pentru comutarea pedepsei capitale! Dorea, doar, să discute cu fostul său anchetator.** Deci, cu mine. Eu, care nu făcusem decât să îi probez faptele infracţionale! Dar şi să-l „însoţesc" în calvarul unui dureros (pleonasmul este făcut intenţionat) de lungi anchete. Şi să-i vorbesc, insistent, de acel „lung şi greu drum".

Am intrat în camera de anchetă şi, chiar dacă eram cel mai mic grad şi în funcţie, ceilalţi au părăsit imediat încăperea. M-am aşezat la birou şi am început

să răsfoiesc nişte hârtii găsite acolo. Nu era nevoie să-mi ridic ochii spre el, pentru a-mi da seama în ce stare sufletească se afla. Şi, apoi, luat pe nepregătite, nu ştiam cum să încep discuţia. Pentru că, a refuza să accepţi ultimele şanse legale de a scăpa de pedeapsa capitală reprezenta nu un act de bravură, ci un teribil impas psihic, la care ajunsese fostul meu anchetat...

Luat prin surprindere, nu ştiam cum să încep discuţia. **Ce să-i spun unui om a cărui sentinţă de condamnare la moarte rămăsese definitivă?** Deşi, legal, existau încă două soluţii: prima, însemnând un memoriu adresat Procurorului General (în acea vreme existând doar unul) pentru promovarea unui recurs extraordinar, ipotetic demers în a cărui reuşită **nu credeam deloc,** dată fiind gravitatea cu totul deosebită a faptelor infracţionale. Iar a doua soluţie, **în care credeam,** era cererea de graţiere adresată lui Nicolae Ceauşecu.

Însă Mircea Răceanu nu părea a fi „dispus" decât să moară, refuzând să apeleze la soluţiile legale mai sus menţionate! Şi, în acele zeci de secunde de reciprocă tăcere, sunt sigur că nu a putut ghici că mă gândeam la cele scrise de geniul literar Marin Preda, că **timpul nu mai avea răbdare!** Astfel încât, străduindu-mă să par nu doar calm, dar şl ferm, l-am pus în faţă câteva coli şi i-am cerut: *„Domnule Răceanu, acum începem să scriem”.* Surprinzător, s-a conformat imediat şi am formulat împreună memoriul către Procurorul General, pentru promovarea recursului extraordinar.

„Ceausescu şi poporul”... graţiază trădătorul!

Reuşisem! Nu pentru că îl convinsesm să scrie respectivul memoriu, ci pentru faptul că a fost de acord să se adreseze şi Preşedintelui României pentru comutarea pedepsei capitale. Cererea de graţiere (nu voi recunoaşte o ipotetică afirmaţie că i-am dictat-o eu) a fost deloc lacrimogenă, ci formulată lapidar, pe un ton care să exprime, în egală măsură, şi regret pentru faptele comise, şi demnitate, şi respect faţă de cel căruia îi era adresată.

Au mai trecut alte şi alte zile, până când am aflat că **Nicolae Ceauşescu a semnat decretul de graţiere, respectiv, de comutare a pedepsei cu moartea în închisoare pe 20 de ani**.

Şi am mai aflat că, **în luarea acestei decizii, a fost determinantă informarea „Dictatorului”** (ghilimele nu le pun deloc întâmplător) **în legătură cu faptul că domnul Mircea Răceanu se născuse în Penitenciarul Jilava.** (Iarăşi, nu comentez). Apoi, m-am gândit, dar cu un simţământ de cvasi-nesiguranţă, că nu se cunoştea, atunci când i se decidea viaţa fostului meu anchetat, un amănunt: **printre semnatarii *„Scrisorii celor* 6” se număra şi**

tatăl său.

Nu m-am considerat niciodată nici previzionar ieşit din comun, nici având o inteligenţă deosebită, **dar „lungul şi greul drum", despre care, cum am mai arătat, i-am vorbit încă la prezentarea materialului de urmărire penală, luase sfârşit! Cu finalitatea pe care mă hazardasem să i-o promit.**

Şi, din acel moment, implicarea mea în cazul Mircea Răceanu luase, cu adevărat, sfârşit. Cu precizarea că, din momentul respectiv, doi oameni puteau dormi liniştiţi: fostul anchetator şi fostul anchetat. Şi cu menţiunea că eram apreciat drept un învingător, în timp ce eu gândeam la vorbele marelui Hemingway: „*The winner takes nothing“* (câştigătorul nu ia nimic).

Totuşi, hotărât să fiu sincer până la capăt în această carte, voi dezvălui şi faptul că **a avut loc şi o „festivitate” de premiere,** în timpul căreia, am dorit să se deschidă pământul (dacă se poate scrie aşa). Numai sub mine! **La sediul central al fostului Departamental Securităţii Statului ne-am „aliniat” cei care am contribuit la rezolvarea cazului Mircea Răceanu.** Şi am încremenit în poziţia de drepţi când a apărut domnul general-colonel Iulian Vlad (folosesc denumirile gradelor militare de atunci).

În mod firesc, s-a început cu ofiţerii din Direcţia de Contraspionaj. Repet, nu-mi pot permite să dau nume, deşi aş fi teribil de tentat să o fac, date fiind atât profesionalismul cu care au acţionat – şi nu doar în acest caz -, cât, mai ales, pentru că doi dintre aceştia **au suferit pe nedrept după Revoluţie.**

Apoi, am urmat noi, cei din fosta Direcţie VI - Cercetări Penale. Domnul ministru secretar de stat a vorbit destul de mult, aproape ridicând în slăvi inteligenţa cu care un fost coleg l-a anchetat pe Mircea Răceanu. În continuare, a venit rândul meu. Şi atunci, cum am arătat puţin mai sus, am dorit să se deschidă pământul sub mine! Fiindcă, pronunţându-mi-se gradul şi numele, de către şefa serviciului de personal, domnul general-colonel a întrebat: „*Deci, urmează filajul”.* Este drept că aveam părul cam lung şi, dintr-un punct de vedere, nu mi-a displăcut că am fost considerat cadru al acestei **unităţi de elită** din fosta Securitate. Dar, la fel de nedreaptă şi dureroasă, pentru mine, a fost constatarea că **domnului Iulian Vlad nu i se raportase nimic despre includerea mea în echipa de anchetă! Mai exact, că eu l-am anchetat pe domnul Mircea Răceanu! Distinsa doamnă şefă a personalului a făcut cuvenita rectificare,** iar eu nici nu am băgat în seamă „frumoasa" primă de **2.000 lei,** când am avut bucuria să aud vorbele Generalului: **„Va *rog să mă scuzaţi”.***

Nu as fi scris rândurile de mai sus dacă nu as şti că multă lume credea şi crede că foştii securişti erau plătiţi... dumnezeieşte. Nimic mai fals! Dar, cum nu

vreau să scriu despre mine, ci despre cazul Mircea Răceanu, opresc aici divagaţia.

Condamnatul nu a fost trimis la penitenciar, ci a rămas în arestul Direcţiei. Oricum, nu ne mai întâlneam. Nu mai venea în biroul meu **dar venise mijlocul lunii decembrie 1989...**

„Ai trădat ? Eşti eliberaţ!”

Venise, aşadar, mijlocul lunii decembrie 1989. Eu, cel puţin, nu ştiam decât din... sursele oficiale ce se întâmplă la Timişoara. Pentru că îmi repugna să ascult anumite posturi de radio străine (nu nominalizez, fiindcă nu vreau să calomniez pe nimeni), cunoscând în slujba cui se află. Şi cunoscând, cred, destul de bine arta diversiunii. ARTA fără ghilimele, căci este o adevărată ARTĂ.

Dar, ceva m-a pus pe gânduri, ca să nu folosesc o altă formulă ce ar putea fi interpretată drept o autolaudă: **începând din 16 sau 17 decembrie, s-a trecut la punerea în libertate a persoanelor aflate în arestul Direcţiei Cercetări Penale din fostul Departament al Securităţii Statului. „Proces" care s-a definitivat în ziua de 22 decembrie. Cu o singură excepţie: Mircea Răceanu.** Dacă au mai rămas şi alţii, îmi cer scuze, deşi nu cred că este cazul.

După câteva zile, însă, am aflat că a fost pus în libertate şi fostul meu anchetat! În ce temei legal şi din ordinul cui, nu am ştiut şi nu ştiu. Pentru că, după comutarea pedepsei cu moartea, eu nu am mai avut nici o tangenţă cu acest încheiat caz Mircea Răceanu. Aşa era, de altfel, şi obligatoriu, din punct de vedere legal.

Ştiu, totuşi, anumite amănunte care, efectiv, m-au impresionat (în sens pozitiv). **Mircea Răceanu a fost „dus" la domiciliu cu o maşină a unităţii, însoţit de un subofiţer îmbrăcat militar, deci, purtând petliţe albastre. Risc enorm, în acele zile!** Afirm asta pentru că un alt subofiţer al unităţii, conducător auto, era să fie, pur şi simplu omorât de „revoluţionari", fiind recunoscut că a lucrat în fosta Unitate Specială de Luptă Antiteroristă (care putea şi poate, prin actuala Brigadă Antiteroristă, să egaleze şi chiar să depăşească performanţele oricărei unităţi similare de pe mapamond).

Însă, respectivul fost antiterorist era considerat terorist! Un grăitor argument în legătură cu „arta diversiunii", despre care am amintit mai sus...

Bineînţeles că, în drum spre domiciliul fostului meu anchetat, maşina a fost oprită. **Mircea Răceanu s-a prezentat... furioşilor şi a luat apărarea subofiţerului în uniformă care îl însoţea. Apoi, a mai făcut un gest plin de demnitate: fiind invitat la Televiziune, să se adreseze, în direct, ţării, a refuzat!**

În următoarele zile, familiei Răceanu i s-au restituit valuta şi bijuteriile confiscate şi depuse, imediat ce i-au fost sechestrate, la Banca Română de Comerţ Exterior şi, respectiv, la Banca Naţională.

Iar, nu după mult timp, am aflat că întreaga familie a plecat şi s-a stabilit în străinătate. **Să fi existând vreo legătură între acest „eveniment" şi asigurările date de către serviciul de spionaj „X", în caz de „cădere"? Nu ştiu!**

*PS. (însemnând nu **post-scriptum**, ci **post-serial**).*

După cum lesne s-a observat, pe parcursul serialului am folosit formula *„serviciu de spionaj”* şi nu pe aceea, mai... sofisticată, de *„serviciu de informaţii”.* Am utilizat-o intenţionat pe prima pentru că, în sensul legii penale, culegerea de informaţii cu caracter de stat, de către o putere sau organizaţie străină ori de agenţi ai acestora constituie **infracţiunea de spionaj.** De fapt, aceasta este şi esenţiala justificare a existenţei serviciilor secrete respective, chiar dacă unele dintre ele, pentru „divertisment", mai iniţiază, organizează sau sprijină şi acţiuni de dezinformare, intoxicare ori diversiune mediatică asupra opiniei publice, ba chiar şi lovituri de stat sau încercări de asasinate politice la cel mai înalt nivel. Fireşte, în alte state decât cele din care fac parte.

Şi, pentru a ilustra mai convingător ce reprezintă o acţiune de trădare-spionaj, îndrăznesc să citez dintr-un remarcabil tratat de drept penal, realizat şi publicat recent (mă raportez la momentul când scriu aceste rânduri) de către un distins profesor universitar doctor: „Astfel, condamnându-l pe R.M. pentru infracţiunea prev. de art. 157 C. pen. *(trădare prin transmitere de secrete – n.n),* instanţa a reţinut şi motivat că acestea, «în calitate de lucrător diplomatic în centrala Ministerului Afacerilor Externe, precum şi pe când se afla în misiune permanentă la Ambasada română din... *(cele trei puncte îmi aparţin, ca şi cele care vor urma - n.n.),* unde a fost recrutat de agenţi ai... timp de aproximativ 14 ani (perioada 1975-1989), cu intenţie, a furnizat date, informaţii şi documente integrale având caracter secret, cunoscute în virtutea atribuţiilor de serviciu, pe care le-a transmis serviciului... de spionaj, în schimbul unor recompense substanţiale, acţiune de natură a periclita securitatea statului român şi a compromite relaţiile ţării noastre cu alte state ***- T.M.T.*** *(Tribunalul Militar Teritorial - n.n.)* ***Bucureşti., Sent, nr. 39/20.07.1989».*** *(prof. univ. dr. Gheorghe Diaconescu, „INFRACŢIUNILE ÎN CODUL PENAL ROMÂN"- Volumul I, Editura* „OSCAR PRINŢ", Bucureşti, 1997, pag.52).

Şi, ca să respect o formulă folosită uneori în cărţi, articole de presă ori în filme, voi menţiona şi eu că orice legătură între citatul de mai sus şi capitolul de faţă este pur şi simplu... întâmplătoare!

Capitolul XX
TRĂDARE, SPIONAJ, DIVULGĂRI...

... Cu trei precizări prealabile: nu întâmplător am plasat acest capitol imediat după „CAZUL MIRCEA RĂCEANU", nu doresc să dau rândurilor ce urmează un caracter didacticist şi este departe de mine gândul de a mă ridica la nivelul specialiştilor în materie de spionaj şi contraspionaj. Eu scriu doar pentru nespecialişti şi numai din cele trăite ca simplu anchetator.

De multe ori - rememorând cazurile de trădare-spionaj, de divulgare a secretului care periclitează securitatea statului sau interesele obşteşti ori de divulgare a secretului economic, pe care le-am instrumentat de-a lungul anilor, şi încercând să le privesc prin prisma trăirilor autorilor acestora -, **percep un factor cvasiunanim care le uneau, ca un blestem: momentul, crucial, când nu se mai poate da înapoi!**

Desigur, drumul de la prima contactare – ca să folosesc un termen... tehnic – până la acest moment putea fi mai scurt sau mai lung şi, de regulă, **când respectivul drum începea, viitorul făptuitor (autor al infracţiunii) nu bănuia ori conştientiza prea puţin că a trecut deja prin faza unui minuţios studiu din partea celor care aveau misiunea să îl atragă la colaborare.** Poziţia socială, situaţia materială, dificultăţi sau, deopotrivă, posibilităţi şi dorinţe de ascensiune profesionale, afinităţi ori sentimente negative faţă de alte state, vanităţi, pasiuni, vicii etc. constituiau elemente de mare însemnătate care, cunoscute şi analizate cu grijă, puteau conduce la **depistarea punctelor slabe ce urmau să fie exploatate.**

În acest sens, prezint două exemple, poate neînsemnate, la prima vedere, dar semnificative pentru perioada de început a atragerii la colaborare. Cu prilejul unei recepţii organizate în statul unde era acreditat domnul Mircea Răceanu, anumite persoane „de bine", atacând punctul sensibil numit orgoliu, s-au întrecut în a ridica în slăvi (poate exagerez puţin) capacităţile de previzionar politic ale diplomatului român. Se avea în vedere că şeful statului respectiv tocmai îşi prezentase demisia, decizie pe care Mircea Răceanu, cum am arătat în serial, o prevăzuse – cu o mare precizie temporală – cu câteva luni înainte, tot în cadrul unei întâlniri protocolare. Reţin, de asemenea, cu câtă „admiraţie" era privit, „Eterescu" de interlocutorul străin, în momentele când îşi etala vastele sale cunoştiinţfe din domeniul tehnicii militare.

În enumerarea elementelor luate în calcul pentru cunoaşterea... candidaţilor la recrutare, m-am referit şi la vicii, dar precizez că **ar fi mai simplist şi eronat,**

de cele mai multe ori, să se creadă că atragerea la colaborare se baza, de pildă, doar pe abila exploatare a „dorinţei de înavuţire", în cazul unora, ori a patimii pentru băutură sau pentru femei, în situaţia altora (acestea putând fi considerate excepţii de la regulă). Pentru că, în mod evident, un diplomat, un militar, un lucrător în domeniul comerţului exterior sau un alt funcţionar cu o poziţie importantă într-o întreprindere ori instituţie – în plus, obligatoriu, deţinător de sau cu acces la documente, date şi informaţii secrete de stat – era temeinic verificat, înainte de a ocupa un asemenea post, atât de cei care îl angajau, cât şi de către organele de securitate.

Un loc aparte îl ocupa, apoi, ştiinţa cu care se reuşea apropierea relaţiilor dintre cel care racolase şi cel ce urma a fi recrutat. Se ajungea uneori la legături atât de strânse, încât solicitarea de informaţii şi divulgarea lor deveneau, la un moment dat aproape fireşti.

În această fază, mai de început, **se punea, de multe ori, temelia viitoarei dependenţe,** constând în invitarea cetăţeanului român la întâlniri în afara cadrului oficial. De regulă, prin diverse localuri, dar şi la domiciile sau reşedinţele viitorilor parteneri. **Şi, poate părea paradoxal, dar eu am ajuns la concluzia că, la crearea unei asemenea dependenţe, contribuia indirect şi legislaţia în domeniu dinainte de** 1989 (Legea nr.23/1971 şi „faimoasa" H.C.M. nr.18/1972 – nepublicată?!), care încorseta uneori drastic relaţiile cetăţenilor români cu străinii. Astfel încât, având două-trei întâlniri neoficiale cu un străin, unii cetăţeni români, de teamă că acesta ar putea deveni cunoscute şi le-ar periclita, fireşte cariera profesională, preferau să le ascundă şi să cadă în „plasa" ce le fusese întinsă.

Fără îndoială, primele informaţii cerute păreau a fi cu totul lipsite de importanţă, iar solicitarea lor se făcea extrem de voalat. De pildă, cadrul sau agentul unui serviciu de informaţii străine îl întreba pe viitorul trădător, curios să afle un aspect pe care „nu îl înţelege prea bine": „*Dumneavoastră, ca mare specialist în domeniu, cum vă explicaţi poziţia statului «X» faţă de problema...?".* (Exemplul nu este deloc ipotetic). Iar cum în faţa statului „X" România nu s-a (prea) ploconit după aprilie 1964, cetăţeanul român nu avea mari rezerve să-şi expună punctele de vedere. Care, nu de puţine ori, depăşeau limita a ceea ce se putea comunica. Şi azi o informaţie, mâine alta...

Bineînţeles, toate discuţiile de acest gen erau înregistrate cu grijă pe bandă magnetică sau, cel puţin, aşa li se dădea de înţeles respectivilor „guralivi", în momentul când străinul considera că este timpul să facă un nou pas, decisiv.

Apărea, astfel, acel moment crucial despre care am scris la

începutul capitolului, când străinul, fie că îşi declina calitatea (unde era cazul), fie că nu, putea să-şi permită a-i solicita deschis cetăţeanului român să colaboreze în mod organizat şi secret pentru culegerea şi transmiterea de informaţii. Urmau, în mod firesc, după acceptare, întâlniri pentru realizarea unei temeinice instruiri a noului recrutat, pentru stabilirea tematicii generale de informaţii şi/sau a informaţiilor concrete care interesau, a modalităţilor de procurare a acestora şi de ţinere a legăturii (personale sau impersonale, parole, coduri ş.a), a modului cum se va face plata pentru informaţiile divulgate etc.

Uneori, procesul de cunoaştere (studiu), contactare, apropiere, recrutare şi instruire putea fi realizat de o singură persoană, iar alteori, de mai multe, cel vizat fiind predat-preluat, cu totul „întâmplător", de la o etapă la alta.

Poate părea curios dar, din câte îmi amintesc, **persoanele pe care le-am anchetat pentru fapte infracţionale la regimul secretului de stat „lucrau" singure.** Cu alte cuvinte, nu aveau coautori complici sau tăinuitori, iar instigatorii erau tocmai persoanele cărora le furnizau informaţii. De aici decurgea, cum am mai arătat, marea dificultate a realizării probării acestui gen de infracţiuni. Desigur, asemenea anchete nu se declanşau fără a fi în posesia unor serioase date sau indicii, privind actele de trădare ori de divulgare comise dar, de multe ori, acestea proveneau din mijloace şi metode secrete ale muncii de securitate care, sub nici o formă, nu puteau fi deconspirate.

Aşadar, „lucrând" singuri, făptuitorii aveau, de regulă, două căi de a acţiona: prima consta în transmiterea de documente (în xerocopii), date şi informaţii pe care le deţineau ori la care aveau acces nemijlocit în virtutea atribuţiilor de serviciu, iar a doua, în procurarea altora de la colegi (sau foşti colegi) de muncă, de la prieteni sau cunoştinţe, prin metoda cunoscută sub denumirea de *„exploatare în orb".* Deci, persoana „exploatată" habar nu avea că informaţiile ce îi erau solicitate urmau să ajungă la un serviciu de spionaj, la o firmă străină etc. Ba, uneori, asemenea informaţii erau destăinuite din proprie iniţiativă!

Un „banal" exemplu: un cetăţean, venind de la serviciu, îşi întâlneşte în faţa blocului vecinul. Acesta din urmă (viitorul cercetat pentru transmitere de secrete) îl întreabă de ce este atât de bine dispus, iar celălalt îi explică senin că urmează să plece în străinătate, pentru a însoţi un transport de tehnică militară, precizându-i tipul acesteia şi ţara importatoare. Simplu, nu?

Iar audierea acestor persoane, chiar în calitate de martori, constituia de multe ori o operaţiune foarte dificilă, deoarece mai toate aveau mari rezerve în a-

şi recunoaşte naivitatea dovedită, nutrind temerea că îşi vor periclita astfel locul de muncă.

Şi domnul Mircea Răceanu, desi lucra cu un volum deosebit de însemnat de documente si date cu caracter secret de stat, a procurat de la diverşi colegi de serviciu asemenea înscrisuri şi informaţii, pe care le-a transmis apoi serviciului de spionaj în favoarea căruia lucra. Precizez însă că, în acest caz, nu a fost vorba de amintita *„exploatare în orb”,* întrucât colegii de serviciu aveau oligaţia să-i pună la dispoziţie anumite documente sau date (obligaţie reciprocă, de altfel), în scop de documentare înaintea unor deplasări în exterior, a vizitelor în România a reprezentanţilor altor state etc.

Iarăşi poate părea curios pentru unii cititori, dar **realizarea legăturii şi transmiterea informaţiilor nu se făceau neapărat prin ultrasofisticate mijloace tehnice, deşi destinatarii le deţineau cu prisosinţă.** Căci, de pildă, ce poate fi mai simplu şi mai sigur decât a înmâna străinului un pacheţel, pe întuneric, în timp ce acesta şi viitorul inculpat stau alături, pe ultimul rând din sala de spectacole, urmărind cu... nevinovăţie un film? Sau lăsând respectivul pacheţel într-un loc de folosinţă publică, dar care poate fi utilizat, pe rând, numai de către o singură persoană.

Cât despre „recompense", menţionez numai că tot dolarii erau atotputernici, fie plătiţi „cash", fie depuşi în conturi în străinătate...

Am început acest capitol cu trei precizări şi doresc să îl închei cu încă trei:

Potrivit Codului penal, infracţiunea de trădare prin transmitere de secrete constituie fapta cetăţeanului român sau a persoanei fără cetăţenie domiciliată pe teritoriul României de a transmite secrete de stat unei puteri sau organizaţii străine ori agenţilor acestora, precum şi de procurare sau deţinere, în acest scop, a unor asemenea documente ori date.

Am prezentat această definiţie nu în ideea de a da cuiva lecţii juridice, ci doar pentru a releva că, **după Revoluţia din decembrie 1989, s-a încercat şi uneori s-a „reuşit"... nuanţarea – după mine, prin interpretarea forţată şi greşită a legii – a noţiunii de trădare. Nimeni, însă nu (mă) va convinge vreodată că un român care divulgă unui serviciu de spionaj străin secretele de stat ale României este altceva decât TRĂDĂTOR!** În pofida oricăror eventuale decizii ale justiţiei de anulare, pe diverse motivaţii, a anumitor hotărâri de condamnare rămase definitive! Şi indiferent de ţara căreia i-au fost vândute secretele!

Pentru că secretele de stat nu au aparţinut lui Gheorghiu-Dej sau

lui Ceauşescu, după cum nu aparţin şi nu vor aparţine vremelnicilor conducători post-revoluţionari, ci au fost, sunt şi vor fi secretele STATULUI ROMÂN, de protejarea cărora depinde, în ultimă instanţă, siguranţa acestuia!

Capitolul XXI
ULTIMELE ANCHETE

La sfârşitul anului 1989, după cum, probabil, se cunoaşte, Departamentul Securităţii Statului a fost desfiinţat oficial, printr-un Decret-Lege adoptat de noua Putere, iar structurile acestuia au trecut în subordinea Ministerului Apărării Naţionale. În aceeaşi perioadă, s-a procedat la **desfiinţarea Direcţiei de Contrainformaţii Militare, a Direcţiei a V-a, precum şi a unor unităţi teritoriale deosebit de importante, între care menţionez Securitatea Municipiului Bucureşti.**

Deci, practic, din acele momente, până la 26 martie 1990 – când a luat fiinţă Serviciul Român de Informaţii -, nu a mai existat o instituţie fundamentală a statului de-sine-stătătoare, menită să apere siguranţa naţională a României. Spre „dezamăgirea" serviciilor de spionaj străine, care nu mai aveau cu cine să se confrunte şi **puteau astfel, să se instaleze cu toată lejeritatea în România, acolo unde doreau** (Rog a se revedea sfârşitul materialului introductiv). **Iar cine crede că nu s-a profitat din plin de această uriaşă ocazie este fie de o puerilă naivitate, fie rău intenţionat!** Din această a doua categorie fac parte, desigur, şi majoritatea covârşitoare a celor care au blamat în fel şi chip înfiinţarea Serviciului Român de Informaţii, pe care au legat-o, la un moment dat, cu totul artificial, de evenimentele imediat anterioare de la Târgu-Mureş. Ca să nu mai insistăm asupra nenumăratelor acuze aduse ani de-a rândul (oare întâmplător?) acestui Serviciu, în cea mai mare parte nedrepte, exagerate sau tendenţioase. Atacuri care, ca prin... farmec, au cam dispărut după noiembrie 1996 (de ce oare?).

Dar, să revin la... ultimele anchete, nu înainte de a face precizarea că **efectivele Direcţiei (dacă mai putea fi denumită astfel) unde lucram au fost reduse cu aproximativ trei sferturi, subsemnatul ajungând să fiu unul dintre cei doi-trei „bătrâni" rămaşi. Aveam 40 de ani...**

Apoi, unitatea – condusă, după revoluţie, de doi distinşi procurori militari – **a fost angrenată în investigările şi anchetele ce se efectuau cu febrilitate pentru depistarea teroriştilor**; cercetări extrem de anevoioase, date fiind împrejurările în care avuseseră loc o serie de evenimente suspecte de

acte teroriste: starea de confuzie şi de suspiciune cvasigenerală ce se instalase în rândul populaţiei (şi nu numai) imediat după 22 decembrie, explozia de informaţii, difuzate prin toate mijloacele de informare în masă, în legătură cu aşa-zişii terorişti, faptul că, în timpul Revoluţiei, intraseră în posesia unor civili cantităţi considerabile de arme şi muniţie, fără o riguroasă evidenţă a acestora, serioasele rezerve ce se manifestau asupra loialităţii fostelor cadre de securitate, capabile, prin măsuri informativ-operative specifice, să contribuie la aflarea adevărului etc., etc. Dar, în pofida acestor dificultăţi, pot afirma, cu toată convingerea, că **respectivele anchete** – la realizarea cărora organele de procuratură au avut rol primordial -, **s-au efectuat cu toată minuţiozitatea şi cu adevărat profesionalism.**

Iar ca ofiţer ce am participat nemijlocit la întreprinderea unor asemenea verificări şi cercetări şi care aveam în „spate" douăzeci de ani de anchetă, mi-am format şi o altă convingere: că nu au existat TERORIŞTI care să fi acţionat, în timpul Revoluţiei, pentru a-l sprijini pe Nicolae Ceauşescu şi, în general, vechea Putere! Este o opinie personală, ce nu angajează nici o autoritate sau instituţie publică şi care, este evident pentru toată lumea, nu poate influenţa absolut cu nimic concluziile anchetelor efectuate ori care vor mai fi întreprinse pentru stabilirea adevărului în legătură cu Revoluţia din 1989.

Iar dacă vrem, neapărat, să ne referim la terorişti, atunci cred că ar trebui să ne întoarcem la 15 sau 16 decembrie 1989, când Timişoara a fost asaltată de adevărate bande teroriste – de unde apărute, din cine formate? -, care au comis acte de vandalism greu de imaginat, acţionând nu întâmplător, nu dezorganizat şi, în nici un caz, în favoarea regimului Ceauşescu. Mă opresc aici, fiindcă nu am participat la cercetarea acestor... incidente. Cercetări care, în mod cert, au fost efectuate.

Tot în ianuarie 1990, mai mulţi ofiţeri din cadrul unităţii, printre care şi subsemnatul, am primit misiunea de a participa la continuarea şi finalizare cercetărilor ce fuseseră demarate în legătură cu un mare număr de cadre aparţinând fostei Direcţii a V-a (de Securitate şi Gardă). Atunci am aflat că, **după 22 decembrie 1989, peste o sută de ofiţeri şi subofiţeri din amintita unitate au primit un „tratament" aparte, presupunându-se că s-au implicat în acţiuni teroriste.** Mai exact, pe intervale de timp ce au ajuns uneori la o lună, au fost „cazaţi" în incinta unor unităţi militare, dar nu câte doi-trei într-o cameră, cu grup sanitar propriu, precum foştii arestaţi din „catacombele groazei" situate în Calea Rahovei, pe timpul existenţei Direcţiei a VI-a, ci **câte 60-70 într-o singură încăpere,** dormind pe paturi suprapuse pe trei rânduri şi servind masa

în serii, în condiţii... Dar, parafrazând un celebru dicton, mă rezum a conchide, nu fără amărăciune, că ,,*A la révolution, comme a la révolution*"

S-a trecut, imediat, la reaudierea tuturor cadrelor bănuite, la ascultarea a sute de martori şi la realizarea altor actvităţi specifice anchetei, în final fiind întocmite dosare voluminoase din care rezulta, fără dubii, ce a făcut fiecare suspect, pas cu pas, cum se spune, începând cu 22 decembrie. Dosarele au fost înaintate Direcţiei Procuraturilor Militare care, în toate cazurile, a dispus **neînceperea urmăririi penale,** confirmând, astfel, absoluta nevinovăţie a persoanelor cercetate.

Nu vreau să intru în detalii referitoare la desfăşurarea acestor ultime anchete, care, probabil, i-ar plictisi pe cititori dar, rememorându-le, îmi revine obsedant în minte tulburătoarea relatare a unui ofiţer din fosta Direcţie a V-a, ce a făcut parte, după Revoluţie şi până la reţinere, din dispozitivul ce asigura paza şi apărarea sediului din Piaţa Victoriei al noii Puteri. Prezint acest crâmpei din respectiva declaraţie, întrucât mi se pare un exemplu edificator în relevarea psihozei ce cuprinsese lumea în legătură cu aşa-numiţii terorişti: în cursul unei nopţi, cineva din dispozitiv a observat că, la anumite intervale de timp, se aprindea şi se stingea lumina la o fereastră dintr-un bloc de locuinţe situat în apropiere. Rapid, s-a concluzionat că în imobilul respectiv se află terorişti care comunică cifrat cu exteriorul prin acele aprinderi şi stingeri ale luminii, şi, la fel de iute, s-a hotărât bombardarea clădirii. Dar, a învins raţiunea si s-a trecut, mai întâi, la efectuarea unei verificări la fata locului. Care a stabilit banalul adevăr că blocul în cauză, cel puţin pe un palier, „beneficia" doar de un grup sanitar, comun, pe care locatarii îl foloseau,pe rând, şi în timpul nopţii.

La aproape două luni după terminarea acestor cercetări, a fost înfiinţat, deci, Serviciul Român de Informaţii, care nu a mai cuprins în structura sa o unitate cu atribuţii de cercetare penală, competentă a instrumenta cauzele având ca obiect infracţiuni contra siguranţei **statului. Cu alte cuvinte, fosta Direcţie a VI-a si-a încetat existenta. A fost bine, a fost rău?** Mai exact, acestă întrebare nu vizează desfiinţarea respectivei direcţii, ci faptul că **cel mai important serviciu de informaţii al României nu dispune de o unitate abilitată prin Codul de procedură penală să efectueze urmărirea penală în cazul săvârşirii de infracţiuni pentru a căror prevenire, descoperire şi contracarare S.R.I. este competent să acţioneze, potrivit legii.**

Desigur, nu uit că mi-am propus să evit a pleda „*pro domo*" dar **când observ, ca simplu cetăţean, numărul şi amploarea în continuă creştere a unor activităţi ilicite susceptibile a constitui infracţiuni de subminare a economiei naţionale (ca să mă refer doar la aceasta), depistate în**

furtunoasa noastră perioadă de tranziţie, mă gândesc uneori că o... Direcţie a VI-a, cu efective dublate sau triplate, abia le-ar putea face faţă. Probabil, viitorul va demonstra că o unitate de urmărire penală, având competenţele amintite în precedentul alineat, se va impune a fi înfiinţată, în cadrul fie al Parchetului General de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, fie al Serviciului Român de Informaţii. (Mi-am dorit mult să închei această carte cu denumirea ultimei mele... iubiri profesionale şi cu gândul la toţi foştii mei colegi care activează în această prestigioasă instituţie!)

Anexe
Articole publicate în revista
„OBIECTIV MAGAZIN" – *Craiova*

A FOST SECURITATEA ROMÂNĂ EXCLUSIV POLIŢIE POLITICĂ?

(*OBIECTIV MAGAZIN nr 29-30/23.07.98*)

- Domnule colonel Gheorghe Cotoman, răsfoind nişte publicaţii mai vechi, am găsit, din întâmplare, în „*România Mare*" şi în „*Evenimentul zilei*" din ianuarie 1996, facsimilul unui document, respectiv, al unui proces-verbal de inventariere, referitor la dl. general Gheorghe Diaconescu, din S.R.I. În acest document, printre persoanele care l-au întocmit, apare şi numele dumneavoastră, cu gradul de locotenent-colonel la acea vreme si cu funcţia de loctiitor al şefului U.M. 05007 Bucureşti, despre care am reuşit să aflu că era sau este Direcţia Juridică a Serviciului Român de Informaţii. Apoi, nu cu mult timp în urmă, am putut să vă identificăm, prin intermediul scriitorului Pavel Coruţ, de la care am aflat că aţi fost consăteni, colegi de bancă în şcoala generală şi că aţi rămas buni prieteni. Acum, pornind de la premisa ori, mai exact, de la speranţa că nu aveţi nimic împotriva presei, vă rog să acceptaţi acest interviu. Sunteţi de acord?

- Pentru început, doresc să vă precizez că mă puneţi într-o încurcătură teribilă, din cel puţin două motive. Pe de o parte, nu mi-am dorit niciodată şi nici nu îmi doresc să apar în mass-media, şi aceasta nu pentru că mi-aş putea reproşa ceva în legătură cu activitatea desfăşurată în Ministerul de Interne şi, apoi, în Serviciul Român de Informaţii, ci din cauza unei modestii funciare care mă caracterizează. Pe de altă parte, ca simplu cetăţean şi ca ofiţer care am lucrat trei decenii pe probleme juridice în domeniul siguranţei statului (folosesc formula actuală din Codul penal), am respectat şi respect fără absolut nici o rezervă

puterile statului. Or, cum aş putea avea alte sentimente faţă de a patra putere în stat, pe care o reprezentaţi dumneavoastră, presa? Mai ales că, dacă mai apar două-trei cazuri *„Ţigareta II"* – ceea ce este pe deplin posibil în societatea noastră de azi -, aveţi toate şansele să urcaţi frumos în „clasamentul" puterilor statului. Aşadar, vă ascult!

- Vă mulţumesc pentru acceptarea interviului, domnule colonel! Deci, aţi îndeplinit funcţia de locţiitor al şefului Direcţiei Juridice din Serviciul Român de Informaţii...

- La scurt timp după înfiinţarea Serviciului Român de Informaţii, în anul 1990, am fost numit locţiitor al şefului U.M. 05007 Bucureşti, funcţie pe care am îndeplinit-o până în 1995, când, după o boală destul de severă şi o spitalizare îndelungată, am fost nevoit, în iulie 1996, să trec în rezervă, prin pensionare.

- Nu doresc, deocamdată, să mă refer la acel proces-verbal de inventariere privind pe generalul Gheorghe Diaconescu...

- Suntem, în această privinţă, pe aceeaşi lungime de undă, doamnă Nuţă. Nici eu nu doresc!

- Totuşi, ca ziarist, parcurgând fragmentul din procesul-verbal publicat în ianuarie 1996, m-a frapat punctul 29, unde se prevede: *„Mapa nr: 29,11 file – fişe ziarişti".* Era competent dl. general Diaconescu sau, mă rog, subalternii dumnealui, să ne urmărească pe noi, ziariştii?

- Doamnă Oana Nuţă, potrivit legislaţiei actuale în materie – şi am în vedere Legea nr. 51/1991 şi Legea nr. 14/1992 – Serviciul Român de Informaţii este competent a urmări (folosesc expresia dumneavoastră) orice persoane despre care deţine date, indicii sau informaţii că desfăşoară activităţi ce constituie, conform legii, ameninţări la adresa siguranţei naţionale. Indiferent dacă respectiva persoană este ministru, director, diplomat, comerciant, ziarist sau simplu cetăţean. În ceea ce priveşte cele 11 file conţinând *"fişe ziarişti"* lumea presei poate fi liniştită: nu dezvălui nici un secret dacă vă asigur, ca persoană care am participat nemijlocit la inventariere şi am citit respectivele fişe, că acestea fuseseră întocmite cu mult înainte de decembrie 1989. De altfel, cu prilejul inventarierii, au fost găsite şi alte documente întocmite înainte de Revoluţie, cum ar fi mapa de la punctul 28, privind pe Răceanu Mircea...

- Apropo de Mircea Răceanu, aţi cunoscut ceva în legătură cu activitatea pentru care a fost condamnat? Şi vă asigur că nu v-am pus întâmplător această întrebare!

- Iar eu vă asigur, stimată doamnă, că nu este cazul să-mi verificaţi sinceritatea. Dacă am acceptat acest interviu, mi-am asumat şi răspunderea de a fi sincer cu dumneavoastră şi cu opinia publică. Fireşte că, nu voi face nici o

dezvăluire ce ar putea constitui secret de stat sau de serviciu ori ar fi de natură să afecteze siguranţa naţională! Apoi, parcă am căzut de acord să nu ne mai referim la procesul-verbal de inventariere... Bine, o ultimă concesie şi ne respectăm acordul, da?... Deci, am cunoscut foarte bine activitatea infracţională pentru care a fost condamnat dl. Mircea Răceanu, după cum l-am cunoscut şi pe dumnealui personal, pentru simplul motiv că eu am fost ofiţerul care l-a anchetat.

- Cu îngăduinţa dumneavoastră, vom reveni cu alt prilej asupra acestui subiect, domnule colonel. Dar, deocamdată, să trecem la problemele pentru care v-am abordat, probleme, cred eu, importante şi intens dezbătute în Parlament, în Executiv, în mass-media şi în societate, în general. Şi cred că intuiţia nu m-a înşelat oprindu-mă asupra dumneavoastră: sunteţi un ofiţer cu o mare experienţă în munca de informaţii, aţi deţinut timp de cinci ani o importantă funcţie juridică în Serviciul Român de Informaţii şi, în plus, trecând în rezervă, puteţi privi şi interpreta detaşat, obiectiv, fenomenele actuale referitoare la siguranţa naţională. Deci, domnule colonel, doresc să abordăm următoarea problemă: dumneavoastră consideraţi că Securitatea română a fost exclusiv poliţie politică?

- Într-adevăr, este o chestiune extrem de importantă pe care voi încerca să o abordez, fireşte, în nume propriu. Este o formulă la modă, nu? De altfel, nici nu aş putea-o analiza altfel, din moment ce nu aparţin nici unei autorităţi sau instituţii publice şi nici vreunui partid politic.

În primul rând, consider aberante acele susţineri conform cărora Securitatea română a fost exclusiv poliţie politică, după cum la fel de aberantă socotesc etichetarea acestei foste instituţii drept *„sinistră", „odioasă"* etc. Unii nu ştiu, uită ori se prefac a nu şti sau a fi uitat că, în fostul Departament al Securităţii Statului, funcţionau direcţii de contraspionaj, de antiterorism, de contrainformaţii economice şi în domeniul comerţului exterior, de contrainformaţii militare, ca să nu mai vorbim de unităţile de informaţii externe – existente în toate statele – fie mai mult sau mai puţin democrate, fie mai mult sau mai puţin totalitare -, unităţi care se ocupau, exclusiv, de prevenirea, descoperirea şi contracararea acţiunilor de trădare, spionaj, divulgări ale secretelor de stat, a actelor teroriste, de diversiune, şi de subminare a economiei naţionale. Acţiuni care, de altfel, s-au aflat în sfera de preocupări şi a fostei Siguranţe a Statului, şi sunt date în competenţă, prin lege, şi Serviciului Român de Informaţii.

Şi vă rog să-mi permiteţi ca, la cele expuse mai sus, să fac doar trei concretizări: se repetă cu obstinaţie că fostele organe de contrainformaţii economice se ocupau doar de urmărirea opozanţilor politici din unităţile

industriale, dându-se ca exemplu acţiunile anticeauşiste de la Braşov, din noiembrie 1987, dar nu se aminteşte în nici o împrejurare despre eforturile imense depuse de fostele organe de securitate pentru depistarea autorilor gravelor acte de distrugere a unor tablouri de comandă şi ai incendiului devastator, ce au avut loc tot la întreprinderea de autocamioane Braşov, în iunie 1974, ca să nu ne mai referim la nenumăratele acţiuni care au condus la prevenirea unor asemenea evenimente deosebit de păgubitoare pentru economia naţională. Apoi, cu aceeaşi îndârjire, se reamintesc acţiunile fostei Securităţi de urmărire a disidenţilor, dar nimeni nu readuce în memoria opiniei publice faptul că *„odioasa"* a reuşit să ridiculizeze cele mai mari servicii de informaţii (a se citi de spionaj) din lume, depistându-le şi anihilându-le doi agenţi de primă mărime: generalul Şerb şi diplomatul Mircea Răceanu. Şi, iarăşi, nu se aminteşte, în nici o împrejurare, de cei doi foşti ofiţeri de Securitate-eroi din cadrul Brigăzii Antiteroriste, care, în anul 1984 sau 1985, încercând să dezamorseze două dispozitive explozive amplasate de terorişti străini sub două autoturisme, în Bucureşti, au plătit cu viaţa temerara tentativă...

- Bine, domnule colonel, dar au existat şi structuri care se ocupau de opozanţii politici, de cei care făceau propagandă împotriva regimului comunist, de disidenţi...

- A existat o singură unitate cu atribuţii de acest gen, dar să nu uităm că Direcţia respectivă se ocupa, în egală măsură, şi de acţiunile cu caracter fascist, precum şi de cele naţionalist-iredentiste, care acum par a nu mai interesa pe nimeni. Şi-apoi, dacă se doreşte neapărat stigmatizarea cadrelor, informatorilor şi colaboratorilor care au lucrat în acest domeniu, de ce nu se merge până la capăt?! Să fie puşi la stâlpul infamiei şi cei care au iniţiat, au dezbătut şi adoptat articolele din Codul penal referitoare la subminarea puterii de stat, la propaganda împotriva orânduirii socialiste şi la complot! Fiindcă fostele organe de securitate erau legal obligate să prevină şi să contracareze asemenea fapte infracţionale.

În plus, fiindcă aţi amintit de categoria disidenţilor, îmi puteţi explica de ce unii dintre aceştia erau urmăriţi de către organele de contraspionaj? Poate fiindcă făceau cu nevinovăţie naveta România – ţările cu vechi tradiţii democratice? Ori poate că frecventau, cu aceeaşi inocenţă, ambasadele din Bucureşti ale statelor copleşite de amintitele tradiţii? Poate...

- Domnule colonel, până acum mi-aţi expus doar generalităţi, este drept, într-o logică pe care nu o pot contesta. Însă, acceptând ipoteza că aţi avea dreptate, de ce nu vă gândiţi să prezentaţi opiniei publice şi cazuri concrete, care să vă susţină

afirmaţiile, în sensul că fosta Securitate s-ar fi ocupat de fapt, într-o

proporţie covârşitoare, de apărarea siguranţei statului român?

- Mi-aţi ghicit intenţiile, stimată doamnă Oana Nuţă! În prezent, lucrez la o carte cu caracter memorialistic, intitulată, provizoriu, *„De la actul terorist din Sfântu-Gheorghe, la cazul Mircea Răceanu".* Şi o scriu nu în ideea reabilitării fostei Securităţi, ci ca o modestă reacţie la atacurile, pe cât de deşănţate, pe atât de nedrepte, aduse uneia dintre cele mai performante instituţii de informaţii şi de contrainformaţii din lume, atacuri ce nu s-au limitat la fostul Departament al Securităţii Statului, ci au continuat, ani de-a rândul, şi împotriva Serviciului Român de Informaţii, ceea ce mi se pare extrem de grav.

- Ar fi o speranţă deşartă dacă aş gândi că veţi accepta să publicaţi în premieră, în revista noastră, măcar câteva fragmente din această carte? Şi ce aţi avut în vedere când v-aţi referit la „actul terorist din Sfântu-Gheorghe"?

- Un mare scriitor a spus cam aşa: *„Când ai pierdut orice speranţă, o mare speranţă îţi rămâne: că nu vei pierde niciodată acest sentiment".* Nu pot promite nimic, dar, dacă mă voi hotărî să public fragmente din carte, primul meu gând se va îndrepta spre revista dumneavoastră.

- Aţi mai publicat, domnule colonel?

- Da, am publicat o carte de proză scurtă umoristico-satirică intitulată *„Nu... râdeţi în timpul tranziţiei!",* care nu cred că a ajuns şi în Oltenia. Iar în prezent, finalizez o continuare a respectivei cărţi, cu titlul *„Nu... plângeţi în timpul tranziţiei!"* Dar, parafrazându-l pe inegalabilul Marin Preda, care l-a parafrazat atât de frumos pe apostolul Pavel, spun şi eu: *„Dacă sponsor nu e, nimic nu e!"...*

- Dar nu mi-aţi răspuns la a doua întrebare!

- Da, am în vedere acţiunea de amplasare a unei încărcături explozive, la data de 4 iunie 1984, pentru a arunca în aer grupul statuar Mihai Viteazul, amplasat în piaţa centrală din capitala judeţului Covasna. Fără îndoială, între data respectivă şi ziua de 4 iunie 1920, când a fost semnat tratatul de la Trianon, legătura este pur întâmplătoare (!?). Parcă aşa se spune, nu?

Oana NUTĂ

În plină campanie de vară pentru...
„RECOLTAREA" COLABORATORILOR FOSTEI SECURITĂŢI

(OBIECTIV MAGAZIN nr. 31-32 / 06.08.98)

Într-o perioadă în care România se confruntă, pe plan intern, cu **grave probleme economice şi sociale** – fie dacă ne referim doar la „competiţia”

pentru întâietate, dintre producţia industrială şi agricolă, investiţiile şi nivelul de trai, bineînţeles, în ceea ce priveşte **dramatica lor prăbuşire** -, iar **pe plan extern este tot mai palid luată în seamă de forurile politico-militare şi financiare internaţionale,** inventiva noastră clasă politică a găsit **soluţia *„salvatoare”:* depistarea înalţilor funcţionari care au colaborat cu fosta Securitate!** La nivelul Parlamentului, al Guvernului, al Consiliului Suprem de Apărare a Ţării. Până în prezent, românii pot dormi liniştiţi (expresia nu îmi aparţine): în Guvern şi în C.S.A.T. nu există colaboratori ai fostei Securităţi! **Urmează Parlamentul...**

Dar, prezentul material nu se doreşte, nici pe departe, a fi un comentariu politic, astfel încât, din acest punct de vedere, ne vom opri, exprimându-ne doar o banală (?) nedumerire: **de ce această campanie cvasi-generală la nivelul puterilor statului a atins cote maxime la scurt timp după aprobarea, în Senat, a proiectului Legii privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii, ca poliţie politică?** Faţă de dorinţa fierbinte (?) a deputaţilor de a afla care dintre ei au colaborat cu fosta Securitate, nu era normal nu să se recurgă la soluţia nelegală de a se solicita Serviciului Român de Informaţii date în acest sens, ci de a se purcede, în sesiunea extraordinară, la dezbaterea şi adoptarea actului normativ respectiv? Nu realizează nimeni că asemenea solicitări, urmate de prompta lor satisfacere (ne referim la CSAT) **pot induce în opinia publică suspiciunea că, de fapt, proiectul legii iniţiat de domnul senator Constantin Ticu Dumitrecu nici nu ar mai fi necesar?** Din moment ce problemele pot fi rezolvate (?) mult mai simplu?

Din punct de vedere juridic, în acestă luptă anti-colaboratori ai fostei Securităţi, **câştigător detaşat a ieşit premierul Radu Vasile,** care, culmea, nu este jurist! (Dacă greşesc, îmi cer scuze). Domnia sa are meritul de a se fi limitat să solicite membrilor Guvernului declaraţii din care să rezulte dacă au colaborat sau nu cu fosta Securitate, urmând ca veridicitatea acestora să fie stabilită după adoptarea Legii Ticu Dumitrescu (credem că viitoarea lege va continua să fie denumită astfel, în subsidiar, chiar dacă domnul senator şi-a retras calitatea de iniţiator al acestui proiect de act normativ). Şi, ca o paranteză, dacă mai adăugăm, la cele scrise mai sus, şi **poziţia remarcabil de realistă a premierului în ceea ce priveşte (ne)intrarea României în NATO,** atunci credem că domnul Silviu Brucan ar trebui să-i dea primului-ministru câte un „zece" la fiecare „profeţie'' săptămânală, cel puţin până la sfârşitul anului!

Nu aceeaşi apreciere poate fi făcută în ceea ce priveşte Consiliul Suprem de Apărare a Ţării, a cărui solicitare, adresată Serviciului Român de Informaţii, de a i se comunica dacă membrii Consiliului au colaborat

sau nu cu fosta Securitate, o considerăm ca fiind nelegală. Şi este nelegală pentru simplul motiv că **art. 45 din Legea nr. 14/1992** stipulează în mod clar că fondurile de arhivă ale fostului Departament al Securităţii Statului nu pot deveni publice decât după trecerea a **40 de ani.** Or, această prevedere legală nu poate fi modificată decât tot printr-o lege (a se vedea, în acest sens, **art. 5 din proiectul Legii *„Ticu Dumitrescu").***

Iar susţinerea „juridică" a solicitării respective se pare că a fost făcută, să-mi fie iertată supoziţia (?), în ideea că nimeni nu va citi textele de lege invocate. Astfel, s-a precizat că temeiul legal al acestei decizii îl reprezintă **art. 7 lit. e) şi d) din Legea siguranţei naţionale,** precum şi **art. 9 al Legii de organizare a CSAT,** ultimul text de lege prevăzând că deciziile Consiliului sunt obligatorii pentru toate instituţiile statului (îndrăznim a cita una dintre cele mai valoroase publicaţii din România, respectiv, cotidianul „*Libertatea" nr.* 2406 din 7 iulie 1998; **în mod aproape sigur, este vorba de art. 7 lit. c) şi nu e) din Legea nr. 51/1991).** Dar, să analizăm, pe rând, textele de lege invocate. Astfel, **lit. c) a art. 7 prevede, între atribuţiile *CSAT, că acesta*** „stabileste modalităţile de valorificare a informaţiilor *referitoare la siguranţa naţională".* Deci, logic, Serviciul Român de Informaţii prezintă Consiliului Suprem de Apărare a Ţării una sau mai multe informaţii referitoare la siguranţa naţională – sublinierea nu este deloc întâmplătoare -, iar Consiliul stabileşte modalităţile de valorificare a acestora. Evident, nu este cazul în speţă. **La lit. d) se stipulează că CSAT** *« analizează rapoarte şi informări referitoare la modul de aplicare a legii privind siguranţa naţională".* Dar, parcurgând întregul conţinut al **Legii nr. 51/1991,** observăm cu uşurinţă că, **în respectivul act normativ, nu există nici o prevedere care să facă referire la fondurile de arhivă preluate de la fostul Departament al Securităţii Statului! Lit.e) nu intră în discuţie,** referindu-se la aprobarea structurilor organizatorice, a efectivelor şi regulamentelor de funcţionare ale serviciilor de informaţii.

În sfârşit, este corect reprodusă prevederea din art.9 al Legii privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Consiliului Suprem de Apărare a Ţării, conform căreia deciziile Consiliului sunt obligatorii pentru toate instituţiile statului, dar **s-a omis a se preciza că deciziile Consiliului trebuie luate în strictă conformitate cu legea.** Ceea ce iarăşi, nu este cazul în speţă!

În ceea ce priveşte răspunsul Serviciului Român de Informaţii, ne exprimăm opinia că nu este contrar legii, întrucât, fiind negativ, nu face public nici un document din fondurile de arhivă preluate de la fostul Departament al Securităţii Statului. Dar, nu putem să nu ne întrebăm **cum ar fi procedat domnul director Costin Georgescu dacă ar fi depistat, în rândul membrilor CSAT, un**

colaborator al fostei Securităţi? Ar fi comunicat adevărul şi atunci, ar fi încălcat art. 45 din Legea nr. 14/1992, făcând public un document din fondurile de arhivă preluate de la fostul Departament al Securităţii Statului, sau ar fi trecut sub tăcere acest ipotetic adevăr, căzând, astfel, sub incidenţa art 289 din Codul penal (falsul intelectual)? Prin urmare, îndrăznim a vă ruga respectuos, domnule director, să dovediţi atenţie maximă: vin deputaţii! Şi, în ceea ce priveşte domniile lor, am strania senzaţie, nu ştiu de ce, că... Să dea Dumnezeu să mă înşel!

În încheiere, ne permitem a învedera că **nu este prima dată când Consiliul Suprem de Apărare a Ţării forţează nepermis interpretarea Legii nr. 51/1991 privind siguranţa naţională a României. Pentru că, vrând-nevrând, nu putem uita cum, la începutul anului 1997, actele de corupţie au fost catalogate ca fiind de natură a pune în pericol siguranţa naţională, pentru ca, în acest mod, lupta anti-corupţie să poată intra sub coordonarea şi controlul Consiliului Suprem de Apărare a Ţării. Deşi, art. 3 din Legea nr. 51/1992 nu enumeră, printre ameninţările la adresa siguranţei naţionale, amintitele acte de corupţie!** De altfel, într-un an şi jumătate, practica a demonstrat câţi infractori din domeniul corupţiei, ridicaţi la tang"de ameninţători la adresa siguranţei naţionale, au fost depistaţi şi traşi la răspundere penală, în mod normal, nu pentru luare sau dare de mită ori pentru trafic de influenţă, ci pentru o infracţiune contra siguranţei statului!

Chiar dacă asemenea modalităţi stranii de interpretare şi aplicare a legii nu par a prezenta un pericol deosebit, îndrăznim să le semnalăm doar pentru că **pot constitui precedente primejdioase** pentr u **statul de drept** pe care dorim cu toţii să-l edificăm!

col. (r) Gheorghe COTOMAN

STRUCTURI INFORMATIVE PARALELE

(OBIECTIV MAGAZIN nr 33-34 /20.08.98)

Doresc să precizez, de la bun început, că **nu am avut şi nu am relaţii personale sau de orice altă natură cu nici un parlamentar ori conducător de partid politic, deci, nici cu senatorul şi preşedintele Partidului „România Mare”, domnul Corneliu Vădim Tudor.** Excepţie fac, desigur, legăturile profesionale avute, până la trecerea în rezervă, cu membrii Comisiei parlamentare de control asupra activităţii Serviciului Român de Informaţii.

Dar, ca orice persoană căreia nu îi este indiferentă evoluţia situaţiei social-

politice şi economice din România, am urmărit cu interes, printre multe altele, şi acuzele care i se aduc domnului senator în legătură cu presupusa existenţă, în cadrul partidului pe care îl conduce, a unei structuri informative, care i-ar permite să obţină informaţii cu grad ridicat de importanţă şi chiar de autenticitate.

Nu aş fi scris aceste rânduri dacă, recent, nu m-aş fi întâlnit cu un vecin, care m-a abordat direct: *„Ce zici, domnule, îl bagă **ăştia** pe Vadim la puşcărie şi-i desfiinţează partidul, aşa cum îl ameninţă? Hai, spune-mi, că dumneata ştiu că le ai şi cu juridicul, şi cu S.R.I.-ul !”* Nu mi-am dat seama dacă omul avea convingeri politice pro sau anti – Vădim Tudor, ceea ce, de fapt, prezenta mai puţină însemnătate, dar am realizat un adevăr ce mi se pare de o gravitate aparte: **multe dintre personalităţile aparţinând clasei noastre politice, dar şi altor segmente ale societăţii, fie din neştiinţă, fie, mai de grabă, cu rea-credinţă, reuşesc să inducă în eroare opinia publică, invocând, în acest sens, nu de puţine ori aiuristic, diverse texte de lege, pentru a-şi susţine anumite acuzaţii la adresa adversarilor.**

Dar, să vedem, sub aspect juridic, ce consecinţe ar putea apărea dacă ipotetica existenţă, în cadrul partidului condus de dl. Corneliu Vădim Tudor, a unei structuri informative ar fi reală. Consider că **această problemă trebuie privită sub cel puţin cinci aspecte:**

În primul rând, revine autorităţilor publice abilitate prin lege, respectiv Serviciului Român de Informaţii, competent în acest sens, în conformitate cu **art.7 din Legea nr. 14/1992,** iar apoi organelor Parchetului, potrivit **art.22** raportat la **art.19** din **Legea nr. 19/1991, obligaţia să descopere** (prin obţinerea de informaţii, prin acte de constatare sau acte premergătoare) şi, respectiv, **să probeze** (în cadrul urmăririi penale) **existenţa** presupusei structuri informative. Prin urmare, pe de o parte, nu cel acuzat are obligaţia să-şi dovedească nevinovăţia, iar, pe de altă parte, **simplele acuze fără acoperire probatorie nu au nici o valoare juridică,** decât, eventual, doar sub aspectul infracţiunii de calomnie.

Apoi, trebuie avut în vedere că **legea nu sancţionează** iniţierea, organizarea sau constituirea **oricăror structuri informative,** fapta constituind infracţiunea prevăzută de **art. 19 din Legea nr. 51/1991** numai dacă respectivele structuri „***pot aduce atingere siguranţei naţionale”.*** Este ceea ce, în teoria şi practica juridică penală, numim **cerinţa esenţială,** în absenţa căreia fapta nu poate constitui infracţiune, neîndeplinind toate elementele sale constitutive. În mod obligatoriu, şi această cerinţă esenţială trebuie demonstrată de autorităţile publice acuzatoare.

În al treilea rând, vorbind la modul general, partidele sau formaţiunile

politice în sine pot avea de suferit, în sensul de a fi declarate neconstituţionale, doar în măsura în care anumite structuri informative pe care le deţin ar determina partidele sau formaţiunile respective ca, prin scopurile ori activitatea lor, să militeze împotriva *„pluralismului politic, a principiilor statului de drept ori a suveranităţii, a integrităţii sau a independenţei României"* **(art.37 din Constituţie).** Or, să-mi fie cu iertare, **oricine poate impune orice domnului Corneliu Vădim Tudor şi partidului pe care îl conduce, dar o eventuală acuzaţie în sensul că ar milita împotriva suveranităţii, a integrităţii sau a independenţei României ar fi nu doar aberantă, ci de-a dreptul ilară!**

În al patrulea rând, să nu uităm că, după Revoluţie, s-a modificat cu 180 de grade un principiu fundamental de drept: dacă, înainte de 22 decembrie 1989, o acţiune era considerată legală numai dacă **era permisă** de lege, în prezent sunt apreciate ca legale toate activităţile care **nu sunt interzise** prin actele normative în vigoare. Şi, ***în sfârsit***, dar, nicidecum, în cele din urmă, cred că ar trebui ca cei care aduc asemenea acuze să manifeste un **minimum de seriozitate.** Poate pune cineva mâna în foc că alte partide sau formaţiuni politice ori unele mijloace de comunicare în masă nu şi-au creat, după 1990, structuri informative; structuri care, într- adevăr, puteau sau pot aduce atingere siguranţei naţionale ?

În ceea ce mă priveşte – şi acum nu vi se adresează simplul cetăţean, ci fostul ofiţer activ al Serviciului Român de Informaţii – chiar forţat, nici măcar nu aş atinge flacăra!

Înainte de a încheia, rog a mi se permite să fac **două precizări.**

Pe de o parte, am abordat acest subiect nici pe departe din dorinţa de a-l apăra pe domnul Corneliu Vădim Tudor – dacă este nevoie, o poate face el însuşi cu prisosinţă - ci **pentru a informa corect opinia publică în ce condiţii iniţierea, organizarea sau constituirea unei structuri informative** (ca şi aderarea la aceasta ori sprijinirea ei, sub orice formă) cade sub incidenţa legii penale, precum şi a pedepsei de care este pasibilă o persoană care comite o asemenea faptă – **închisoare de la 2 la 7 ani.**

Pe de altă parte, cred că autorităţile publice ar trebui să se preocupe şi să să fie îngrijorate nu atât de faptul că apar în presă tot mai multe documente, date şi informaţii ce nu pot fi făcute publice, cât pentru realitatea că asemenea documente, date şi informaţii se scurg cu o condamnabilă uşurinţă din cadrul unităţilor care le deţin. Şi, din nefericire, nu se prea mai aud voci autorizate care să insiste pentru urgentarea adoptării proiectului legii privind apărarea secretului de stat şi a secretului de serviciu. **Proiect la care am lucrat şi subsemnatul cu încă acum mai bine de cinci**

ani în urmă, dacă memoria nu mă înşeală.

Dar, continuăm să îl acuzăm pe domnul Corneliu Vădim Tudor că şi-a constituit o structură informativă *„paralelă".* Este şi asta ceva, nu?'

col. (r) Gheorhge **COTOMAN**

„DECONSPIRĂM POLIŢIA POLITICĂ" SAU ... FACEM PUBLICE SECRETELE ŢĂRII?

(*OBIECTIV MAGAZIN nr. 35-36 / 03.09.98)*

Am citit cu toată atenţia **proiectul Legii privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securităţii, ca poliţie politică, adoptat de Senatul României în şedinţa din 25 iunuie a c.**, proiect asupra căruia îndrăznesc a face câteva comentarii.

Mi-aş îngădui, mai întâi, **trei remarci de ordin general**.

În primul rând, doresc să-mi exprim întregul respect faţă de domnul senator Constantin Ticu, pentru **sinceritatea** şi **buna-credinţă** dovedite în iniţierea şi susţinerea acestui proiect de act normativ. Şi l-am înţeles atunci când şi-a retras calitatea de iniţiator al proiectului, pentru că am cunoscut bine forma Iniţială a acestuia, datorită funcţiei pe care am deţinut-o în Serviciul Român de Informaţii.

O a doua remarcă, preliminară, constă în aceea că, personal, văd utilitatea acestei viitoare legi numai în măsura în care s-ar referi la reglementarea unui sistem prin care: pe de o parte, cei care urmează a fi **aleşi** în funcţii **importante** (senatori, deputaţi etc) să poată fi cunoscuţi în timp util de alegători, în sensul dacă au colaborat sau nu cu fosta Securitate (şi alegătorii să decidă în consecinţă, prin vot), iar pe de altă parte, pentru a se cunoaşte dacă persoanele care deţin ori urmează a fi **numite** în funcţii, iarăşi, **importante** în cadrul autorităţilor sau instituţiilor publice au fost sau nu agenţi ori colaboratori (folosesc terminologia din proiectul legii) şi aceasta **numai** pentru a se evita posibilitatea de a fi şantajaţi în îndeplinirea atribuţiilor de serviciu. Atât!

În egală măsură, opinez pentru accesul la propriul dosar dar cred că **se impunea cu necesitate păstrarea precizării formulate iniţial în proiect, în sensul de a nu rezulta din dosarul studiat identitatea informatorilor şi colaboratorilor implicaţi în acţiunea informativă respectivă.** Pentru că, altfel, sunt absolut sigur, vor apărea conflicte interumane de o gravitate greu de imaginat şi, totodată, extrem de dificil de a fi controlate! Ca să nu mă mai refer la foarte posibile consecinţe de natură a pune în pericol siguranţa statului, ceea ce ar contraveni prevederilor **art. 31 alin. 3 din Constituţie:** *„Dreptul la informaţie*

nu trebuie să prejudicieze siguranţa naţională”.

„Bine, domnule, dar trebuie să ne aliniem modului în care a fost rezolvată această problemă în celelalte ţări fost-comuniste”, mi se poate replica. „De acord, *aş răspunde,* dar nu ar fi mai bine pentru poporul român să ne **aliniem***,* mai întâi, în ceea ce priveşte creşterea producţiei industriale, atragerea investitorilor, dezvoltarea infrastructurii, realizarea unui sistem sanitar modern, ridicarea standardului de trai al populaţiei etc., etc. ?".

Şi, în sfârşit, **o a treia chestiune** (de fapt, o întrebare-nedumerire) preliminară: oare odiosul regim comunist şi sinistra lui Marea Adunare Naţională au adoptat o lege asemănătoare, privind deconspirarea fostei Siguranţe a Statului, ca poliţie politică (şi a fost, slavă Domnului!), inclusiv a agenţilor acesteia? Dacă a existat un asemenea act normativ, vă rog să mi se ierte neştiinţa!

Intrând în fondul problemei, doresc să precizez că, în acest material, voi analiza unele texte ale proiectului de lege în discuţie mai puţin sub aspect juridic (au făcut-o cu prisosinţă mari specialişti în materie), ci, în primul rând, din punctul de vedere al anumitor consecinţe de natură a periclita siguranţa statului, precum şi diverse relaţii sociale, ca urmare a aplicării respectivelor prevederi (evit, pe cât posibil, să folosesc sintagma „*siguranţa naţională*" - utilizând-o pe acea din Codul penal -, pentru simplul motiv că a ajuns să fie, nu de puţine ori, raportată cu precădere la lupta anticorupţie şi, mai nou, la lupta anti-drog!).

Deci, să începem cu titlul proiectului, a cărui formulare mi se pare nu doar ajuridică, dar şi nefirească: *„Lege privind*... ***deconspirarea*** (s.n.) *Securităţii*, ca *poliţie politică".* Las la o parte faptul că, în mod normal, trebuia folosită expresia **„fosta** Securitate" (a se vedea actul normativ din decembrie 1989, privind desfiinţarea fostului Departament al Securităţii Statului) şi insist asupra stupefiantului cuvânt *„deconspirare".* Am în vedere, referitor la respectivul termen, că **ex-Securitatea** română, dacă stăm bine să ne gândim, a **fost deconspirată încă din anul 1990, printr-o puzderie de mijloace de informare în masă, prin „*agenturi*”" străine, prin unele cadre trecute în rezervă etc. Şi deconspirată în ansamblul ei, nu doar ca poliţie politică!** Dar, dacă termenul este, să admitem, corect, sub aspect juridic şi nu numai, de ce nu sunt intitulate şi alte ipotetice legi în genul: „*Lege privind deconspirarea foştilor chiriaşi din casele naţionalizate*" sau „*Lege privind deconspirarea foştilor autori ai confiscărilor abuzive (?) ale bisericilor neortodoxe"?*

Urmează, apoi, **preambulul.** Care, pe lângă faptul că **seamănă frapant cu cele din legile dinainte de 1989** (multe dintre acestea trebuiau să aibă, neapărat, un preambul) este, cel puţin în două privinţe, inexact.

Citez: „Puterea comunistă instaurată în România în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989 *(n.n. – mă mir cum nu s-a scris 17 noiembrie 1996) a* exercitat, în special prin organele Securităţii statului, ca poliţie politică*, o* **permanentă teroare** *(s.n.)* împotriva cetăţenilor ţării..". *Or, să nu cunoască distinşii senatori că* ***Securitatea Statului a fost înfiintată abia în anul 1949?*** *Şi care teroare* **permanentă**, din moment ce, după **Conferinţa Naţională din 1977, Ceauşescu a *„decretat”* că în România nu mai există infracţiuni politice şi, deci infractori politici, lăsându-i pe foştii anchetatori de Securitate fără *„obiectul muncii”?*** (Voi reveni, detailat, cu acest episod, în viitoarea carte memorialistică). Sau că, **prin decretul din ianuarie 1988**, au fost graţiate toate persoanele (puţine, de altfel) condamnate politic? Cum a fost, de pildă, **căpitanul de rangul I Radu Nicolae (pe care l-am anchetat), condamnat cu numai câteva luni înainte de ianuarie 1988 la 10 ani de închisoare, pentru *„propagandă împotriva orânduirii socialiste*" (în concurs cu alte infracţiuni, de drept comun).**

Şi nu ştiu (?) de ce, am strania senzaţie că, în perioada 1970-1989, cât am lucrat în fostul Departament al Securităţii Statului, **cetăţenii români, luaţi în ansamblu, nu au trăit deloc într-o *„permanentă teroare”* din cauza acţiunilor fostei Securităţi.** Au trăit, fără îndoială, teroarea lipsei de alimente, a căldurii în case, teroarea idioatelor „grandioase" manifestări, a tembelelor programe de televiziune etc., dar la toate acestea fostele organe de securitate nu au avut nici o contribuţie.

Să poposim, în continuare, la **art. 1:** „*Orice cetăţean român cu domiciliul în ţară sau străinătate, ori străin care după 1945 a avut cetăţenie română are dreptul de acces la propriul dosar întocmit de fostele organe ale Securităţii, ca poliţie politică*". Ce să înţelegem de aici? Că, de exemplu, **Mircea Răceanu,** considerându-se şi fiind acceptat nu doar de voci izolate (prietenii ştiu de ce!) **ca fost... disident!!** – deci, urmărit de fosta Securitate, ca poliţie politică -, va putea oricând să-şi vadă dosarul? Care dosar? Desigur, nu cel de urmărire penală, pe care i l-am prezentat integral (da, „sinistra" respecta întru-totul procedura prezentării materialului de urmărire penală, după terminarea cercetărilor şi în prezenţa obligatorie a avocatului, ales ori numit din oficiu). Prin urmare, dosarul de urmărire informativă! La lecturarea căruia, nu trebuie să ai inteligenţa ieşită din comun a domnului Răceanu pentru a identifica persoanele, informatori sau colaboratori, care au... spus şi ele câte ceva. Dar, atenţie pentru toată lumea! **Exclusiv în interesul siguranţei statului român!**

Ce ne facem, apoi, cu aceia care s-au opus fostului regim totalitar dar care, în aceiaşi timp, erau şi agenţi ai unor servicii de spionaj

străine, transmiţând în exterior nu doar, de pildă, materiale de propagandă anti-ceauşiste, dar şi date şi informaţii cu caracter secret de stat, ce priveau exclusiv siguranţa naţională? Vor avea sau nu respectivele persoane drept de acces la propriul dosar?

Vine, în continuare, firesc, **art.2,** care stipulează că orice persoană, fizică sau juridică, precum şi presa au dreptul de a fi informate, la cerere, în legătură cu calitatea de agent sau de colaborator al fostelor organe de securitate a unor persoane care îndeplinesc o paletă **impresionantă** de funcţii.

Şi ce putem remarca, printre mulţi dintre cei vizaţi?: **lit. s) –** *„membru, membru corespondent, membru de onoare sau secretar al Academiei române".* Acum, nu mai comentez textul ca jurist, ci ca simplu cetăţean **român:** chiar în aşa măsură am ajuns să ne „respectăm" Forul Suprem al Intelectualităţii?! **Râde lumea de noi, domnilor senatori!...** Încerc să-mi susţin afirmaţia printr-un ipotetic exemplu: eu, simplu cetăţean, posesor al unei frumoase diplome de bacalaureat, mă trezesc din somn cu dorinţa de a afla dacă o somitate în domeniul stiintei sau al culturii, membru al Academiei Române a fost ori nu agent sau colaborator al fostei Securităţi. După îndeplinirea tuturor formalităţilor, primesc răspuns afirmativ. Şi care este rezultatul? Satisfacerea curiozităţii mele, pe cât de inutile, pe atât de meschine? Supunerea venerablilului academician oprobiului public? *„Asanarea morală"* (noul limbaj, de **nelemn,** prinde tot mai adânci rădăcini) unui om cu o morală ireproşabilă, din moment ce a ajuns pe un scaun al nemuritorilor neamului? Păcat, mare păcat! Pentru că, oricum, nimeni nu va avea puterea, nici legală, nici morală, să excludă din rândurile membrilor Academiei personalităţile *„deconspirate".*

Mă voi opri doar asupra **lit. v),** care are următorul conţinut*: „Ierarhii cultelor religioase recunoscute de lege până la nivel de preot, precum şi asimilaţii lor de la parohiile din ţară şi străinătate".* Stupefiant este cuvântul care mă apasă, citind respectivul text. După ce politicienii din întregul spectru politic s-au bătut şi se bat cu pumnul în piept (iertaţi-mi expresia!), susţinând cu o tărie mai mult sau mai puţin sinceră că sunt credincioşi de când se ştiu, după ce Biserica a făcut, după Revoluţie, eforturi ieşite din comun pentru a (re)aduce credinţa religioasă în sufletul românilor, iată ce „minunată" reflectare juridică încearcă aleşii noştri să dea acestor convingeri şi, respectiv, eforturi...

Un al doilea ipotetic exemplu: eu, ateu convins, trăiesc într-o comunitate de enoriaşi care îşi adoră preotul paroh. Şi, dintr-un sentiment de invidie sau ură, doresc şi reuşesc să-l compromit pe respectivul ierarh, aflând, pe cale legală, că a colaborat cu fosta Securitate. **Qui prodest,** domnilor parlamentari?

Pe lângă faptul că **numai cine nu vrea nu observă cum se insinuează**

şi se acutizează anumite conflicte interconfesionale, ce pot contribui, în ultimă instanţă, la distrugerea României ca stat naţional, unitar şi indivizibil! S-a uitat cu atâta uşurinţă conflictul de la catedrala din Cluj-Napoca? Şi, ca să fiu mai concret, supun atenţiei un al treilea exemplu, de data asta nu ipotetic, ci foarte probabil: un preot greco-catolic va avea oricând dreptul de a fi informat, la cerere, în legătură cu calitatea de agent sau colaborator al fostelor organe de securitate a oricărui ierarh al cultului ortodox! Iarăşi, „felicitări!".

Fără îndoială, nu aş fi făcut comentariile de mai sus, referitoare la **art.2,** dacă în text s-ar fi făcut măcar precizarea: „... *au dreptul de a fi informaţi, la cerere* ***şi în cazuri justificate...*** " dar nu-mi pot permite a face sugestii Parlamentului...

Îmi pare sincer rău că sunt nevoit să închei prezentul comentariu cu ***citarea alineatului 3*** *al art. 3 din proiectul legii: „*Consiliul national pentru studierea arhivelor fostei Securităţi va da publicităţii datele de identitate, inclusiv numele conspirative şi funcpile deţinute, ale ofiţerilor şi subofiţerilor de Securitate, activi sau acoperiţi, implicaţi în activităţi de politie politică". *Citind acest text, gândul mă duce, involuntar, la un calificativ de sorginte... prezidenţială sau la titlul unui roman de Sartre.*

Dar, să judecăm lucrurile lucid, fără patimă. Deci, un individ prins în flagrant, în timp ce ucide două-trei persoane, este **considerat nevinovat** până la rămânerea **definitivă** a hotărârii de condamnare, iar un cadru al fostei Securităţi, doar pentru faptul că, fiind repartizat într-un sector considerat azi cu specific de poliţie politică, a executat ordinele ce i s-au dat – conforme cu legislaţia de la vremea respectivă, deci, legale -, este expus, ca la tarabă, în faţa opiniei publice din întreaga ţară şi, de ce nu? din străinătate! **Nici că se putea imagina o încălcare mai grosolană a art.26 alin.1 din Constituţie,** potrivit căruia *„autorităţile publice respectă şi ocrotesc viaţa intimă, familială şi privată" a* oricărui cetăţean!

Fără îndoială, sunt de acord să fie date publicităţii cadrele implicate în „activităţi de poliţie politică", dar numai acelea **dovedite,** nu presupuse că au comis infracţiuni, abuzuri sau alte ilegalităţi, ce au lezat drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului. În rest, **cine doreşte să se răzbune pe ofiţerul care l-a urmărit informativ ori l-a cercetat penal, nu are decât să solicite consultarea propriului dosar... Şi atunci, să vedeţi veritabile *„asanări morale"!***

col. (r) Gheorghe **COTOMAN**

KOSOVO – UN „MODEL DE VIITOR" PENTRU ARDEAL?!

(OBIECTIV MAGAZIN nr. 39/01.10.98)

Pentru început, doresc să fac o precizare: nu-mi propun, nici pe departe, ca, în articolele mele, **să fac analize politice în sine.** Şi, cu atât mai puţin, să-mi exprim idei politice partizane (sunt destui specialişti în domeniu). Cu alte cuvinte, **doresc să păstrez linia obiectivă a revistei.**

Intenţionez să tratez doar probleme legate de siguranţa statului român, iar anumite aspecte de ordin politic să le abordez numai tangenţial şi numai în măsura în care au, într-un fel sau altul, vreo legătură cu această problematică.

În cele ce urmează, mă voi referi la două probleme, care sper să ilustreze şi cele scrise în scurta introducere.

Am urmărit cu interes iniţiativa ministrului Apărării Naţionale, domnul Victor Babiuc, pentru **achiziţionarea unui sistem deosebit de sofisticat şi de performant** (am înţeles, ca nespecialist, că ar fi vorba de o instalaţie tip radar) **capabil să depisteze, cu mare precizie, diverse mijloace de luptă ale inamicului.**

Să fiu sincer, **nu am înţeles anumite critici aduse acestui proiect care, cred, nici pe departe nu suportă comparaţie cu acela privind achiziţionarea de elicoptere „Cobra" de la americani** (şi acestea, din punct de vedere militar, deosebit, de utile, dar care, sub aspectul costurilor uriaşe, ar fi o povară aproape imposibil de suportat).

Departe de mine gândul, exceptând pasajul de mai sus, de a comenta proiectul în discuţie (nu mă refer la elicoptere), limitându-mă doar la **două constatări.**

În primul rând, **o tot mai însemnată parte a clasei noastre politice, aparţinând atât Puterii, cât şi Opoziţiei, a sesizat că România nu va intra în NATO!** Cel puţin pe termen scurt sau mediu, ca să folosesc o expresie la modă. Iar cel mai lucid şi, de ce nu, curajos s-a dovedit premierul **Radu Vasile,** care a exprimat public această opinie. Am în vedere un reprezentant de primă mărime al Puterii, căci Opoziţia a tras mult de acest semnal de alarmă. Ca o părere personală, **consider că vom fi admişi în alianţa nord-atlantică numai când Rusia îşi va da acordul.** Idee care, cred, este şi va fi extrem de greu acceptată.

A doua constatare sau, mai corect, opinie constă în aceea că **Ministerul Apărării Naţionale,** atât de nedrept denigrat în nu puţine împrejurări (mai exact, mă refer la Armată, nu la minister), **şi-a intrat tot mai serios în existenţiala atribuţie care îi legitimează existenţa: pregătirea Armatei pentru**

Apărarea Ţării!

Concluzionând, nutresc convingerea că, în pofida anumitor contestaţii, **aparatura în discuţie este absolut necesară pentru apărarea naţională. Şi m-aş bucura dacă ar fi capabilă să depisteze şi zborurile la joasă înălţime.** Precizez că fac această afirmaţie nu ca specialist în probleme militare, ci ca fost anchetator de Securitate confruntat, înainte de 1989, cu un caz ieşit din comun: **un avion străin a reuşit să pătrundă, fraudulos şi nestingherit, în spaţiul aerian al României, zburând la joasă înălţime, fără a putea fi depistat de sistemele noastre radar.** Evident, pericolul pentru apărarea şi siguranţa naţională a unor asemenea acţiuni, în situaţia că reuşesc, nu mai trebuie comentat. Dar, despre acest inedit caz, în viitoarea carte memorialistică...

O a doua problemă se referă la modul în care Puterea tratează conflictul din Kosovo, **modalitate pe care, personal o dezaprob. Mai întâi, pentru că** nu înţeleg de ce se ignoră realitatea că este vorba de o problemă internă a unui alt stat! **Câteva întrebări neprofesionist-politice.** de ce ne amestecăm noi în această atât de sensibilă problemă? **Pentru a creşte în ochii Occidentului şi a fi admişi, astfel, în NATO? Nu am învăţat nimic din precedentele acţiuni de acest gen, că** ele lasă total impasibili pe cei care decid admiterea în respectivul organism nord-atlantic?

Dar, ceea ce consider ca fiind extrem de gravă (şi aici ajung la siguranţa statului, de care mă „leg" cu încăpăţânare) **este poziţia oficială conform căreia suntem de acord cu o „*largă autonomie*" a provinciei Kosovo!!** Dacă şi marile puteri occidentale (care?) şi-au exprimat acest punct de vedere, ce importanţă a mai avut să ni-l expunem şi noi, în mod public şi, repet, oficial?!

Chiar nu suntem conştienţi că avem si la noi în tară zone cu populaţie majoritar de altă etnie, ai cărei „lideri" aşteaptă, precum înecatul o gură de aer, o asemenea luare de poziţie oficială? Că – exprimându-mă într-un limbaj neacademic – **dăm apă la moară celor care, cu o tenacitate demnă de invidiat, dacă ar fi pusă în slujba unei cauze legale, urmăresc deschise, încă din 1990, obţinerea autonomiei teritoriale pe criterii etnice, ceea ce ar cam echivala cu o „largă autonomie"?** Desigur, întrebările de mai sus sunt pur retorice.

Din alte puncte de vedere tratată problema, **se pare că, liberi şi nesiliţi de nimeni, renunţăm la o ţară tradiţional prietenă, în favoarea alteia, care numai Dumnezeu stie cât ne iubeşte...** Să fi uitat clasa noastră politică (o parte a ei, firește) învăţămintele istoriei? Această întrebare nu mai este deloc retorică.

Şi, ca o modestă aducere aminte, într-un număr viitor am hotărât (dacă mi se va accepta) să public un alt fragment din cartea memorialistică, referitor la actul terorist din municipiul Sfântul Gheorghe, judeţul Covasna, la **4 iunie 1984.** Deci, atenţie! nu în plină democraţie, confundată de mulţi cu anarhia, ci în timpul dictaturii lui Nicolae Ceauşescu!...

col. (r) Gheorghe **COTOMAN**

Cuprins

De ce am scris această carte?
Capitolul I Direcţia a VI-a a Securităţii
Capitolul II Primele anchete
Trădarea... prin fugă .....
"Mi-e dor de... anchetator !"
Capitolul III Martie 1977 – anchete... cutremurătoare
Capitolul IV Valea Jiului – august 1977
Capitolul V Actul terorist din Sfântu-Gheorghe
Ancheta cea mai grea.....
Terorism... fără terorişti
Capitolul VI
„Atentat" cu... cioburi de sticlă
Capitolul VII
Moartea vine pe... bicicletă .....
Capitolul VIII
Cazul „Meditaţia Transcendentală"
Capitolul IX
Se putea viola spaţiul aerian al României?,
Capitolul X
Cazul Radu Nicolae
Caoitolul XI – H t / **Deturnări eşuate**
Capitolul XII
„Indicaţii preţioase" în materia infracţiunilor contra securităţii statului
Capitolul XIII
Act de diversiune?
Capitolul XIV
Înscrisuri cu conţinut... necorespunzător .....

Capitolul XV
Divulgări de secrete economice
Trădare cu... flagrant stradal .....
Trădare plătită în... ani închisoare
Capitolul XVI
O anchetă ratată?
Capitolul XVII
Braşov – noiembrie 1987
Capitolul XVIII
Neglijenta salvează... neglijenţa
Capitolul XIX
Cazul Mircea Răceanu
Familia Răceanu nu recunoaşte ... flagrantul.
Urma Silviu Brucan
Răceanu – trădător cu state vechi
Dinspre CIA, tăcere!.....
Din aroganţă, CIA gafează!
în aşteptarea procesului
Verdict: condamnat la moarte ....;.....;:.....
Răceanu – un "disident" plătit în dolari
"Ceauşescu şi poporul" graţiază trădătorul !
"Ai trădat? Eşti eliberat!" .....
Capitolul XX
Trădare, spionaj, divulgări
Capitolul XXI
Ultimele anchete
ANEXĂ:
articole publicate în revista ***"OBIECTIVMAGAZIN*** " Craiova
A fost Securitatea română exclusiv poliţie politică?. În plină campanie de vară pentru...
"recoltarea" colaboratorilor fostei Securităţi
Structuri informative paralele
"Deconspirăm poliţia politică" sau ...
facem publice secretele ţării?
Kosovo – un "model de viitor" pentru Ardeal?!